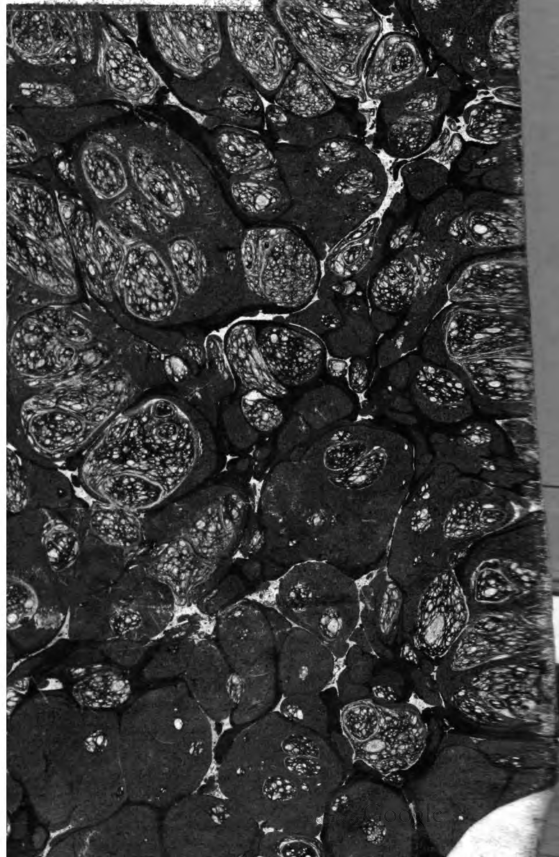
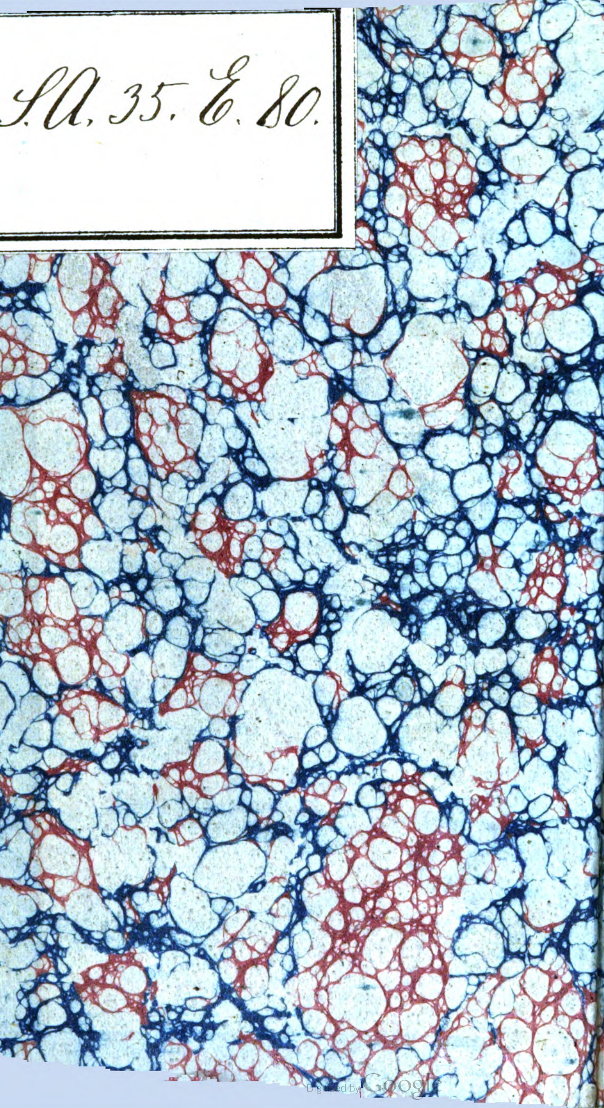
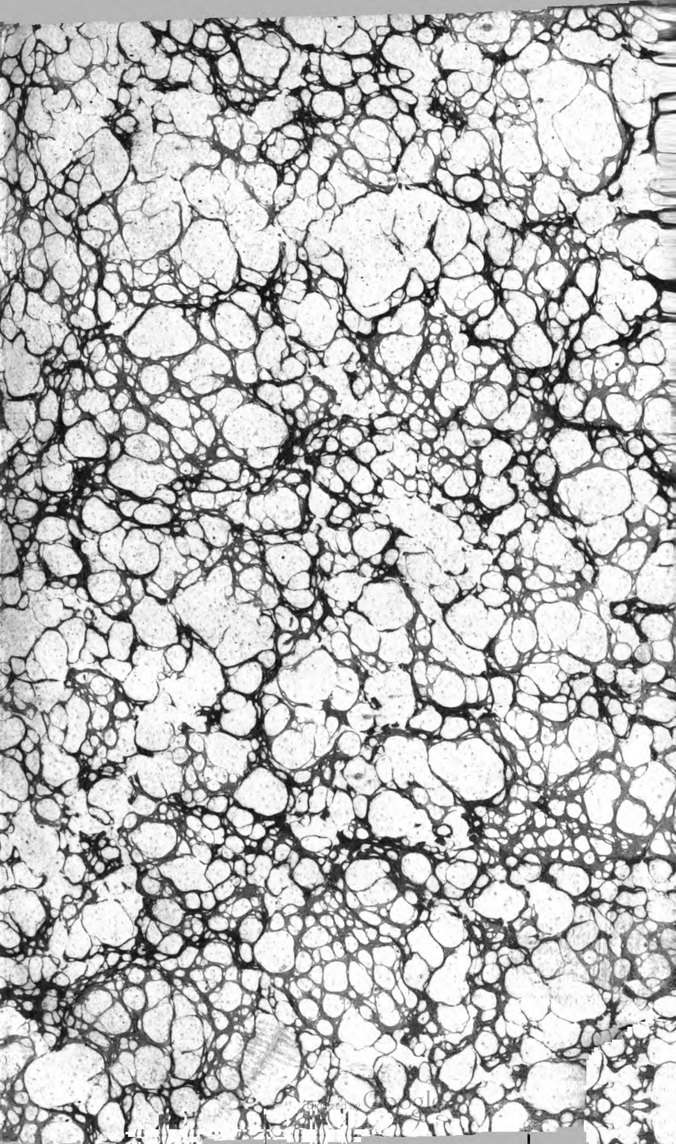

Folk-Sagor

för

Gamla och Unga.

— "De gamla Sagoskrifter
läser jag wid spiselns glöd.
Hwilka wäldiga bedrifter,
hwilket mod i lif och död!
Lyssna! Genom stjerneklara,
genom stilla nattens fred,
underbara
djupa röster stiga ned."
Tegnér.

Andra Bandet.

Örebro,
N. M. Lindhs Boktryckeri, 1843.

Snöhwit.

För många, många år sedan lefde en gång en konung, som hade en skön, dygdig gemål och en underskön dotter af 15 år, som för sin skönhet och emedan hon war så utomordentligt fin och hwit icke kallades för annat än fröken Snöhwit. Denna sköna fröken war sina föräldrars fröjd och hela landets stolthet, och om någon wille berömma någon såsom skön, så sade de blott: den och den är nästan så skön som fröken Snöhwit.

Fröken Snöhwit war icke blott skön, utan äfwen god och wäl uppfostrad, genom sin moders omsorg. Hon lät sin dotter lära sy och sticka, koka och baka, och sade wid hwarje tillfälle: "Snöhwit, war from och god; dygd och godt hjerta äro menniskans största rikedomar, ty endast de förblifwa, när skönhet och ungdom, lycka och rikedom öfwergifwa oß."

Snöhwit efterkom modrens råd, och war så dygdig och god, så förståndig och blygsam, att alla berömde henne och hennes moder ofta med glädjetårar utropade: "ack! huru lycklig gör mig icke Snöhwit, huru beklagar jag icke de mödrar, som icke äro lyckliga nog, att äga en så god dotter som Snöhwit."

Då hon gick att spatsera med sin gemål konungen, sade han till henne: "ack, min bäste gemål, förr har det ofta grämt mig, att jag icke äger någon son; men sedan Snöhwit uppblomstrar så skön och är så älskwärd, afundas jag icke någon konung hans prins, ja jag är öfwertygad att Snöhwit genom sin skönhet skall bli berömd i hela werlden, ja mycket mer än någon prins, och att werldens största konung skulle skatta sig lycklig, att erhålla denna engels hand. Nu, dyra gemål, du är ännu en ganska skön fru, och äfwen mina fiender hafwa erkänt att jag sjelf icke war den fulaste, då jag förde dig min dyraste, till altaret."

Den goda drottningen log så mildt deröfwer; men hon log icke länge mer, ty allt för snart kom den swarta grymma döden och tog henne bort ifrån den sköna, den blomstrande jorden.

Konungen war ganska bedröfwad och sörjde sin älskade gemåls förlust, fröken wille alldeles icke gifwa sig tillfreds och gret natt och dag. Hon anlade swarta kläder, beslöjade sitt sköna hår och wille ej mera weta något om glädje och förnöjelse.

Ett år förgick. Konungen aflade årsdagen efter sin gemåls död sorgen och förklarade för sina tjenare, att han wore sinnad att åter förmäla sig, på det hans dotter skulle åter få en moder. Han walde några af de store i sitt rike till sändebud och befallde dem, att gå till alla hof och se sig omkring bland konungars och furstars döttrar, för att säga honom hwilken wore

den skönaste prinseßan, ty denna wille han hafwa till gemål.

Gesandterne foro bort och reste från hof till hof. Ändteligen kommo de tillbaka och alla woro af den tanken att prinseßan Högfärd, dotter af hertig Cararica, wore den skönaste och mest majestätiska prinseßa i werlden, undantagandes Snöhwit. På denna försäkran lät konungen fria till henne, hertigen och prinseßan Högfärd woro mycket glade öfwer detta frieri, och några månader senare höll bruden sitt högtidliga intåg i konungens hufwudstad.

Så mycket än Snöhwit hade älskat sin moder, så djupt hon nu äfwen sörjde densamma; så hoppades hon dock att i drottning Högfärd finna sin andra moder och uppriktiga wän, och gick derföre emot henne i sina bästa kläder af hwitt flor med röda rosor, för att såsom dotter mottaga henne. Hon kyßte drottningen på hand, i det hon med tårar i ögonen sade: "jag helsar eder af hjertat wälkommen och önskar ingenting heldre än att förwärfwa eder moderskärlek."

Drottningen såg på Snöhwit, gäckande, och sade: "mitt barn jag är wäl för ung att wara din moder, men will wißt antaga dig och göra allt till din utbildning."

Derpå lät hon Snöhwit kyßa sin hand och gick med henne på slottets balkong, under hwilken mycket folk hade församlat sig, hwilket, såsom redan war befaldt, helsade drottningen med enhälligt och oupphörligt "lefwe!"

Fru Högfärd blef deröfwer ganska förnöjd, hon stoltserade fram och tillbaka i sin praktfulla

drägt och ansåg sig för den förnämsta och skönaste dame i werlden; i sin fröjd blef hon till och med wänlig mot Snöhwit och försäkrade henne om sin wänskap. Drottning Högfärd war icke elak, men hon war inbilsk om sin skönhet. Hennes största önskan war icke allenast att wara, utan äfwen att kallas den skönaste, och derföre war hon äfwen i stånd att tillfoga den det wärsta, hwilken wille göra hennes skönhet stridig.

Hwilken olycka för Snöhwit; då hon så stod bredwid drottningen på balkongen, sade några bland folket: "huru skön är ej drottningen, nästan så skön som Snöhwit!"

Drottningen blef ganska förtörnad öfwer deßa ord, men hon tillade, för att trösta sig, i tanken: "de menniskor, som dömma så, weta icke hwad skönt är; de äro af folket, och emedan de redan länge känna Snöhwit, så tro de att de måste gifwa henne företrädet."

Men då drottningen om aftonen lustwandrade i trädgården med sina hofherrar och hofdamer, då hörde hon ofredd huru flera grefwar och adelsdamer sade: "om Snöhwit icke wore, wore wår drottning skönast i hela landet."

Förtretad deröfwer begaf hon sig i sin sofkammare och tog ur ett skåp en trollspegel, som hon fått till skänks af en fee, som war hennes gudmoder, och som ägde den sällsynta gåfwan, att säga alla sanningen.

Wördnadsfullt frågade hon spegeln, "säg, hwem är den skönaste i hela landet?" "Snöhwit" swarade spegeln; "och hwarföre icke jag?" "Emedan Snöhwit lefwer!" "Så skall hon icke

längre lefwa!" ropade drottningen och företog sig att göra allt, för att wara den skönaste i hela landet.

Den elaka högfärdiga drottningen wißte intet bättre medel, att bli den skönaste i landet, än att låta döda Snöhwit. Hon hade icke mod att sjelf beröfwa henne lifwet, utan hon legde twå tilltagsne män, hwilka hon rikligen betalte. En dag föranstaltade drottningen en stor jagt och inbjöd Snöhwit att ledsaga henne. Snöhwit satte sig i en öppen wagn bredwid drottningen och denne wisade sig ganska wänlig emot henne. Då de befunno sig i den tjockaste skogen, aflägsnade från följet, bad drottningen Snöhwit stiga ur och plocka henne några skogsblommor. Snöhwit hoppade lydigt ur wagnen och plockade blommorna, dock, innan hon räckte dem åt sin stjufmoder, for denne så hastigt hon kunde derifrån och Snöhwit befann sig ensam i ödemarken.

"Ack hwad skall det blifwa af mig!" klagade den olyckliga och wille följa wagnen, som nu redan förswann ur hennes åsyn. Då trädde twenne stora och starka män fram och höllo fast henne; "we mig jag måste dö," skrek Snöhwit och betäckte sitt ansigte med sina händer, för att slippa se de swarta; den ena af männerne trädde fram till henne och sade mildt: "blif icke rädd, fröken, wi äro icke så elaka, som wi se ut. Drottning Högfärd har befallt oß, att döda er, men wi hafwa blott antagit hennes uppdrag, emedan wi fruktade hennes wrede. Tro inte att wi wilja göra er något ondt, wi lemna er och försäkra drottningen, att wi hafwa fullgjort

hennes befallning och bedja er för er och ert lifs skull att wara död för alla menniskor och icke återkomma till er faders hof!"

Snöhwit lofwade i sin ångestan allt, som männerne begärde af henne, och såg icke för gråt att männerna hade lemnat henne och att hon war ensam i skogen. Ändtligen slöto hennes tårar icke mer, hon såg sig om och gick några steg längre fram. "Ändtligen måste jag dock komma ur skogen" sade hon till sig sjelf till tröst och gick på widare.

När Snöhwit befann sig ensam i skogen, kom drottning Högfärd åter till de sina. Hon jämrade sig, skrek och berättade: Snöhwit hade på ett ögonblick stigit ur wagnen, för att plocka sig smultron. Då hade en grym warg kommit och sönderrifwit den fattiga fröken. Hon wred wid denna berättelse sina händer, och konungen, hwilken trodde sin gemål och utgjöt de bittraste tårar öfwer sin älskade dotters död, wille ej låta trösta sig. Han befallte sitt följe att genomsöka hela skogen, för att åtminstone finna sin älskade dotters lik, men tjenarena kommo tillbaka med den underrättelsen, att fröken icke stod att finna.

Snöhwit kom, i stället för att finna en utgång ur skogen, allt djupare in deri; nu såg hon på något afstånd en liten koja och ansträngde sina sista krafter, för att hinna den. Ändtligen stannade hon framför kojan, klappade på dörren; ingen syntes. Derpå ropade hon: "jag ber er godt folk, stig opp, det är ingen fiende, som anropar er, utan den stackars förföljda Snö-

hwit!" — Allt förblef stilla. Då fattade Snö-hwit mod och öppnade sjelf dörren. I kojan såg icke fattigt ut, dock låg mycket om hwart annat, såsom i ett arbetsrum, äfwen woro många spinnrockar här och der synliga. Snöhwit öppnade ännu en dörr och befann sig i en liten wacker kammare, som måste bebos af rikt folk, ty här och der lågo kostliga ädelstenar och dyrbara guldstänger. Midt i kammaren stod ett litet bord, deromkring stodo 7 stolar; bordet war dukadt, 7 serwetter, knifwar och gafflar, tallrikar, fat, skedar och glas befunno sig på bordet. I hwart fat befanns en god rätt, på hwar tallrik låg ett stycke kött och derwid ett litet bröd. Snöhwit kände stor hunger och besegrade alla betänkligheter, som i början afhöllo henne ifrån att tillgripa andras egendom. "Folket skulle icke wara så elakt, om de wißte att den stackars Snöhwit här hade stillat sin hunger," sade hon och tog af hwart fat, hwar tallrik, hwart bröd en bit och lät sig förträffligt smaka. Sedan gick hon i den andra kammaren, der stodo 7 små snöhwita sängar. Fröken, som war ganska trött, lade sig i den första sängen, men hon måste så mycket krypa tillsammans, att hon stod upp och lade sig i den andra sängen, men äfwen denna war så trång, att hon måste stå upp. Så försökte hon alla, tills hon fann ro i den sjunde sängen. Snöhwit slumrade ännu när dörren öppnades och 7 milda dwergar med bruna anletsten och stora näsor inträdde i kammaren. De wille sätta sig till bords och förtära sin middag, då ropade den första: "hwem har ätit af mitt

bröd?" den andra återtog: "hwem har ätit af min böna?" Och de öfriga 5 ropade enhälligt: "hwem har ätit af min stek?" Dock utan att inlåta sig i widare forskningar, satte de sig, emedan de icke sågo någon i kammaren, till bords och åto. Efter måltiden gingo de i kammaren bredwid och den första ropade förwånad: "hwem har legat i min bädd?" och under det de andra 5 upprepade frågan, ropade den 7 förnöjd: "i min säng ligger det!"

Snöhwit waknade wid detta utrop och hoppade fort ur bädden, på det mest rörande bad hon dwergarne om förlåtelse, att hon hade nyttjat deras egendom. Hon berättade dem sin sorgliga historia och bad dem om beskydd och wänskap. De goda dwergarne blefwo ganska glada öfwer Snöhwit, hennes sköna ansigte, hennes behagliga wäsende, hennes rörande historia intogo dem för henne, så att de tusen gånger försäkrade henne, att hennes ankomst wore dem kär, att hon kunde blifwa qwar så länge hon wille, ja de skulle skatta sig lyckliga om hon wille tillbringa hela sin lifstid hos dem. De wisade Snöhwit allehanda sköna saker, som de sjelfwa hade förfärdigat, och sköna stenar och guld; den första dwergen sade henne, att de gingo bort och arbetade under jorden, tills middagen kommo de åter, efter måltiden gingo de åter bort, men så snart solen gick ned, woro de åter der. Så snart de kommo tillbaka, så wille de äfwen underhålla Snöhwit med sång och dans och, om hon kunde besluta sig att hushålla för dem och koka mat åt dem, i fall hon lärt sig

koka, så wille de bära Snöhwit på händerna. "Det skall icke fattas dig någon ting, sade en dwerg; wi hafwa allt wåra skaffare och bekomma för wåra arbeten stek och fisk, bröd och win i wåra kök, och grönsaker och de skönaste frukter odla wi i wåra trädgårdar;" "du är wißt en prinseßa, sade en annan dwerg, och har ej lärt koka;" prinseßan föll honom i talet: "min aflidne moder har låtit mig lära allt, som ett fruntimmer behöfwer; I kunnen helt och hållet lita på mig." "Nu wilja wi gå till wårt arbete," sade dwergarne, och togo det wänligaste afsked af henne. Knappt såg sig Snöhwit allena, så gick hon omkring i hela kojan, städade kamrarne och beredde en god aftonmåltid. Sedan tog hon på sig nya kläder, som hon fann i en låda och som dwergarne skänkt åt henne, och nu smyckade hon sig så nätt och skönt, att hon sjelf tyckte att hon war wacker. Om aftonen kommo dwergarne från bergwerket och woro ganska glade att finna allt så nätt och rent och en så god måltid. Snöhwit måste sätta sig öfwerst wid borbet och gladde sig icke litet att hennes kokkonst war omtyckt. Efter måltiden förde dwergarne henne ut i trädgården och dansade gladt omkring henne. Aftonsolen skimrade genom trädens gröna löf och förskönade blommornas färgor, hwilka yppigt och rikt blomstrade under de af frukt tyngda grenarna. "Ack huru skönt det är här," ropade Snöhwit; "wisste jag ej, att min fader sörjde öfwer mig, wore jag fullkomligt lycklig!" De goda dwergarne bemödade sig att trösta henne och hon lugnade sig

småningom, och efter några weckor fann hon sig så hemma i kojan, som om hon der warit födt.

Hennes fader war mycket bedröfwad öfwer hennes död, dock dolde han sin sorg, för att icke bedröfwa sin gemål, som icke tyckte om sura miner. Drottningen war nu glad, ty hon trodde sig wara den skönaste i werlden; hon tog nu sin trollspegel och frågade gladt, hwilken är den skönaste i hela landet. Trollspegeln swarade: "Snöhwit, Snöhwit." Drottningen släppte spegeln af förskräckelse. Ändtligen tog hon åter spegeln och frågade: "och hwar är Snöhwit?" — "Djupt i skogen i kojan hos dwergarne!" — "Tack spegel! nu skall jag göra af med henne med egen hand."

Drottningen for den andra morgonen till skogen, och då hon såg dwergarnes koja, steg hon ur wagnen och tog af sig sin sköna sidenmantel, under hwilken hon gick i en enkel drägt, oigenkännlig genom smink. Hon klappade på dörren och Snöhwit öppnade den och frågade hwad hon wille. "Ack," sade med förställd röst Drottningen, "jag har hwarjehanda sköna saker att sälja, kanske kan du behöfwa något deraf." Snöhwit hade fått pengar af dwergarne, och då hon war en skön flicka och följaktligen gerna prydde sig, så köpte hon en sidengördel. "Wänta," sade Drottningen, "jag will sjelf sätta på dig den." Wid dessa ord satte hon gördeln omkring henne och gjorde den så fast, att Snöhwit icke kunde andas och föll liksom död till jorden. Glad öfwer den lyckade planen, ilade Drottningen hem och frågade spegeln: "huru befinner sig Snö-

hwit?" "hon är död!" swarade spegeln. Och nu war Drottningen tillfreds.

Dwergarne kommo hem, buro in Snöhwit, jämrade sig otröstliga, tills en af dem löste opp Snöhwits gördel och hon småningom började andas. Sedan berättade hon för dem hwad som händt och fick af dem förmaning, att under deras frånwaro icke tala med någon menniska. Några weckor gingo förbi.

Då gaf Konungen, hennes fader, till en främmande furstes ära en präktig fest. Drottningen prydde sig på det präktigaste. Innan hon lemnade toilettkammaren frågade hon spegeln: "hwem är den skönaste i landet?" och fick till swar: "Snöhwit, Snöhwit, Snöhwit!" "Huru är det möjligt, hwar lefwer hon?" frågade hon. Spegeln swarade: "djupt i skogen i kojan hos dwergarne." Drottningen blef förgrymmad, gick till festen med beslut att hämnas.

[illegible]en derpå klädde hon sig till en gam[illegible]arring och, räknande på Snöhwits medlidande, sjönk hon ner på gräset ett stycke från kojan. Snöhwit kom ihog dwergarnes befallning, men skyndade af medlidande att hjelpa gumman. Denna sade med hycklad wänlighet: "jag är en mäktig Fee, som will belöna din goda wilja." Hon satte ett dyrbart halsband kring hennes hals, men drog åt så häftigt, att Snöhwit ej kunde andas och blef som död, hwarefter Drottningen for hem. Sedan bragte dwergarne Snöhwit åter till lifs, men förbjödo henne att widare gå ut ur kojan.

För tredje gången frågade Drottningen spe-

geln: "hwem är den skönaste i hela landet?" Spegeln swarade: "Snöhwit, Snöhwit, Snöhwit." "Skall då denna afskywärda flicka ewigt lefwa?" frågade Drottningen. "Jag skall med egen hand wrida halsen af henne."

En wacker morgon om hösten strödde Snöhwit ut mat åt fåglarne i fönstret, då en bondgumma kom och bjöd ut äplen. Snöhwit wille icke köpa dem, emedan hon icke fick gå ut. Då skänkte gumman, hwilken war den elaka Drottningen, det skönaste äple åt Snöhwit, som åt upp det. Äplet war förgiftadt. Snöhwit dog. Dwergarne kunde icke bringa henne till lifs. Sörjande swepte de henne i rödt siden, prydde henne med blommor och ädelstenar, och lade henne i en glaskista, som de satte i trädgården under de skönaste träden.

Men den onda Drottningen frågade Trollspegeln: "hwilken är den skönaste?" och den swarade då till hennes förnöjelse: "du är det, du är det"

Twå dagar låg Snöhwit i kistan och war så skön, som om hon blott sof. Dwergarne stodo oupphörligt wid kistan och greto, sjöngo liksånger och utströdde blommor öfwer henne. Den tredje dagen gästade i deras koja en Prins, som då fick höra anledningen till deras sorg och blef förtjust i den dödas skönhet. Prinsens kock fick höra det omtalas, sprang till kistan med sleden i hand och kom att fälla några droppar derur på hennes kind och, o under! hon waknade. Äplet, som fastnat i hennes strupe, blef lost och hon andades åter och kom till lifs.

Sedan blef hon förmäld med Prinsen, och på bröllopet måste Drottning Högfärd, ehuru Snöhwit bad för henne, dansa en dans i skor af glödande jern. Snöhwit lefde sedan med sin gemål lyckligt och länge.

De frusna orden.

En Polsk Saga.

En fattig pilgrim råkade en gång komma i en klippgrotta, ur hwilken han icke fann någon utgång. Han wäntade sommaren öfwer och blef äfwen wintern der; men wintern war så sträng, att fåglarne med gyllene fjädrar, stelnade af frost, föllo till marken. Den stackars pilgrimen tänkte redan på sin nära död, då han såg en zobel, som genom en springa kommit in i klippan. Han ser nogare efter och upptäcker till sin fröjd, att wägen går ditåt. "Här är alltså wägen!" utropade han: men hans ord frösö och han sjelf förwandlades af den starka kölden till en sten.

Efter någon tid förirrade sig en annan pilgrim i samma klippa och kunde icke heller finna någon utgång. Redan började han att förtwifla och bittert gråta, då wårsolen, skimrande med sina första strålar, började upptina den första pilgrimens ord. Han ser till sin förwåning orden ligga der, som warit betäckta af is och smutt-

sig snö; men de andra i det wänliga gröngräset nu glänsa emot honom. Han närmar sig dem och läser utropet: "här är alltså wägen!"

Då följer han ledsagaren, finner den hemliga utgången och kommer derifrån raka wägen till den heliga grafwen.

Talande Fågeln, Spelande Trädet och Rinnande Wattukällan.

Uti England regerade en Konung för flere år sedan mycket wäl och länge. Han hade ej mera än en son, hwilken han uppfostrade i alla dygder som anstå en kunglig Prins; men döden beröfwade denna unga Prinsen sin Herr Fader, och han blef då, ehuru ännu ej mera än 15 år gammal, utropad till Konung öfwer England efter denne sin aflidne fader. Prinsen fann förnämligen nöje uti jagt, hwarmed han förlustade sig dagligen. En dag då han tillika med flere af sine hofkavalierer war ute och jagade, fingo hundarne upp en hjort, hwilken den unga Konungen i fullt galopp red efter i skogen, i syfte att skjuta honom, men då Konungen allenast war ett litet stycke ifrån hjorten kom han ur ögonsigte för Konungen, hwilken i detsamma befann sig så fördjupad in i skogen, att han ej fann någon wäg som kunde föra honom tillbaka igen. Han red således hela dagen utan att träffa någon mennifka, ehuru han flere gånger ropade; ändtligen började dagen slutas och solen gå ned.

Konungen tänkte då ej annat än att han hela föreſtående natt n ſkulle få rida enſam i denna ſtora och widlyftiga ſkogen; men ſedan han ridit 2:ne timmar, fick han på långt håll ſe ljus: han blef rätt glad och gaf häſten ſporrarne och red, ehuru häſten war mycket trött, fort tills han kom fram dit han ſåg ljuſet brinna. Der blef han warſe en liten ſtuga, han ſtiger af häſten, går in i ſtugan och finner ej andra än trenne wackra flickor, hwars far och mor wore döde. Prinſen war både trött och hungrig utaf dagens reſa. Han frågade derföre flickorna om de kunde gifwa honom någon mat, och om de tillika wille härbergera honom öfwer natten, emedan han farit wilſe i ſkogen ifrån ſitt ſällſkap. Flickorna woro ſtraxt willige, men ſade att deras mat ej beſtod af annat än mjölk, färſkt ſmör och några ägg. Konungen fann ſig rätt nöjd med denna enfaldiga anrättning, och flickorna paſſade upp alla tre på honom då han ſpiſade. Ehuru de ej wißte att denna deras nykomne gäſt war deras Konung, trodde de ändock att han war någon förnäm Herre i anſeende till hans guldgalonerade kläder. Sedan han ſpiſat, roade han ſig att tala med flickorna i åtſkilliga ämnen, bland annat föll det honom in att fråga om de wille gifta ſig. Han frågade derföre den äldſta hwad för en man hon önſkade ſig: denna ſwarade att hon wille helſt hafwa Konungens Hofbagare, emedan hon då finge äta det bäſta brödet ſom fanns uti England. Sedermera frågade han den andra, hwilken ſwarade, att hon helſt wille hafwa Konungens Mäſterkock, emedan

hon då finge äta den bästa maten som finnas kunde. Andtligen frågade han den yngsta hwem hon önskade sig till man? denna flickan swarade enfaldigt att hon wille helst önska sig Konungen sjelf, ty då finge hon både det bästa brödet och bästa maten som fanns, utom flere rara och dyrbara saker. Öfwer deßa flickors önskningar roade Konungen sig mycket, och isynnerhet åt den yngstas. Han fann henne wara rätt skön och behaglig, och ej äldre än 15 år. Sedan han således fördrifwit aftonen med deße muntra flickor, lade han sig och sof i en säng som ej war paßande för en Konung, men wäl för en trött kropp. Han sof således rätt godt om natten, och om morgonen reste han ifrån flickorna, sedan de wist honom rätta wägen till sitt slott igen. Wid hemkomsten roade han sig åt flickornas önskningar, och hade fattat ett särdeles tycke för den yngsta af dem, hwilkens skönhet han alltid påminde sig. Han beslöt derföre att fullborda deras önskningar och tillika göra sitt nöje fullkomligt, hwarföre han befallde att flickorna skulle komma till slottet. Wid deras ankomst frågade Konungen dem om de ullföljde samma önskningar som aftonen förut, så skulle det nu stå dem fritt att wälja. De twänne äldste swarade strax att de woro nöjda om deras önskningar träffade in; men den yngsta, som kände Konungen wara samma Herre som natten förut warit hos dem, blef förskräckt öfwer Konungens fråga, så att hon ej kunde swara honom ett ord, hwarföre han påminte henne ännu en gång deß önskan, med det nådiga tillägg, att hon skulle få

blifwa hans Drottning, och hennes önskan blifwa så wäl fullbordad som deß äldre systrars. Öfwer Konungens tilltal blef hon således munter igen, och Konungen tog henne till gemål, och den äldsta systern fick Hofbagaren, och den andra Mästerkocken till männer efter deras önskan. Efter någon tid befann den unga Drottningen sig uti wälsignadt tillstånd, hwaröfwer hennes äldre systrar begynte afundas, och rådslogo emellan sig, huru Drottningen skulle komma i onåd hos Konungen. De funno derföre wara bäst, att hos Drottningen, deras syster, anhålla att wid hennes annalkande förloßning få såsom barnmorskor betjena henne, hwartill Drottningen straxt lemnade sitt bifall om Konungen ock wille tillåta det; han war så nådig och bewiljade denna ansökning. Således blefwo begge Drottningens äldsta systrar kallade till slottet att afwakta förloßningen. Ändtligen nalkades den, och wid födslen födde Drottningen en Prins, hwilken deße begge systrar togo och lade i ett skrin och kastade i en förbi slottet rinnande elf, och framwiste för Drottningen en ung hundhwalp, hwilken de sade att Drottningen framfödt, hwaröfwer Drottningen förskräcktes, och Konungen blef mißlynt. Konungens Trädgårdsmästare kom af en händelse att få se skrinet i elfwen, som rann igenom trädgården; han tog derföre skrinet och öppnade det, hwaruti han, till sin största förundran, fann ett nyfödt wälskapadt Goßebarn, hwilket han bar hem till sin hustru med tillsägelse att amma och fostra upp det som eget barn, emedan de ej förut ägde några arfwingar, hwil-

ken begäran hon med nöje gjorde, och födde upp den unga Prinsen. Andra året blef Drottningen åter hafwande, och hennes systrar skulle betjena henne lika som förut. När nu Drottningen således födde en annan Prins, togo systrarne honom och lade honom äfwen i ett skrin, kastade honom i elfwen, och framwiste en kattunge för Drottningen, som häröfwer förskräcktes ännu mera än förut, och Konungen blef mycket förargad. Trädgårdsmästaren fann åter igen detta skrinet med barnet uti, och hans hustru fostrade upp honom lika med den äldre Prinsen. Tredje året blef Drottningen åter hafwande, hwarwid hennes systrar högeligen förargades och anhöllo att få betjena Drottningen, på det deras elaka uppsåt måtte fullbordas att komma Drottningen i onåd hos Konungen; de blefwo nu som förut antagne, och Drottningen födde en Prinsessa, hwilken hennes elaka systrar kastade i elfwen, lika som förut Prinsarne, och framwiste för Drottningen en råtta, hwilken de föregåfwo att Drottningen födt. Trädgårdsmästaren fann åter igen ett skrin i elfwen, uti hwilken låg en liten nyfödd flicka; han lemnade den åt sin hustru att tillika med de 2:ne gossebarnen uppfostras, hwilket hon ock fann nöje uti. Öfwer denna händelsen blef Konungen så förtörnad, att han lät sätta sin Drottning uti ett swårt fängelse, hwaruti hon skulle förblifwa i sin öfriga lifstid; hwaröfwer hennes systrar fägnade sig att de således hade kommit sin syster, Drottningen, i onåd hos Konungen. Trädgårdsmästaren hade all möjlig omsorg om dessa trenne bar-

nen och lät wid deras tillwärt lära dem alla wetenskaper som de för framtiden kunde göra sig nytta utaf; barnen blefwo således icke utan föräldrar. Till all lycka hade denna goda Trädgårdsmästare förskaffat sig så ansenliga rikedomar under den tid han tjent Konungen, att han byggt sig ett hus, som liknade det präktigaste palats, och som war nästan wackrare än Konungens egen trädgård. Här lefde nu deße trenne syskon tillsamman i största förtroende. Begge bröderne roade sig med jagt, hwaruti de funno mycket nöje. En dag då de woro ute och jagade, kom till slottet en gammal gumma, hwilken deras syster, som war hemma, tog mycket wäl emot; och sedan hon fägnat gumman, wisade hon henne så wäl huset med deß möbler, som trädgården, hwilken war oförliknelig. Den gamla gumman sade att allting war rätt wackert och förnöjsamt; men det fattades wid detta slottet 3:ne ting för att göra det fullkomligt. Den unga flickan frågade gumman hwad deße 3:ne ting woro för rara saker, som kunde göra slottet fullkomligt wackert. Gumman swarade, att om de hade den Talande Fåglen, Spelande Trädet och Rinnande Wattukällan, så skulle detta slottet bliswa det wackraste och käraste i hela werlden. Flickan frågade derföre gumman hwar deßa 3:ne ting kunde finnas. Gumman swarade, att 20 mil derifrån bodde hennes broder och han kunde lemna underrättelse hwar deßa rara saker fanns. Gumman wisade den unga flickan wägen som gick ditåt der hennes bror bodde, och wid detsamma

förswann hon ifrån flickan, som häröfwer förundrade sig rätt mycket. När hennes bröder kommo hem ifrån jagten, berättade hon för dem denna underliga händelse som skett henne under deras bortowaro. Häröfwer förundrade bröderne sig, och den äldsta af dem beslöt att resa till gubben och sedan att widare försöka om han kunde få de 3:ne omtalte tingen. Han lät derföre sadla sin häst, och när han skulle resa lemnade han sin syster en ring, och bad henne noga akta den och se på den. Om stenen uti ringen behölle sin glans, wore brodren wid lif; men blefwe han mörk och dunkel, så wore han död och omkommen. Han reste fördenskull, och fann gubben sittande utanför en liten stuga, uti hwilken han bodde. Han helsade på gubben och bad honom wisa sig wägen till det stället, der den Talande Fåglen, Spelande Trädet och Rinnande Källan funnos. Gubben swarade, att han borde ändra sin förestående resa, och ej wåga sig till så äfwentyrliga saker, som på denna resan tillförne händt alla dem, som farit denna wäg, af hwilka alla omkommit. Men den unga Herrn lät ej afskräcka sig af gubbens tal, utan fortfor i sitt uppsåt att förskaffa sig deße saker. Gubben gaf honom derföre en kula, och sade, att han skulle kasta samma kula framför sig på wägen och rida efter henne, så rullade kulan till samma ställe hwarest ofwannämnde saker funnos. Men, sade gubben, när du kommer dit, får du se ett högt berg och en stor hop swarta stenar wid bergsfoten, och då du begynner rida uppföre berget, får du höra

buller af allahanda gewär och folk som komma efter dig; om du då ser dig tillbaka blifwer du i ögonblicket förwandlad i sten likasom det händt de förre resande; men går du friskt på, utan att bry dig om någonting, så får du deße saker som du söker. Han tackade gubben för hans underwisning och red sin wäg, samt kastade kulan framför sig och red i fullt galopp efter henne tills kulan stannade wid det omtalta berget. När han nu begynte rida uppföre fick han höra ett fasligt rop och buller efter sig och hwilket buller kom honom på slutet så nära, att han tyckte sig blifwa omringad af en hop folk; han drager derför ut sin wärja, i tanka att förswara sig, och wid han wände sig om, för att gifwa ett hugg åt dem som han tyckte wille komma på honom, blef han i ett ögonblick förwandlad i en sten. Flickan, som dagligen beság ringen, märkte strax att deß broder wore död, och berättade det för den andra brodren; denne swarade strax att han wille företaga sig samma resa som den äldre brodren i hopp om bättre utgång. Han lemnar derför sin syster en knif och bad henne förwara den, och sade: att om knifwen skulle drypa blod, wore han ej mer i lif. Han reste, och kom till samma gubbe som förr är nämdt, hwilken sökte afstyrka honom med samma warning som han förut gifwit deß broder; men fåfängt. Han gaf honom derföre en kula som wiste den andra brodren wägen till samma berg som deß äldre broder nyß förut, somkommit wid. När han kom fram fick han höra

ett äfwen så förfärligt buller, men låter i början ej afskräcka sig, utan red friskt uppför; då i detsamma han tyckte att de wille gripa honom, drar han ut sin sabel för att förswara sig, och wid han såg tillbaka, blef han strart förwandlad i en sten. Systern märkte genast att knifwen dröp blod, och såg att deß andra broder äfwen war död, derföre beslöt hon att sjelf resa för att förskaffa sig deßa rara saker. Sedan hon således ridit till samma lilla koja uti hwilken omtalte gubbe bodde, fann hon honom sittande utanför; hon hälsade på honom med begäran, att han wille wara så god och wisa henne wägen till detta omtalta berget, på hwilket fanns Fågeln, Trädet och Wattukällan! När gubben fick höra att hon wille företaga sig en så farlig resa, sade han: mitt wackra barn, hwarföre will du försöka en resa som warit omöjlig för de starkaste och raskaste unga karlar, hwilka alla omkommit derwid, och du, som är ett swagt fruntimmer, will företaga dig det, som de ej kunnat uträtta. Flickan swarade: att hon nog skulle bjuda till att följa gubbens underwisning, allenast han wille wisa henne wägen till samma berg. Gubben gaf henne då en lika kula som han förut gifwit deß båda bröder; hon tackade gubben och red efter kulan som wiste henne wägen. Under det hon red stoppade hon wax och bomull uti öronen, som skulle förtaga hörslen på henne. Hon kom fram till berget och red uppföre utan något hinder ända tills hon fick se Fågeln som satt i sin bur; då öktes bullret så starkt att, oaktadt hon stoppat igen

dronen, hörde hon ändock ett fasligt buller bakom sig, hon lät ändå ej afskräcka sig, utan red fram till Fågeln och tog honom tillika med buren; strart afstannade allt buller, och det blef tyst. Hon frågade Fågeln hwar det Spelande Trädet och Rinnande Wattukällan fanns, hwilket Fågeln strart wisade henne. När hon fick se Trädet, frågade hon Fågeln på hwad sätt hon skulle kunna föra ett så stort träd. Fågeln swarade, att om hon allenast bröte af en qwist på detsamma, wore det tillräckligt. Sedan wiste Fågeln henne på Wattenkonsten och sade, att om hon allenast toge litet deraf uti en flaska, hade det samma werkan som hela källan. Sedan frågade hon Fågeln på hwad sätt hon skulle få sina 2:ne bröder till lifs igen; men Fågeln swarade, att han ej wißte det. Flickan hotade honom då att taga lifwet af honom om han ej sade henne på hwad sätt de skulle komma till lifs. Fågeln wisade henne då till en flaska, och sade, att om hon tog den flaskan, och hällde af wattnet, som war uti henne, på de swarta stenarne som stodo wid berget, skulle alla komma till lif igen. Hon tog flaskan och gjorde som Fågeln sagt henne, hwarwid alla stenarne fingo strart lif igen. Hon kände då igen sina båda bröder. Alla de som warit förwandlade wore Prinsar och andre förnäma Herrar, som gjort försök att få deßa saker, men som slagit så olyckligt ut för dem. De tackade derföre alle samtligen den unga flickan som frälst dem ifrån deras förwandling, uti hwilken de förblifwit om hon ej warit så behjertad af sig, och ut-

rättat det som de ej kunnat göra. Allesammans begåfwo sig derföre, hwar och en till sin hemort, och när de kommo dit der den gamle gubben bodde, funno de honom ligga död. De begrofwo derföre gubben, och alla skiljdes åt och reste hwar sin wäg. När deße syskon kommo hem frågade flickan Fågeln huru och på hwad sätt hon skulle få qwisten att spela, och wattnet i flaskan till en stor wattenkonst. Fågeln swarade, att hon skulle allenast sticka qwisten i marken så blefwe deraf straxt ett träd, och för att få watten, skulle hon slå i en liten grop, så blefwe deraf en stor wattenkonst. Flickan gjorde som Fågeln underwiste henne, och hon fann till sin stora förnöjelse ett Träd, som spelade oförlikneligt wäl på allahanda instrumenter, och en Wattenkonst, som kastade ett watten, hwilket war klart som kristall, högt i wädret. Hon berättade straxt för sina bröder hwad som händt henne, hwaröfwer de blefwo högst förnöjde; isynnerhet då de fingo höra trädet spela, hwarwid Fågeln, som hängde i fönstret, begynte sjunga så förträffligt, att ingen musik kunde öfwergå honom, och wattenkonsten kastade sitt watten i åtskilliga fasoner, hwaröfwer de blefwo rätt glada, och deße 3:ne syskon lefde i största förnöjelse tillsammans. Båda bröderne roade sig nu som förut med jagande. En dag träffade de Konungen, som war ute och jagade, i skogen. Konungen frågade hwilka deße 2:ne ynglingar woro, som han såg jaga med mycken färdighet. De swarade, att de woro Hans Maj:ts trädgårdsmästares söner, och att de woro 3:ne sy-

kon och hade en syster som war hemma. Konungen frågade hwar de bodde, så wille han en gång se dem tillsammans med sin syster, och spisa hos dem. De berättade då för Konungen hwarest de bodde, och tackade honom för ett så nådigt tillbud. Sedan jagten war slutad, for Konungen till sitt slott och deße begge bröder foro hem till sin syster, för hwilken de berättade att Konungen lofwat att helsa på dem och att spisa med dem. Hon blef glad öfwer sina bröders berättelse att Konungen wille göra dem den nåden att spisa hos dem; hon frågade derföre Fågeln hwad rätter hon skulle traktera Konungen med. Fågeln utnämnde för henne flera slag deraf, men till slut, sade han, skall du blanda sallater, sätta fram gurkor, hwilka du skall fylla med äkta perlor, deßa perlor finner du under ett träd i trädgården, hwilket träd Fågeln för henne utwiste. Hon försummade ej att göra efter Fågelns befallning, tog en dräng med sig och gick i trädgården till det trädet som Fågeln sagt henne, hwarunder hon fann till sin stora förundran ett skrin fullt med äkta perlor. Hon gjorde då som Fågeln sagt henne med gurkorna, och fyllde några af dem med perlor. När Konungen kom till deße 3:ne syskon, fann han, till sin förundran, att deße syskon bodde i ett slott, som war wackrare än hans eget, och en trädgård, som war oförlikfnelig. Han fick höra en musik, som war himmelsk, och wattenkonsten, som war så förträfflig och konstig, att Konungen i högsta måtto föundrade sig häröfwer. Ändteligen wardt maten inburen och Konungen satte

sig att spisa med deße 3:ne syskon, som han fann äga en beskaffenhet som adliga barn. Flickan ägde en skönhet som war obeskriflig, och båda bröderne en wäxt och öfrige egenskaper som fullkomligt gjorde Konungen nöjd med detta lilla sällskap. När Konungen skulle skära sönder Gurkorna, fick han med förundran se att uti dem fanns äkta perlor, hwarföre han frågade om i deras trädgård wäxte sådana Gurkor. Fågeln swarade strax att det wore sannt och frågade Konungen huru han kunde twifla på en sak, som han såg med ögonen, och tro en sak, som han intet såg. Konungen förundrade sig när han fick höra Fågelns tal och frågade Fågeln hwad det wore som han intet sett och ändock trott. Fågeln swarade, att Konungen warit nog enfaldig som trott att deß älskade Drottning skulle framfödt hundar, kattor och råttor, då han nu såg werkligen för sina ögon deße trenne syskonen, som woro hans rätta barn och af Drottningens systrar i elfwen utkastade, men af trädgårdsmästaren upptagne och uppfostrade. Öfwer detta Fågelns tal blef Konungen mycket rörd, famntog sina barn, och blef oändligt glad att finna det hans Drottning födt åt honom sådane wackra barn i stället för widunder. Han befallte strax att hans Drottning skulle tagas utur fängelset och komma till slottet, dit Konungen reste tillika med sina barn. Drottningen blef högst förfärad öfwer denna Konungens befallning, och trodde att Konungen wille taga lifwet af henne; men i hwad förundran blef hon icke, då hon fick se ett ungt fruntimmer som

ägde en obeskriflig skönhet: hon tänkte att det wore en Prinsessa som Konungen utwalt sig till Gemål efter henne, som warit så olycklig att komma i Konungens onåd. Konungen berättade då för Drottningen, hwilken han med största ödmjukhet bad om förlåtelse för den oförrätt han bewist henne, att dessa 3:ne unga syskon woro hennes egna barn, som af dess 2:ne systrar blifwit uti elfwen kastade, men lyckligtwis af trädgårdsmästaren funne och uppfostrade. Häröfwer blef Drottningen innerligen rörd, så att hon grät i glädje, trykte alla tre sina barn i sin famn, och Konungen fann en förnöjelse som han aldrig förut haft.

Drottningens båda systrar blefwo strart uppkällade till slottet. När Konungen fick se dem, frågade han hwad de gjort med hans 2:ne söner och hans dotter som hans Drottning födt åt honom. Öfwer denna Konungens fråga blefwo de förskräckte, bekände sitt brott och bådo om nåd. Drottningen bad likaledes för dem efter de woro hennes Systrar; men Konungen lät, för att straffa dem, innesluta dem i ett torn i all sin lifstid, der de fingo tillfälle att begråta sin ondska. Konungen och Drottningen lefde nu tillika med sina 3:ne barn, i all sällhet, länge och wäl, intilldess döden beröfwade dem Drottningen, och Konungen kunde ej länge öfwerlefwa denna sorgen, utan han dog och lemnade riket till sin äldsta son, som blef Konung i sin faders ställe och regerade wäl och länge. Den andra Prinsen

blef Konung i nästa Konungarike. Genom arf blef ock Prinseßan gift med en ung Konung med hwilken hon ägde flere barn och hwilken familj ännu lefwer i England uti stor flor och rikedom.

Röfwarebrudgummen.

Det war en gång en Mjölnare, som hade en mycket wacker dotter. När hon blef giftwuxen, så tänkte han, om en hederlig friare kommer, så will jag gifwa henne åt honom, på det hon må blifwa försörjd. Nu hände det sig, att en friare kom, som syntes wara mycket rik, och då fadren ej kände något emot honom, så lofwade han honom sin dotter; men flickan älskade honom ej riktigt, så som en brud bör älska sin brudgum, utan hon kände en besynnerlig afsky i sitt hjerta hwar gång hon såg eller tänkte på honom. Fästmannen sade till henne: "Hwarföre hälsar du aldrig på mig, då du är min brud?" — "Jag wet inte hwar ni bor," swarade flickan. — "Jag bor der uti den gröna mörka skogen." — Flickan sökte undanflykter, och sade: "huru skall jag då hitta dit?" — Brudgummen swarade: "kom till mig om Söndag; ty då har jag bjudit främmande, och på det du skall hitta, så will jag beströ hela wägen med aska.

Om Söndagen, då flickan skulle gå till honom, blef hon mycket ängslig, och fyllde sina

kjortelsäckar med ärter. Då hon kom till skogen, fann hon aska strödd och följde den wägen, men för hwart steg hon tog kastade hon ärter till höger och wenster på marken. Hon gick nästan hela dagen, och kom slutligen till ett hus, som stod midt i tjockaste skogen. Allt war tyst och stilla, och hon upptäckte ej någon lefwande warelse, då hon hastigt fick höra en röst som ropade:

Du unga brud! wänd om, wänd om!
Här i ett mördarehus du kom!

Då hon såg sig om, war det en fågel, som satt i en bur och ropade än en gång:

Du unga brud! wänd om, wänd om!
Här i ett mördarehus du kom!

Den wackra bruden gick nu widare ur det ena rummet i det andra, men hela huset war tomt och öde, och ingenstädes kunde hon finna någon menniska. Slutligen kom hon ned i källaren, och der satt en gammal qwinna. "Kan ni säga mig," sade flickan, "om min brudgum bor här?" — "Ack kära barn!" sade qwinnan, "du har kommit i en mördarekula; den brudgum, som wäntar dig, är döden; röfrarne skola säkert mörda dig. Ser du, der har jag måst sätta en stor kittel med watten; när de träffa dig, hugga de dig i stycken och koka dig deruti, och derefter äta de upp dig. Om jag inte räddar dig, så är du förlorad."

Derpå gömde hon flickan bakom ett stort fat, och sade: rör dig ej från stället, eljest är det slut med dig. Så snart röfrarne somnat,

skola wi fly tillsammans, ty jag har redan länge ledsnat att wara här. Knappt war flickan gömd, förrän röfrarne kommo hem, och förde med sig en annan flicka. De woro druckne och hörde ej hennes jämmer och klagan. De gåfwo henne win att dricka, ett glas hwitt, ett glas rödt och ett glas gult, då brast hennes hjerta. Derpå afklädde de henne deß wackra kläder, lade henne på ett bord, höggo henne i stycken och strödde salt derpå. Då blef bruden bakom fatet förfärad, liksom hon också skulle dö. En af mördarne blef på flickans lillfinger warse en guldring, men som han ej kunde få af den, så tog han en yxa och högg af fingret, men fingret spratt i wädret och föll bakom fatet, precis i brudens sköte. Röfwaren sökte efter fingret, men kunde ej finna det; då sade en annan: "har du också sökt bakom fatet?" — "Åh" sade den gamla qwinnan, "kom och ät nu, och låt fingret ligga, det springer intet bort."

Då slutade röfrarne söka och gingo bort att äta och dricka; men den gamla qwinnan slog sömndryck i winet, så att de snart somnade och snarkade. Då bruden hörde att de sofwo, kröp hon fram, men som de lågo hwarftals på golfwet, måste hon klifwa öfwer dem, och war högst ängslig, att de skulle wakna. Men det lyckades henne, så att hon och den gamla qwinnan kommo på flykten. Askan hade blåst bort, men ärterna lågo qwar, så att de riktigt hittade wägen ur skogen. Då de hunnit fram till qwarnen, berättade flickan för fadren allt det som händt henne.

Den utsatta bröllopsdagen anlände brudgummen, och mjölnaren hade låtit bjuda alla sina slägtingar och bekanta. Medan de sutto till bords, kommo de öfwerens att hwar och en skulle berätta något. Då sade brudgummen till bruden: "Nå, wäl, min wän! kan inte du ocksä berätta oß något?" Hon swarade: "jag skall berätta en dröm: jag gick igenom en skog och kom till ett hus, men der fanns ingen menniska, bara en fågel i en bur, som twå gånger ropade:

Du unga brud! wänd om, wänd om!
Här i ett mördarehus du kom!

Men, min wän! jag drömde bara. — Då gick jag genom alla rummen, men de woro öde och tomma, tilldeß jag kom i källaren; der satt en gammal gumma. Wor min brudgum här? frågade jag, men hon swarade: "ack, kära barn! du har kommit i en röfwarekula. Din brudgum mördar dig och sedan han huggit dig i stycken skall han äta upp dig." — Men, min wän! jag drömde bara. — Gumman gömde mig bakom ett stort fat, och straxt derpå kommo röfrarne och förde med sig en annan flicka; henne gåfwo de tre slags win, hwitt, rödt och gult, och deraf brast hennes hjerta. — Min wän! jag drömde bara. — En af röfrarne blef warse en guldring på hennes finger, som, då han ej fick af den, tog han en yx och högg fingret af, som föll bakom fatet, just i mitt sköte, och här är fingret med ringen!" Wid deßa ord tog hon fram fingret och wiste det för alla närwarande.

Då röfwaren såg och hörde detta, blef han alldeles blek af förskräckelse, och sökte att fly; men gästerna qwarhöllo honom och lemnade honom i rättens händer. Han och alla röfrarne blefwo sedermera aflifwade. Men flickan blef kort derefter gift med en god och hederlig man, och den gamla gumman njöt hos henne sitt uppehälle till döddagar.

Lille-Pytt.

Under Konung Arthurs regering lefde i England en wis och skicklig trollkarl, hwars namn war Merlin, och kändt i många länder. En dag då han war stadd på en resa och uttröttad, stannade han hos en redlig bonde, och märkte snart, att ehuru mycken snygghet och wälmåga rådde i huset, både man och hustru likwäl hade ett högst bedröfwadt utseende. Merlin frågade dem efter orsaken till deras sorg, och fick weta att den föranleddes deraf, att de ej finge barn.

Merlin skakade på hufwudet och sade: ja, detta är nu blott åter ett bland de beständiga bewisen för menniskans mißbelåtenhet, den som har barn, önskar sig barnlös, och den som ej har, önskar att han hade.

Ack! sade den stackars gumman, jag skulle likwäl wara den lyckligaste menniska i werlden, om jag hade en son; hwad båtar mig min lilla förmögenhet då jag ej har en arfwinge; om jag ägde en son, ej större än min mans tumme, så wore det likwäl någon som ärfde oß, och jag wore nöjd.

Föreställningen om en menniska, ej större än en tumme, behagade mycket den skicklige trollkarlen, och han föresatte sig att bringa gummans önskan i fullbordan. Det skulle, tyckte han, bli det lustigaste i werlden, att se en sådan liten man genomgå lifwets öden.

Han gjorde derföre ett besök hos Feernas Drottning, som war hans närmaste wän, meddelade henne den enfaldiga bondhustruns önskan, och frågade om det ej wore mödan wärdt, att uppfylla en sådan åstundan.

Föreställningen om en Lille-Pytt roade feernas drottning lika mycket, som Merlin, och hon sade, efter något betänkande, att det wäl stode att uppfylla.

Också dröjde det nu ej länge förr än bondgumman gladde sin man med en liten son, som likwäl war ganska liten, ty han war efter önskan ej större än fadrens tumme.

Feernas drottning, som war rätt nyfiken att se hwilka öden en sådan liten man skulle uppleswa, hade all möda ospard för gossens bibehållande wid lifwet.

Redan wid den lille mannens födelse inställde sig feernas drottning i bondens koja och gaf gossen namnet Lille-Pytt. Hon lät äfwen några i hennes swit warande feer kläda honom på följande sätt; ty han war redan wid födelsen så stor och fullwuxen han skulle blifwa.

Till hatt gaf man honom ett eklöf, som för honom blef mera en paraply än en hatt. Hans linne war wäfdt af spindelwäfstrådar, hans rock war af tistelfjun, hans byxor woro af hulldun.

Strumporna woro af äppelskal och hans skor af råttskinn, hwilkas ludna sida war wänd inåt.

Likaså liten, som denne Lille-Pytt, lika fin och slipad war han äfwen, och då hans föräldrar omåttligt älskade honom, blef han naturligtwis ej så särdeles wäl uppfostrad.

En dag under hans ungdomsår tillskyndade honom hans oförwägna nyfikenhet ett äfwentyr, som nära kostat honom lifwet. Han uppklättrade med mycken möda på brädden af den skål, hwari hans mor tillagade en pudding, för att efterse hwad hon gjorde; nu kunde han ej hålla jemnwigten, han föll i smeten och sjönk ned i puddingen, så att intet spår af honom syntes, då modren återkom.

Den goda gumman, som icke anade att hennes Lille-Pytt låg i puddingen, fortsatte tillredningen, lade den i en puddingsform och derpå i en gryta fylld med warmt watten för att kokas. Detta äfwentyr blef nu rätt allwarsamt; wid infallandet i puddingen hade han fått så mycket mjöl och deg i munnen, att han ej kunde skrika, och denna olyckliga omständighet gjorde äfwen, att han ej blef upptäckt af modren, som nu lade sin lilla älskade son i en gryta att kokas. Det började nu snart bli alltför warmt, och Lille-Pytt gjorde i sin ångest så häftiga rörelser i puddingen, att den började fara fram och tillbaka i grytan. Den enfaldiga gumman, som trodde att puddingen hade blifwit förtrollad, tordes ej begagna den, och då en fattig wedhuggare i detsamma gick förbi, gaf hon honom puddingen. Denne tackade för en så owän-

tad och god gåfwa, lade puddingen i sin läder-rensel och beslöt att snart dermed hålla en god måltid.

Men det lyckades snart Lille-Pytt, att få munnen ledig från mjöl och deg. Skada blott att han då redan war ett långt stycke från sina föräldrars boning. Sedan han fått munnen fri, började han af alla krafter skrika, och den fattiga wedhuggaren trodde nu äfwen i sin ordning att det ej stod rätt till i puddingen, ocksä han fruktade att den onde hade sitt spel i den gåfwa han fått. Han skyndade sig derföre att taga den farliga puddingen ur renseln och kasta den ifrån sig. Puddingen föll i en häck, och wedhuggaren flydde ifrån den skrikande Lille-Pytt i puddingen, som om en jätte, i stället för den lilla mannen, warit der. Lyckligtwis brast puddingen i fallet och den halfkokta Lille-Pytt fick tillfälle att krypa fram. Ännu en annan lika stor lycka war det, att han ej ännu war längre hemifrån, än att han hittade tillbaka och snart kunde ila, ej i sin mors armar, ty dertill war han mycket förliten; men i sin mors hand, för att få lyftas upp och få en wälkomstkyß af den moderliga mun, hwari han sådana ömma tillfällen ofta kröp in hel och hållen, för att göra den ömma modren ett litet spratt.

Men snart blef han straffad för detta illa paßande skämt med sin mor. Han följde henne en dag då hon skulle mjölka sin ko. Då denna ej wille stå stilla, bandt gumman sin ko wid en stor tistel, wäl wetande att denna skulle smaka kon, och hon stå stilla åtminstone så länge det

war något att spisa af tisteln. Lille-Pytt sprang emellertid omkring och war nog oförsigtig att springa inunder tisteln. Kon, som blott såg det eklöf som tjente honom till hatt och tyckte att det skulle smaka henne rätt wäl, tog honom, eklöfwet och ett stycke tistel i en munsbit. Nu war det ej så, som att på skämt wända sig i sin mammas mun. De stora försåtliga tänderna woro i hwarje ögonblick nära att krossa honom. I sin ångest började han förfärligt skrika. Modren hörde sonens nödrop, och ack huru fasligt! i kons mun. Men lyckligtwis blef kreaturet äfwen skrämdt och öppnade munnen, samt lät Lille-Pytt falla i modrens förkläde, som redan war tillreds att mottaga honom.

Nu hade Lille-Pytt blifwit yngling, och fadern wille att han skulle wänja sig att blifwa gagnelig. Han gjorde derföre sin lilla son en piska af ett halmstrå och skickade honom ut att wakta gässen. Men redan första dagen han war gåsherde, lyckades det ej bättre än att han nedföll i ett nygräfwet dike, hwars sidor woro så slippriga och hala, att Lille-Pytt ej kunde klättra upp ur diket. Ännu en olycka war det, att en örn kom att slå ned just der, och som han trodde Lille-Pytt wara en stor insekt, tog han honom med sig, för att föra honom i sitt näste. Under wägen föll det örnen in att hwila sig på en altan, som gick rundt omkring öfre delen af ett högt torn, hwilket prydde en jätteslott, som låg på en hög klippa wid hafsstranden. Der gynnade åter den ombytliga lyckan den stackars Lille-Pytt för ett ögonblick. Örnen

fällde honom i det han skulle sätta några fjädrar i ordning, och under tiden fick Lille-Pytt tillfälle att fly undan. Hwilket likwäl ej blifwit lätt på denne altan, om örnen warit särdeles angelägen om detta fynd. Men han brydde sig ej om att söka det lilla kräket, utan flög, då han putsat sig, än högre upp i luften, för att begifwa sig till den bergspets, der han hade sitt bo.

Lille-Pytts belägenhet war likwäl ej särdeles förmånlig. Öfwerst upp på ett höat torn och med det brusande hafwet under klippor, från hwilkas branter detta torn reste sig. Han hisnade då han tittade ned. Ändtligen kom äfwen detta slotts ägare, den gamla jetten Grumbo, upp på altanen, och då han blef warse Lille-Pytt, war han i ett ögonblick gripen och nedswäljd, med samma lätthet som ett piller.

Detta war äfwen Lille-Pytts lycka, ty han kom ostadd ned i jättens mage. Nu fick likwäl den gamle jätten snart ångra sin glupskhet, ty Lille-Pytt gjorde ett så förfärligt wäsende, att denne trodde en kräkning nödwändig. Grumbo stack således fingret i halsen, lutade sig öfwer altan och skickade på det sättet Lille-Pytt i hafwet, dit han ej wäl war nedkommen och i fara att drunkna, förr än en stor fisk slukade honom. Der war det nu också ej stort bättre än i jättens mage, men fisken blef till all lycka fångad och för sin storlek skickad som en present till Konung Arthur.

När Konung Arthurs kockar fingo se den lilla menniskan i fiskens buk, blefwo de ej litet förwånade, och så snart de hemtat sig ifrån den

första förundran, skickade de sitt fynd till Konungen.

Konung Arthur fann ett ej litet nöje i att se den lilla mannen göra sina små lustiga språng och kaprioler, ty nu kommen till hofwet, ansåg Lille-Pytt det nödigt att utweckla all sin skicklighet. Konungen gjorde honom till sin hofdwerg. Han blef hela hofwets favorit och roade alla, ända från Drottningen till de tärnor och riddare, som sutto kring Konung Arthurs bordsrund.

Lille-Pytt war nu hofman och Konungens gunstling. När Konungen red ut, tog han honom med sig, förande honom i ena handen. Började det regna, så lade han honom i en ficka, Lille-Pytt insomnade i den kongliga fickan ofta rätt tryggt, tilldeß monarken, åter uppkommen på slottet, upptog honom och lät honom promenera, dansa och hoppa för sig på ett marmorbord.

En dag föll det Konungen in att underrätta sig om sin lilla dwergs föräldrar, emedan det förekom honom sannolikt, att de ej torde wara stort större än han. Ehuru Konungen gick miste i utsigten, att få ännu ett par så underbart små menniskor till sitt hof, beslöt han likwäl att Lille-Pytt skulle få wandra hem till sina föräldrar, för att underrätta dem att han ännu lefde. Konungen förde derföre sin dwerg med sig i skattkammaren, wisade honom alla de koffertar som stodo der öfwerfulla med silfwer- och guldmynt, och sade: se här Lille-Pytt, tag så mycket du förmår bära hem med dig. Lille-Pytt

hade största möda att bära en dukat på sin rygg i en påse af finaste siden. Men Drottningen hade med egen hand sytt den åt sin lilla favorit, och han gick således rätt stolt, med påsen på ryggen, wägen fram till sina förälders boning.

Efter twenne dagars wandring, hemkom han uttröttad. Han blef af de ömma föräldrarne så rikligt undfägnad, att han åt sig allwarsamt sjuk, men snart återställdes till helsan genom något mera måttlighet i mat och dryck, hwarefter han åter begaf sig tillbaka till Konungens hof.

Konungen och Drottningen samt hela hofwet gjorde sig ett särdeles nöje af att se den lilla dwergen öfwa sig i ridderliga bragder, och han sjelf war äfwen så outtröttlig i sitt fäktande och kastande, att han slutligen insjuknade af förmycken ridderlig oförtrutenhet.

Feernas drottning, som icke wille se sin lilla älskling så tidigt gå ur werlden, hastade på en wagn, dragen af flygande drakar, att afhemta Lille-Pytt från Konung Arthurs hof: han fick nu sitta i drottningens knä under hela resan, och, ankommen i hennes ytterst präktiga palats, friskade han snart under feernas sorgfälliga wård.

Sedan han en tid roat sig wid feedrottningens hof, ansåg han det tillbörligt att åter begifwa sig till Konungen, och feernas drottning lät på en snabb wäderil i en hast föra honom till Konung Arthur.

I en olycklig stund ankom likwäl Lille-Pytt till hofwet, ty just då han skulle i slottstrappan sänka sig ned af wäderilen, träffade det sig icke bättre, än att han föll ned midt uti en soppskål, som skulle sättas för Konungen sjelf, och denna slags soppa war Konungens favoriträtt. Den warma soppan stänkte härwid den förfärade betjenten i ansigtet, och denne fällde skålen af förskräckelse, så att den gick i stycken, och Konungens herrliga favoritsoppa rann i floder utför slottstrapporna. Lille-Pytt blef äfwen något bränd, men räddade likwäl lifwet i fallet derigenom, att han låg i skålen, som lyckligtwis för honom gick i stycken och befriade honom från det alltför warma badet.

Betjenten ilade upp till Konungen, berättade händelsen och beskyllde Lille-Pytt att hafwa gjort det med affigt. Konungen blef nu myc- ket wred och dömde sin favoritdwerg till döden i och för majestätsbrottet mot en favoritsoppa. Domen war sträng, men man hastade så mycket mer att werkställa den, på det Konungens mildhet ej skulle få tid att inställa sig, och allmänheten gå miste om ett så högst owanligt skådespel.

En otrolig mängd nyfikne församlade sig wid afrättsplatsen. Lille-Pytt utfördes och dödsdomen upplästes. Här war icke mycket rådrum öfrigt, emellertid fann sig Lille-Pytt just då det bäst behöfdes, samlade all sin styrka och hoppade ur den prestens hand som utbar honom, in i en bredwid stående mjölnares gapande mun. Här låg han naturligtwis så tyst och stilla han

skunde, och då föremålet för så wäl mjölnarens som de andras förundran nu war förswunnet, tillslöt snart hwar och en sin mun och gick hem.

Detta gjorde äfwen mjölnaren, och då Lille-Pytt hörde qwarnen gå, ansåg han sig i säkerhet och började att blifwa så orolig han kunde i mjölnarns mun. Denne, som trodde sig hafwa fått den onde sjelf i munnen, skickade efter både prest och doktor. Då deßa kommo blefwo de snart sagdt ännu mer förfärade än mjölnaren, och som de nog länge rådgjorde, jäspade mjölnaren, och det onda blef derigenom afhjelpt; ty Lille-Pytt begagnade tillfället af en så stor öppning, hoppade och föll lyckligtwis på mjölnarens röda filtmößa, den han af aktning för presten och läkaren tagit af sig. När mjölnaren nu såg att det war den lilla dwergen, som gjort honom denna ångest, tog han i första hettan den lilla mannen och kastade ut honom genom det öppna fönstret i den tätt inwid förbiflytande strömmen.

Men Lille-Pytt war ej bestämd att drunkna och hade en särdeles lycka att bli slukad af fiskar. Denna gång war det en owanligt stor lax som swäljde honom. Han blef samma dag fångad, förd till staden och morgonen derpå såld på torget till en förnäm herres kock. När den förnäma mannen fick se den utomordentligt stora laxen, hade han nog blygsamhet, att finna den för stor för sig, och skickade den som en present till Konung Arthur.

Man må föreställa sig kockens förundran, då han andra gången fann Lille-Pytt i en fisk. Han hastade till Konungen med underrättelse

härom. Men Konungen hade den dagen mycket att göra, bad kocken förwara honom och glömde sedan bort Lille=Pytt i hela åtta dagar. Under denna tid fick han sitta i arrest uti en fågelbur, dricka watten och äta hampfrö till kocks=pojkarnes ej ringa nöje.

Ändtligen blef Lille=Pytt kallad till Konungen, benådad och befordrades till icke något mindre än Riddare. En rustning gjordes åt honom af bladguld och papper, hans kastskjut war af ett kluswet halmstrå och en liten råtta insöfwades till hans ridhäst. Sir Thomas blef hans namn som Riddare.

Nu följde han Konungen ofta på jagt, och Konungen och hans Herrar hade ej liten glädje att se honom på den lilla råttan. Wid ett sådant tillfälle blef han förfärligt anfallen af en katt, som utkom ur en koja wid landswägen och wille gripa Sir Thomas' häst. Likwäl, ehuru Riddaren war liten, war han tapper och förswarade så modigt sin råtta, att katten till slut måste taga flykten. Detta war ett så mycket större bewis på tapperhet, som Sir Thomas' wärja blott war gjord af en wanlig knappnål.

Sir Thomas hade emellertid i striden med katten blifwit så klöst, att den wälgörande fee=drottningen fann det nödigt, att ännu en gång komma och taga honom i sin wård. Sedan han hos feen blifwit återställd från sina blessurer, stannade han så länge wid hennes lysande hof, att Konung Arthur och hela hans hof woro aflidne.

Konung Thuostone satt på thronen när Sir Thomas återkom. Som Riddare blef han wäl emottagen. Hans oförtrutna strid och seger öfwer den öfwerlägsna katten war upptecknad i Ridderiets historia och Sir Thomas Lille Pytt ett utmärkt namn. Men wid hofwen händer det stundom, att sjelfwa lyckan är en olycka. Så gick det äfwen nu Sir Thomas. Konungen och hofwet wisade honom så mycken ynnest, att han wäckte Drottningens afund. Hon trodde sig fördunklad af Sir Thomas, och beskyllde honom att hafwa warit otillbörligt fri mot sig. Konungen lät kalla honom, men som Sir Thomas af budet fick upplysning hwarom fråga war, och ej hade något förtroende för Konungens elaka lynne, så kastade han sig i hast rätt ridderligt upp på en stor fjäril, som, sedan han fört honom från blomma till blomma, slutligen flög bort med honom ut ur de Kongliga trädgårdarna. Men då Sir Thomas skulle kasta sig ned af den bewingade hästen, föll han in i en spindelwäf, hwarur han ej kunde komma lös. Här kom nu snart en stor och giftig spindel, som gaf wår hjelte ett dödligt sting. Feernas Drottning lät uppresa en grafwård öfwer den olyckliga Riddaren, och på den sätta följande inskrift:

En ful och otäck spindel
Gaf dödens sista swindel
Åt Riddaren, som hwilar här.
På grafwen wåra lagerbär.

En knapp tum lång han war,
Ett halmstrå-spjut han bar;
Sir Thomas war hans namn,
Han hwilar nu i jordens famn.

Enbusken.

För mycket länge sedan war det en landtman, som hade en wacker och god hustru; de älskade hwarandra ganska mycket, men fingo inga barn, fastän de högligen önskade det, och hustrun natt och dag bad derom. På gården, utanför deras hus, wäxte en mycket stor Enbuske. En gång om wintern stod hustrun bredwid den, och skalade ett äpple, då skar hon sig i fingret, och blodet dröp i snön. "Ack! sade hustrun suckande, och stirrade ned på blodet, och blef så underlig till mods: om jag ändå hade ett barn, så rödt som blod och så hwitt som snö!" Och när hon sagt detta, blef hon så innerligt glad, och det föreföll henne, som om hennes önskan skulle uppfyllas. Derpå gick hon tillbaka in i huset; och nu förled en månad, då smälte snön bort, och twå månader, då war det grönt, och tre månader, då sprucko blomsterna ut, och fyra månader, då stodo både träd och wäxter i full fägring; då sjöngo fåglarne, så det genljöd genom skogen, och blomman föll af träden, då war den femte månaden förbi, och hon stod bredwid Enbusken. Den luktade så wäl, och hennes hjerta

hoppade af glädje så hon ej kunde hålla sig ifrån att tacksamt knäfalla. Och när den sjette månaden war förbi mognade frukten, och hon blef helt stilla och lugn; den sjunde månaden gick hon till Enbusken och under tårar åt af dess bär; derefter blef hon bedröfwad och sjuk. Nu gick den åttonde månaden förbi, då lät hon kalla sin man, grät och sade: "när jag dör så begraf mig under Enbusken." Derefter blef hon tröstad och gladde sig. Då den nionde månaden war förbi födde hon ett barn, så rödt som blod och så hwitt som snö, och då hon fick se det, dog hon af glädje. Hennes man sörjde mycket, och begrof henne, som hon begärt, under Enbusken.

Då någon tid war förbi, började mannens sorg att minskas, och någon tid derefter upphörde han alldeles att sörja, och ännu en liten tid, så tog han sig en hustru igen.

Med sin sista hustru fick han en dotter; men det barn hans första hustru födde war en son. Hustrun älskade sin dotter högligen, men då hon kastade ögonen på den lilla gossen blef hon ond, och tänkte alltid på, hur hon skulle kunna skaffa sin dotter hela förmögenheten; och den onde ingaf henne, att hon rigtigt hatade gossen, knuffade honom från det ena hörnet till det andra, nöp och slog honom, så att det stackars barnet alltid war i ångest.

En gång, då hustrun gått in i kökskammaren, kom den lilla flickan och begärde ett äpple. Modren öppnade kistan, hwari äpplena lågo, och gaf henne ett. Men kistan hade ett stort tungt lock med ett skarpt jernlås. "Mamma,

får inte bror också ett?" sade flickan. Det förtröt modren, men likwäl sade hon: "åh jo, när han kommer hem." I detsamma fick hon se brodren komma, och då war det alldeles som om den onde fått makt med henne. Hon tog hastigt åter äpplet af flickan, och sade: "du skall ej ha, förr än din bror också får." Dermed kastade hon äpplet i kistan och läste igen den. Då goßen kom in genom dörren, sade hon helt wänligt: "will du ha ett äpple, min son?" men illskan lyste i hennes ögon. "Mamma, du ser ond ut, sade goßen, men gif mig ändå ett äpple." Modren sade: "kom hit och wälj dig sjelf ett" och öppnade locket. Då goßen bugade sig ned i kistan, kunde hon ej styra sig — knaps! — slog hon locket till, så att hufwudet föll ned ibland äpplena. En rysning genomfor henne, och hon tänkte: "om ändå detta wore ogjordt." Derpå gick hon i ett annat rum, tog en hwit halsduk, satte goßens hufwud på halsen igen, bandt halsduken deromkring, så att ingen kunde se något, satte honom på en stol wid dörren, och stack äpplet i hans hand.

En stund derefter kom Malena in i köket till modren; hon stod wid spisen, och hade en gryta med kokande watten framför sig, och rörde deruti oupphörligt. — "Mamma," sade Malena, "bror sitter wid dörren alldeles blek, och har ett äpple i handen. Jag har bedt honom att han skulle ge det åt mig, men han swarade intet, och då blef jag helt förskräckt." "Gå in igen, sade modren, och om han ej swarar dig, så gif honom en örfil." Malena gick, och sade:

"Bror! gif mig äpplet!" men han teg; då gaf hon honom en örfil, så hufwudet föll af. Häröfwer blef hon fasligt förskräckt, började gråta och skrika, sprang till modren och sade: "ack, mamma! jag har slagit hufwudet af min bror," och gret och wille ej gifwa sig tillfreds. "Malena! sade modren, hwad har du gjort? men tig bara, att ingen själ märker det; det kan i alla fall icke hjelpas; wi ska stufwa honom med fotsur sås." Då tog modren den lilla gossen, hackade sönder honom, lade honom i en gryta, och satte den på elden; men Malena stod bredwid och gret, och tårarne föllo i grytan, så intet salt behöfdes. — Nu kom fadren hem, satte sig till bords, och frågade: "hwar är min son?" — "Ack, sade modren, han har gått till landet, till sin mor'ar, och will bli derute någon tid." — "Hwad skall han göra der? och inte har han tagit afsked af mig." — "Åh, han wille så gerna ut och bad mig, att få bli der en sex wickor. Han är ju alltid wälkommen." — "Men, sade fadren, det gör mig ledsen; det är ej rätt af honom, ty han hade först bort säga mig till." — Han började att äta, och sade: "Malena! hwarföre gråter du? bror kommer nog igen." — "Ack, min hustru, fortfor han, hwad den maten smakar mig wäl; gif mig mer!" — Och ju mer han åt, deß mer wille han ha; och sade: "gif mig mer; du får ej något med, ty det förekommer mig, som om den här rätten hörde mig ensamt till." Och han åt, samt kastade benen under bordet, tills han slutligen förtärt alltsammans. — Men Malena gick efter sin bästa silk-

keshalsduk, plockade alla benen tillsammans, knöt in dem i halsduken, gick ut på gården, lade dem i gröna gräset under Enbusken, och gret fina modiga tårar. Så snart hon lagt benen dit, blef hon genast glad i sitt hjerta, och gret ej mera. I det samma böjde qwistarne sig nedåt, så att de alldeles öfwertäckte benen, en stark dimma omgaf busken, och midt i busken brann en eld, hwarutur flög en underskön fogel; den sjöng så herrligt och flög högt i luften. Då den war borta stod Enbusken återigen lika som den warit förut, men halsduken med benen war borta. — Malena blef af hjertat glad, och det föreföll henne, som om hennes bror ännu lefde; derpå gick hon in i huset, och satte sig att äta.

Men fågeln flög bort till en Guldsmeds hus, der han satte sig, och började sjunga:

För mig min moder lade försåt;
Jag dog, och min fader mig åt.
Min syster Malena
Tog alla bena,
Knöt in dem i silkesduk. — Till slut
Hon lade dem under Enbusken ut.
Kliwit! Kliwit! då blef jag en fågel så wacker!

Guldsmeden satt i sin werkstad och arbetade på en guldked; då hörde han fågeln som satt på taket och sjöng, och han tyckte det war så skönt. Han steg upp, sprang ut på gatan, men tappade sin ena toffel i rännstenen; förskinnet hade han på sig, i ena handen höll han guldkeden och i den andra en tång. Solen sken klar, och han ställde sig så, att han rätt noga kunde bet=

trakta fågeln. "Min wackra fågel, sade han, hwad du sjunger skönt; sjung om det der stycket en gång till." — "Nej, sade fågeln, twå gånger sjunger jag ej för intet; gif mig guldkeden, så skall jag sjunga en gång till." — "Der, sade Guldsmeden, har du keden, sjung nu en gång till." — Då flög fågeln ned, tog guldkeden i sin högra klo, satte sig ånyo på taket och sjöng.

För mig min moder lade försåt,
Jag dog, etc. etc.

Derefter flög han till en Skomakare, satte sig på taket och sjöng:

För mig min moder lade försåt,
Jag dog, etc. etc.

Detta hörde Skomakaren, sprang ut i bara skjortärmarne, såg upp åt taket, och måste hålla handen för ögonen, mot det starka solskenet. "Fågel, sade han, hwad du sjunger wackert!" och ropade på sin hustru att hon skulle komma ut och se den sköna fågeln, ty han hade röda och gröna fjädrar, om halsen sken han som rent guld, och ögonen strålade som stjernor. — Hustrun ropade ut sin dotter, sina andra barn, gesäller, gossar och pigor, och alla kommo ut att betrakta fågeln. "Kära fågel, sade Skomakaren, sjung om det der stycket en gång till." — "Nej, swarade fågeln, twå gånger sjunger jag ej för intet; du måste gifwa mig något derför." — "Min hustru, sade Skomakaren, gå in i werkstaden, på nedra hyllan står ett par nya röda skor, tag hit dem." Hustrun gick, och kom

igen med skorna. "Der, sade mannen, sjung nu en gång till." Då kom fågeln, tog skorna i wänstra klon, flög upp på taket och sjöng:

För mig min moder lade försåt,
Jag dog, ꝛc. ꝛc.

Och då han hade sjungit flög han bort. Kedjen höll han i högra klon och skorna i den wänstra; och flög långt bort till en qwarn, som war i full gång. I qwarnen sutto 20 Mjölnaredrängar och höggo på en sten. — Der satte fågeln sig i en lind, som stod utmed qwarnen, och sjöng:

"För mig min moder lade försåt,"
Då höll den ena upp att hugga.
"Jag dog, och min fader mig åt."
Då stannade twänne och lyßnade.
"Min syster Malena"
Då höllo fyra upp.
"Tog alla bena,"
Nu höggo bara åtta.
"Knöt in dem i silkesduk. — Till slut"
Nu woro de bara sju, som höggo.
"Hon lade dem under Enbusken ut."
Nu högg bara en.
"Kliwit! kliwit! då blef jag en fågel så wacker!"

Och nu stannade åfwen den sista, ty han hade hört slutet. "Fågel, sade han, hwad du

sjunger wäl. Låt mig ocksä få höra. Sjung om det der stycket en gång till!" — "Nej, sade fågeln, twå gånger sjunger jag ej för intet. Gif mig den der qwarnsten, så skall jag sjunga för dig." — "Ja, swarade han, om den bara hörde mig ensam till, så skulle du nog få den." — "Sjunger han en gång till, sade den andra, så skall han gerna få stenen." — Då flög fågeln ned, och alla Mjölnaredrängarne hjelptes åt att wälta fram stenen; då stack fågeln halsen genom hålet, tog så stenen med sig upp i trädet, och sjöng:

För mig min moder lade försåt,
Jag dog, ec. ec.

Och då han sjungit slut, lyftade han wingarne, höll keden i högra klon, skorna i den wänstra, och om halsen hade han qwarnstenen; och flög långt, långt bort, tills han åter kom till sin faders hus.

I huset sutto fader, moder och Malena till bords och fadren sade: "hwad jag i dag är lätt om hjertat; jag känner mig så wäl till mods." — "Nej, sade modren, jag är så tung, som om det wore åska i luften." — Men Malena satt och gret. — Då kom fågeln flygandes, och när han satt sig på taket sade fadren: "Ack hwad jag är nöjd i dag; det förekommer mig alldeles, som om jag skulle få återse någon gammal wän." — "Nej, sade hustrun, jag är twärtom så orolig, så tänderna skallra i munnen på mig, och det är som om jag hade eld i ådrorna." Malena satt i ett hörn och gret, höll sin tallrik för ögo=

nen, och gret så att tallriken blef alldeles wåt. Då satte fågeln sig på taket öfwer dörren, och sjöng:

"För mig min moder lade försåt,"

Då höll modren för öronen, tillslöt ögonen och wille hwarken se eller höra; men det brusade för öronen på henne som den starkaste storm, och hennes ögon brände i hufwudet, som eldkol.

"Jag dog, och min fader mig åt."

"Ack, min hustru, sade mannen, hwad den fågeln sjunger herrligt, solen skiner så klar, och luften doftar af den kostligaste rökelse."

"Min syster Makena"

Då gömde Makena hufwudet i förwetten, och gret. Men mannen sade: "jag går ut; jag måste se fågeln på närmare håll." — "Ack nej! sade hustrun, gå ej ut; det förefaller mig som om hela huset skakade och stod i ljusan låga." Mannen gick likafullt ut och såg på fågeln.

"Tog alla bena,
Knöt in dem i silkesduk. — Till slut
Hon lade dem under Enbusken ut.
Kliwit! Kliwit! då blef jag en fågel så wacker!"

I detsamma lät fågeln guldkeden falla, och den föll just om halsen på fadren. Då gick fadren åter in, och sade: "se sådan rar fågel; han har skänkt mig en guldked, och är sjelf så wacker." Men hustrun blef så ängslig, att hon sprang längst bort i rummet med sådan fart, att mössan föll af hufwudet på henne. — Fågeln sjöng ånyo:

"För mig min moder lade försåt,"

"Ack, att jag låg tusende famnar under jord, hellre än jag skulle höra sådant!"

"Jag dog, och min fader mig åt."

Då bleknade styfmodren som ett lik.

"Min syster Malena"

"Ack, sade Malena, jag will gå ut, och se om inte fågeln också ger mig något." — Så gick hon ut.

"Tog alla bena,
Knöt in dem i silkesduk. — Till slut"

(I detsamma kastade fågeln ned skorna.)

"Hon lade dem under Enbusken ut.
Kliwit! Kliwit! då blef jag en fågel så wacker!"

Malena blef så glad, tog på sig skorna och dansade in. "Ack, sade hon, jag war så bedröfwad då jag gick ut, men nu är jag så lätt om hjertat. Det kan jag säga är en söt fågel, som gifwit mig ett par röda skor." — "Nej, sade hustrun, sprang upp, och håren reste sig på hennes hufwud; för mig är det som om werlden skulle förgås. Jag will också ut, att hemta luft." — Och som hon klef ut genom dörren — brask lät fågeln qwarnstenen falla på hennes hufwud, så hon blef alldeles sönderkrossad. — Fadren och Malena hörde detsamma och sprungo ut. Då uppsteg en stark rök och en brinnande låga från samma ställe, och då det war förbi stod den lilla gossen der alldeles lefwande, och tog sin far och sin syster i handen.

Då fadren fick weta sammanhanget, gladde han sig deråt, att han lyckligen blifwit fri från sin elaka hustru, uppfostrade sjelf sina barn med största omsorg, och sedermera lefde de alla lyckligt till död-dagar.

De Sex Swanorna,

eller

Den ädelmodiga systern.

En Konung jagade en gång i en stor skog, och förföljde med sådan ifwer ett djur, att ingen af hans sällskap kunde hinna med; slutligen förwillade han sig och kunde ej hitta tillbaka. Då fick han se någon komma, lutande som en gammal gumma, runkande på hufwudet, och det war en Hexa. Konungen tilltalade henne, och sade: wisa mig wägen genom skogen. — "Gerna, min Herre och Konung! swarade hon, om ni will gifta er med min dotter och göra henne till Drottning, men eljest icke, då måste ni blifwa här och dö af hunger, ty utan min hjelp kan ni aldrig komma ur skogen." — Konungen, som älskade lifwet, swarade ja i ångsten, och derpå förde Hexan honom till sin dotter. Hon war mycket wacker, men Konungen kunde ej hålla af henne, och då han såg på henne, ryste han alltid. Hexan förde dem begge på rätta wägen till Konungens slott, der han måste hålla ord och gifta sig med dottern.

Konungen hade en gång förut warit gift, och med sin första gemål hade han sex söner och en dotter, hwilka han älskade ganska högt. Som han fruktade att styfmodern skulle göra dem förtret, så förde han dem till ett enstaka slott, som stod midt i skogen. Wägen dit war så swår, att han ej sjelf kunde hitta den, om icke en klok gumma hade gifwit honom ett trådnystan, hwilket, när han kastade det framför sig, sjelft uppwecklade sig och wisade honom wägen. Konungen gick ofta till sina älskade barn, så att drottningen slutligen märkte det, blef nyfiken och wille weta hwad han så ofta gjorde ensam i skogen. Hon letade ut hans tjenare, så hon fick weta hela hemligheten. Det första hon gjorde, war att genom list åtkomma nystanet, och då hon hade det, gjorde hon sju små skjortor, hwarpå hon begaf sig till skogen. Nystanet wisade henne wägen, och då de sex små Prinsarne sågo någon komma, trodde de, att det war deras fader, hwarföre de, fulle af glädje, sprungo fram. Då kastade hon en skjorta öfwer hwar och en af dem; men knappt hade den rört deras kropp, förrän Prinsarne förwandlades till Swanor, och flögo bort i luften. Nu trodde hon sig röjt alla styfbarnen ur wägen, emedan den lilla Prinsessan ej kom fram, och hon dessutom ej wißte af henne, och gick nöjd hem till slottet.

Dagen efter kom Konungen, men fann ingen mer än den lilla dottern, som berättade honom, att hon från sitt fönster sett, huru hennes bröder flugit bort som Swanor, och wisade honom fjädrarne som de tappat på marken, och

hon plockat tillsamman. Konungen blef högeligen bedröfwad, men trodde likwäl ej att Drottningen werkställt denna onda gerning, och som han fruktade att äfwen förlora sin dotter, så wille han taga henne med sig hem. Men hon war rädd för styfmodern, och bad att hon ännu en natt skulle få bli qwar i slottet, hwilket Konungen tillät.

Om natten flydde hon, och gick rätt fram in i skogen. Hon gick hela natten och hela den följande dagen, utan att hwila, tills hon slutligen af trötthet ej kunde komma längre. Då blef hon warse ett litet hus, der hon gick in, och fann ett rum med sex små sängar; men hon torbdes ej lägga sig i någon af dem, utan lade sig under den ena på golfwet, och tänkte tillbringa natten der. — Kort före solens nedgång fick hon höra ett susande i luften, och såg sex Swanor flyga in genom fönstret. De satte sig på golfwet, blåste på hwarandra så fjädrarne föllo af, derpå kröpo de ur swanhuden, som ur en skjorta, och flickan igenkände sina sex bröder, och med glädje sprang hon fram från sängen. Då bröderne fingo se sin lilla syster blefwo de mycket glade, men äfwen bedröfwade, och sade: "Här kan du ej bli qwar, ty det är ett röfwareherberge; när Röfrarne komma hem så mörda de dig." — Då sade hon: "Kunnen I ej beskydda mig?" — "Nej, swarade de, ty blott en fjerdedels timme hwar afton kunna wi aflägga wår swanhud och återfå wår menniskoskapnad, sedan blifwa wi åter förwandlade." — "Kan då icke jag befria er?" frågade flickan. — "Ack nej!

swarade de, det kan du ej, ty det är för mycket swårt: "I ser år måste du hwarken tala eller swara eller skratta, och under den tiden sy oß sex skjortor af stjernblommor. Om du under den tiden talade ett enda ord, så wore hela arbetet förgäfwes." Och då bröderne sagt detta war qwarten förbi, och de blefwo åter förwandlade till Swanor.

Men systern lofwade i sitt hjerta, att hon skulle befria sina bröder, om det ocksä kostade hennes lif. Derpå tog hon afsked af sina bröder, gick ut i skogen, lade sig der. Morgonen derpå samlade hon en stor mängd stjernblommor, satte sig i ett stort, högt träd och började sy. Der fanns ingen som hon kunde tala med, och att skratta hade hon ingen lust, utan fortfor beständigt med sitt arbete, undantagandes den korta tid hon gick ned för att med bär och watten släcka hunger och törst. Då hon tillbragt en läng tid på detta sätt, hände det sig, att Konungen i det landet höll jagt i skogen, och hans jägare kommo till trädet, der hon satt och sydde. De ropade: "hwem är du? kom ned till oß!" men hon swarade ej, utan runkade blott på hufwudet. Då de ånyo ropade henne, wille hon ställa dem tillfreds med skänker, hwarföre hon nedkastade sin guldked till dem. Men då de fortforo att ropa, nedkastade hon äfwen sitt bälte; då det ej heller hjelpte, gaf hon sina strumpeband, och slutligen allt hwad hon kunde umbära, så att hon blott hade de nödwändigaste kläderna qwar. Men jägarne läto ej nöja sig dermed, utan stego upp i trädet, lyfte ned flickan

och förde henne till Konungen. Konungen frå-gade henne äfwen hwem hon war, och hur hon kommit dit, och tilltalade henne på alla språk han kunde; men hon swarade intet, utan blef stum som en fisk. — Men som hon war så skön, att Konungen aldrig trott sig sett någon skönare, så blef hans hjerta intaget af en häftig kärlek. Han inswepte henne i sin kappa; satte henne framför sig på hästen, och förde henne med sig till sitt slott. Der lät han förfärdiga präktiga kläder åt henne, så att hon strålade som den ljusa dagen, men ingen kunde få ett ord af henne. Likafullt satte han henne bredwid sig wid bordet, och blef så intagen af hennes blygsamma uppförande, att han sade: "hon skall blifwa min gemål, och ingen annan!" och kort derefter förmälde han sig med henne.

Konungen hade en elak moder, hon war mißnöjd med detta äktenskap, talade illa om Drottningen, och sade: "hwem wet hwarifrån den der stumma flickan kommit; hon är ej wärd en konung." — Ett år derefter, då Drottningen födde sitt första barn, tog den gamla bort det, och öfwersmorde Drottningens mun med blod. Derpå gick hon till Konungen, och anklagade henne, att hon uppätit sitt eget barn. Men Konungen älskade henne för högt till att tro sådant, och tillät ej att något ondt wederfors henne. — Hon satt beständigt och sydde på skjortorna, och brydde sig ej om något annat. Då Drottningen födde sitt andra barn, en wacker goße, utöfwade Swärmodren samma bedrägeri,

men Konungen lät ej öfwertala sig att fästa tro till hennes ord, utan sade: "hon är stum och kan ej förswara sig, eljest skulle nog hennes oskuld komma i dagen." — Då den gamla för tredje gången bortstal barnet och anklagade Drottningen, som icke sade ett ord till sitt förswar; kunde Konungen ej längre hindra lagens gång, och hon blef dömd att brännas lefwande.

Dagen, då domen skulle fullbordas, war just sista dagen af de sex åren, under hwilka hon ej fick tala eller skratta, så wida hon wille befria sina kära bröder från trolldomens werkan. De sex skjortorna woro färdiga, blott på den sista fattades wenstra armen. När hon utfördes till bålet tog hon skjortorna med sig, och just som bålet skulle antändas, hördes ett susande i luften, och sex Swanor kommo ditflygande. Då blef hennes hjerta gladt, och hon tänkte "ack! nu måste wäl den hårda tiden wara förbi." — Swanorna nedsänkte sig utmed henne, så att hon kunde kasta skjortorna öfwer dem, och i ögonblicket stodo hennes bröder friske och sunde framför henne; blott på den sjette fattades den wenstra armen, och i dess ställe hade han en swanwinge. De omfamnade och kyste hwarandra, hwarpå Drottningen begaf sig till Konungen, som blef högst bestört, då hon sade: "älskade gemål! nu får jag åter tala. Jag är oskyldig!" och berättade hwem hon war, hwarföre hon måste tiga, huru Swärmodren beljugit henne, och att hon höll sönerne gömda. Då blefwo de till Konungens stora glädje fram-

skaffade, men den gamla måste undergå det straff hon sielf bestämt sin oskyldiga swärdotter. — Konungen och Drottningen lefde sedermera med sina barn och bröder i beständig frid och wälgång.

Drottning Hildegardis.

Gammal Historia.

Kejsar Carl hade dragit ut med sina riddare och en ansenlig krigshär för att bekriga de fiendtliga Sachsarne. Han hade sitt hof i Ingelheim, och hade anbefallt sin unga och sköna gemål åt sin oäkta broder Talands uppsigt. Taland hade länge lefwat wid det grekiska kejsarhofwet och der hade hans ursprungligen ädelmodiga och manliga hjerta blifwit illa ankommet af de förderfwade sedernas rost; till den grad, att han icke mer trodde på någon qwinnodygd, snarare menade, att ingen jungfrus oskuld, ingen makas trohet mäktade motstå ihärdiga tillbedjares ljufliga smicker. Högt öfwer alla fruar och damer wid kejsarhofwet strålade nu den ädla Drottning Hildegardis i glansen af sin skönhet och sina dygdiga seder. En ringa Riddares dotter, hade Carl, wäl kännande ädelstenen i den enkla infattningen, fört henne ur fäderneborgens ensamhet och höjt henne till sin sida på kejsarstolen.

Men likasom den mest glänsande klenoden starkast retar tjufwens sikenhet, så hade Taland framför alla fästat sina ögon på Hildegardis och utsett den oskyldiga blomman till offer för sin snöda lusta. Wälkommet war honom nu derföre hans kejserliga broders krigståg och hans befallning att under hans frånwaro beskydda och wårda hans hof. Denna lastfulla menniska begagnade nu äfwen det för hans skamliga affigter så främjande tillfället, att bestorma den ädla frun först med milda kärleksord och, när hon ej tycktes förstå dem, med förklaringar af sin passion. Drottningen hoppades att kunna genom mildhet och wänlighet bota den wilseförda från hans sjukdom, ty så kallade hon Riddarens passion; men hon bedrog sig, ty hwad som förr hos Taland war blott fåfänga och galanteri, blef nu genom den dagliga anblicken af den huldsaliga Drottningen och genom hennes milda bemötande ett häftigt och brinnande begär, så att han en dag, då han wetat låta Drottningen aflägsna sina damer, trängde in i hennes rum, häftigt och närgånget förklarade Hildegardis sin kärlek och hotade, att han skulle döda sig, om hon ej hörde hans böner. Den dygdiga Drottningen blef deröfwer först så förwånad, att hon knappt kunde få fram ett ord, men sedan med största owilja afwisade Riddarens oanständiga begäran och hotade honom med det swåra straff, som säkert skulle träffa honom wid hennes gemåls hemkomst. Men då hwarken böner eller hotelser förmådde något hos den förblindade Riddaren, så sökte Hildegardis rädda sin hotade ära

genom en list och göra sin fiende för framtiden oskadlig. Hon ställde sig derföre som om hon småningom gaf efter för Riddarens önskningar och lofwade honom ändtligen ett möte, som, emedan allt borde ske i största hemlighet, skulle ega rum i en aflägsen och förborgad kammare i palatset.

Den fastställda dagen och timman, infann sig Taland, full af brinnande begär, hos Drottningen. Denna förde honom genast genom en mörk gång till en dörr, som hon öppnade och bad Riddaren gå förut. Men så snart denna hade gått öfwer rummets tröskel, slog hon igen dörren efter honom och stängde den, under det hon sade till Riddaren, som af fasa blifwit som af sten: "nu kan ni, äreförgätne dåre, swalka er kärleksalöd mellan fyra fuktiga murar och wänta straffet för er förmätenhet, tills min gemål, er Kejsare och Herre, kommer tillbaka." Och dermed gick hon bort och lemnade Riddaren.

En hoffröken, som Drottningen gifwit förtroende om saken, räckte fången dagligen genom ett fönster de nödiga näringsmedlen. Denna bad en dag sin Drottning, på Riddarens wägnar, komma till honom för att höra hans ånger. Hildegardis blef deröfwer glad och uppfyllde hans begäran. Han bedyrade, att han ångrade sitt lastbara uppförande, lofwade med de dyraste eder, att ej låta någon oren böjelse widare hos sig uppkomma och bad henne på sina knän icke utsätta honom för det straff, som hans broder och Konung utan twifwel skulle låta honom undergå. Hildegardis milda hjerta blef bewekt af

Riddarens ſkenbara ånger, och gaf honom fri. Han wiſade ſig wid hofwet, ſåſom hade han kommit från en lång reſa.

Snart derefter inträffade ſändebud från Carl, ſom förkunnade hans ſnara återkomſt. Allt wid hofwet blef beredt för hans emottagande och Taland, beledſagad af några Riddare, red Konungen till mötes. Efter de förſta helsningarne, började Taland i ett hemligt ſamtal anklaga Hildegardis för otrohet och ſtyrka detta med de lögnaktigaſte hiſtorier. Konungen, ſom war af ett lättretligt lynne, blef wred och befallte ſin broder att genaſt låta den otrogna makan undergå en ſkamlig död. Taland wäntade icke tills Konungen hann beſinna ſig, utan tog genaſt Drottningen fången; men den hoffröken, ſom warit hennes förtrogna, räddade ſig genom flykten till en ſkog wid ſlottet. Taland förkunnade wid hofwet Drottningens brott och lät twå knektar om aftonen föra ut henne i ſkogen för att döda henne. När deßa befallte henne knäböja och befalla ſin anda i Guds hand och hålla ſig beredd på dödsſlaget, hördes från ett eksträds qwiſtar, likſom med en engels röſt, orden: "låten bli, I brottslingar, den nesliga gerningen, annars träffar eder himlens ſtraff!" Förſkräckelſe grep då de widſkepliga knektarne, då de hörde detta; deras lyftade armar ſtannade likſom förſtenade, och deras blickar wände ſig till trädet, der den underbara röſten hördes. Då de der ej ſågo någon, trodde de att detta bud kom från högre makter, och de korſade ſig och flydde, ſå haſtigt de kunde. Hildegardis wågade ej ſe

upp, utan tackade den heliga jungfrun för sin räddning. Då blef hon omfamnad och kände heta kyßar på sina kinder, och se det war den förtrogna, som flytt till skogen och gömd bakom trädet afskräckt knektarne. Då blef Hildegardis glad och omfamnade tacksamt sin wän. Der lågo de båda om natten och åto om morgonen bär att stilla sin hunger.

Emellertid hade knektarne kommit tillbaka till hofwet och darrande för Talands wrede, om han finge weta deras flykt, berättat att de werkligen dödat Hildegardis, samt till bewis derpå wisat sina blodbefläckade swärd. Blodet war dock en ung hjortkos, icke Hildegardis. Taland berättade derpå för Kejsaren, att otroheten blifwit bestraffad, hwarwid Carl dyster nickade bifall. Hans glädje war derefter förswunnen, han gick alltid sorgsen.

Huru länge Hildegardis och hennes förtrogna irrade omkring i skogen, funno de till slut en Eremits koja. Denna mottog dem wänligt. Hos honom lefde de under bön och botöfningar; deßutom syßelsatte sig Hildegardis emellanåt med att af Eremiten lära känna wäxternas läkedomskrafter. När de en gång för Eremiten berättat sina öden, rådde han dem att fara till Rom och söka skydd af den helige fadren. Der fick hon Påfwens wälsignelse och botade många, som woro öfwergifna af läkarna. Derföre blef öfwer allt hennes rykte utbredt och alla wißte att tala om Dolorosa, så kallade hon sig nu. Så kom

Äfwen ryktet till den helige fadren Hadrian, hwilken ock en gång wid ingången till kyrkan tilldelade henne sin wälsignelse inför allt folket.

Äfwen till Frankrike kom ryktet om hennes underkurer. Taland hade af sjukdom blifwit blind. Han såg wißerligen häri Guds straff och ångrade innerligen hwad han gjort mot Hildegardis, men wågade ej för Carl bekänna sina synder, ty han fruktade att genast bli aflifwad. När Carl ärnade resa till Rom, bad Taland få följa med för undergörerskans skull. Detta bewiljade Carl gerna.

När Hildegardis i Rom fick höra Kejsarens ankomst, tackade hon den heliga jungfrun, som nu lät Eremitens förutsägelse, att hennes oskuld skulle i Rom uppdagas, gå i fullbordan. Efter sin ankomst till Rom, skickade Taland genast efter Dolorosa. Hon infann sig, men sade sig icke kunna bota honom förr än han biktade sig för henne. Detta gjorde han, dock så att han blott i allmänhet bekände att han begått många synder. Då frågade hon, hwem wore den swåraste? men han swarade, att den hade han begått mot sin broder och tordes ej bikta den för honom, ty då skulle han genast bli aflifwad. Dolorosa lofwade bedja för honom. Då bekände han för Carl sitt brott, men då denna drog sitt swärd, kastade sig Dolorosa emellan. Förstummad af förwåning såg Carl sin makas anlete och hörde hennes stämma. Hon förde nu Taland till en stol och botade honom. Det första föremål som mötte hans blickar war Hildegardis. Han trodde det wara hennes wålnad,

men hon förklarade för Carl sina öden och kastade sig i hans armar. Taland bekände sin ånger wid hennes fötter. Påfwen wälsignade det återförenade paret, som nu återwände till Frankrike. Drottningens förtrogna blef rikt belönad för sin trohet och förmäld med en hög herre. Många år fick nu Carl glädja sig öfwer sin högt älskade gemål, och kunde aldrig nog ofta höra historien om hennes räddning och wandringar, och tacka Gud, som styrt allt till det bästa.

Swanriddaren.

En gammal Historia.

I staden Nimwegen i Nederländerna war myc-ken brådska. Riddare och kämpar gingo omkring i rika rustningar, sköna damer fyllde alla fön-stren i de höga, med spetsiga gafweltak försed-da husen. Det rådde ett owanligt lif, och de många främlingar, som från alla sidor strömma-de till, kunde knappt få rum för sig, sitt sällskap och sina hästar.

Orsaken till detta tillopp war Kung Carls ankomst till Nimwegen, för att höra Hertigin-nans af Brabant klagan öfwer sin swåger, och om möjligt i godo förlika twisten. Gottfried, Hertig af Bouillon och Brabant, som af den till österlandet dragande korshären blifwit wald till anförare, för sin bepröfwade wishets och tap-perhets skull, och för sin eröfring af Jerusalem och befrielse af heliga grafwen blifwit kristenhe-tens mest frejdade riddare, hade i Palästina dödt, utan att efterlemna manliga arfwingar. Han hade dock i en af vasallerna antagen urkund

testèmenterat Hertiginnan, sin dotter, sitt land. Den mäktige Hertigen af Sachsen, Gottfrieds broder, tillät icke detta; han åberopade den saliska lagen, som utesluter qwinnorna från arfföljden, och bemägtigade sig landet, hwilket hans broder regerat, icke aktande på enkans och den faderlösas klagan. Derföre wände de sig till Kejsaren.

Äfwen Hertigen af Sachsen hade infunnit sig i Nimwegen, och stod inför honom till swars för den mot honom wäckta klagan. Då domen nu skulle fällas, hwarwid de flesta närwarande, wißerligen af medlidande med de sörjande damerna, höllo med enkan och dottren, — men dock twiflade på den goda utgången häraf, så hördes ett buller från Rhenstranden. Och då Konungen jemte flera andra trädde till fönstret, för att få weta anledningen, så såg han en snöhwit swan, som samm på wattnet och wid en silfwerkedja drog ett litet skepp efter sig. I skeppet sof en riddare, med hufwudet på skölden, och bredwid honom lågo hjelmen, halsbandet och pansaret. Swanen drog den tunga bördan som en god sjöman genom floden och mot strömmen, ty skeppet hade hwarken segel eller master. Alla åsågo detta med förundran och skyndade ned till stranden. Riddaren hade redan tagit på sin rustning och stigit i land. Konungen mottog honom wänligt, räckte honom sin hand och förde honom till borgen, sedan riddaren först sagt till swanen: "farwäl, kära swan! När jag framdeles behöfwer dig, skall jag ropa dig och du kommer säkert åter!" Knappt hade swanen hört detta,

förrän han slog med det bländande hwita wingparet, lyftade sin hals och war inom få ögonblick med skeppet ur allas åsyn. Alla sågo med nyfikenhet den främmande gästen. Carl trädde åter i domarsalen och satte sig, hwarefter han winkade åt parterna att framställa sina grunder; främlingen fick sig en plats anwisad bland de öfriga Furstarne och Store.

Hertiginnan af Brabant, med sin dotter Beatrix wid sidan, liksom Hertigen af Sachsen, förswarade hwardera sin arfsrätt. Konungen war owiß, huru han skulle döma, då Hertigen erbjöd sig att strida för sin rätt mot en Riddare, som Hertiginnan fick utse till sin förswarare. Carl gaf sitt bifall, ty han kom bäst från saken på detta sätt. Hertiginnan fruktade för sin sak, när hon betänkte Hertigens wäxt och stridbarhet. Förgäfwes kastade hon sina blickar omkring, men fann ingen, som erbjöd sig att strida för henne. Då uppsteg Swanriddaren och erbjöd sig till hennes kämpe. — En tung sten föll då från hennes hjerta och hennes och hennes dotters blickar tackade denne för hans godhet. Banan utstakades, kämparne redo in. Efter en swår twekamp, fick Hertigen till slut ett hugg på hjelmen, så att han föll ned, och när man öppnade visiret, war han död.

Då förde Carl in Riddaren under bifallsrop till damerna, som tackade honom för hwad han gjort; och tilldömde Hertiginnan arfwet. Riddaren beledsagade damerna till Clewe, der de plägade bo. Der förlefde han lyckliga dagar. Folket prisade honom, der han wisade sig, ty det

såg i honom sin befriare. Den hulda Beatrix' blickar hwilade på honom med en ömhet, som war mera än tacksamhet, och blef hans maka. Dock satte han icke förr ringen på hennes finger, än hon heligt försäkrat att aldrig fråga, hwarifrån han kommit och af hwad börd han war. Om hon gjorde det, skulle hon oåterkalleligt förlora honom; hans öde war bundet wid denna fråga.

År förflöto. Landet war lugnt och lyckligt, ty Riddaren styrde det mildt och med fast hand, och ryktet om hans wishet och tapperhet höll fienderna fjerran från landets gränsor. Beatrix war moder för twå barn, som lofwade att bli hwad deras ädla fader war. Dock war hon ofta tankfull, ofta swäfwade frågan på hennes läppar. Efter lång tid kunde hon dock icke längre tillbakahålla sig, utan gjorde då den förbjudna frågan en natt. Då blef Riddaren liksom förstenad af förskräckelse. Beatrix, sade han med wemodig stämma, du sjelf har nu gjort till intet min och din lycka. Jag måste härifrån, såsom jag sagt, ingenting kan hålla mig qwar.

Knappt hade morgonen grytt, förrän det blef allmän rörelse på Hertigens borg. Hertiginnan war en bild af den största sorg; hennes gemål gick stum och allwarsam genom rummen, att taga afsked af de ställen, som warit wittnen till hans lyckligaste lefnadsdagar. Då solen redan stod högt på himmeln, såg man en swan simma uppföre strömmen, dragande ett skepp efter sig. Riddaren tog på samma rustning, som han begagnat den dag, då han kom till

Nimwegen, lät föra till sig sina båda barn och kyßte dem, slöt den förtwiflade modren än en gång i sina armar, och trädde sedan ut på platsen, som stöter till Rhen. Swanen wäntade; alla stadens inwånare skyndade till stranden, föllo till sin herres fötter och bådo honom gråtande, att han måtte bli hos dem och ej lemna dem. Förgäfwes, det berodde icke af honom. Riddarn tackade dem i några afskedsord för deras trohet, och gaf hela folket sin wälsignelse. Derefter gick han på skeppet, kastade ännu en gång sin sista blick på borgen och de bedröfwade, som sågo efter honom, for utföre Rhen och wände aldrig åter.

Beatrix tyckte i början att allt war en dröm. Ack! hwad är menniskolifwets skönaste dagar annat än en skön, men förgänglig dröm! Men saknaden och sorgen äro en bedröflig sanning. I sina dagars sommar och sin skönhets blomma såg modren sin dotter förtwina. Huru mången afton satt ej den sörjande makan wid fönstret full af ånger och grämelse, med hufwudet lutadt på handen, blickande ut åt den trakt, dit Riddaren för ewigt förswunnit! Stundom, när ett hwitt segel glänste i fjerran, klappade hennes hjerta häftigare, ty hon hoppades, att han skulle återkomma. Men förgäfwes. Så gingo ej många månader förbi, och döden bröt den tårbestänkta liljan i lifwets sommarmånad.

Hertiginnan satt ensam och uppfostrade sina barnbarn i Gudsfruktan och ädla tänkesätt. Flera berömda ätter härstamma från Swanriddaren, alla förande i wapnet en Swan till minne af

sin börd. Slottet i Clewe har wäl längesedan förlorat Swanriddarens ättlingar, men på deß höga torn står ännu Swanen, blickande wida ut öfwer ström och land, och ännu i dag är minnet af Swanriddaren och den sköna Beatrix fästade wid detta Swantorn.

Karin i Heilbronn.

Tysk Saga.

I Heilbronn lefde för långesedan en Wapensmed, wid namn Friedeborn, som hade en enda dotter, Karin, hwilken tidigt förlorade sin moder. Barnet war födt på Påsksöndagen, och derföre torde många öfwerjordiska magter hafwa fått magt öfwer henne, ehuru det ej hade på henne något menligt inflytande, ty Karin war i sitt 16:de år ett barn, friskt till kropp och själ, och af så fromt, mildt och älskligt lynne, som wi blott se, när wi med inbillningen försätta oß i himlen till Guds små englar, som med klara ögon titta ned från de ljusa molnen. Gick hon i sin borgerliga drägt öfwer gatan, med den gula lackerade halmhatten på hufwudet, och swart sammetströja om lifwet med silfwerkedd, så hwiskade man från alla fönster: det är Karin i Heilbronn. Fränder som sedan tre slägtled icke tänkt på förwandtskapen med Friedeborn, kallaka henne på barndop och bröllopp sin kära frände; hela torget, wid hwilket fadren hade sin werkstad, blef fullt på hennes namnsdagar af

lyckönskande; den som blott en gång sett henne och wid förbigående fått en hälsning af henne, inneslöt henne åtta dagar i sina böner. Farfadren hade tidigt skänkt henne ett landtgods, och gjort henne till en förmögen borgardotter. Redan hade fem borgarsöner friat till henne, och de Riddare, som drogo genom staden, kunde icke annat än wara sorgsna deröfwer att hon icke war någon fröken, och ärnade, om det så warit, bryta upp till österlandet, för att sedan lägga för hennes fötter deß guld och perlor. Karin förblef dock mycket fri från allt högmod.

Då Karin war 15½ år inföll nyårsafton, då det, liksom ännu, war en sed att om natten stöpa bly och af deß underliga former läsa i framtiden; äfwen bådo jungfrurna, som ännu icke wißte, hwem de skulle tillhöra, Gud, att Han måtte i drömmen wisa dem deras tillkommande man. Karin tänkte wäl då föga på män, men Lisbeth, den gamla pigan, bad henne ej glömma bort bruket och hon werkställde det. Om midnatten öppnades dörren till hennes kammare, der hon låg på en hwit säng med rödt ylletäcke, och in trädde en Cherub med snöhwita, silfwerglänsande wingar, och ledde wid handen en Riddare af en ståtlig gestalt, hwilken helsade henne som brud. Karin ropade på pigorna, sprang ur sängen och föll till gästernas fötter. Riddaren fattade hennes hand. Cheruben pekade på ett märke på hans rygg, hwarpå hon kunde känna igen honom. Pigorna kommo in med ljus, synen war förswunnen och Karin låg på

knä i linnet på golfwet. Hon gömde drömmen i sitt hjerta.

Samma dag låg en 22:årig blomstrande yngling, Grefwe Wetter v. Strahl, nära döden, omgifwen af en sörjande moder och klagande fränder. Plötsligen slog han upp ögonen, strålande af fröjd och salighet, liksom waknande från en salig dröm. Drömmen dolde han i sitt hjerta.

Då wintern gått förbi, belägrade Phalzgrefwen staden Heilbronn för att beröfwa den deß frihet. Allt war då krigiskt tumult och werksamhet. Kom så Wetter v. Strahl till Wapensmeden Friedborns hus och steg bepansrad af sin häst, böjde sitt hufwud djupt till jorden, för att med sina höga fjäderbuskar, som swajade från hjelmen, komma genom dörren: "mästare, sade han, se jag drog mot Phalzgrefwen, som wille nedrifwa edra wallar, och då gick skenan sönder. Tag nu och laga den, medan jag sitter här rustad." Friedborn bad honom sätta sig midt i rummet och ropade derpå: "skinka och win," och satte sig till arbetet. Och under det stridshästen derute gnäagade och söndertrampade jorden med hästhofwarna, öppnade Karin dörren, bärande en stor silfwerbricka på hufwudet, på hwilken stodo flaska, glas och mat. Om någon skulle se Gud fader i molnen, skulle han ungefär se så ut, som när hon såg Riddaren; hon lät allt hon bar falla ned, och likblek, med händerna knäppta till tillbedjande, hufwudet djupt böjdt till jorden, störtade hon ned inför honom, som om hon wore träffad af en åskstråle. Fadren upp=

lyftade henne förskräckt, men hon omfamnade honom och såg med strålande ögon på Grefwen, som om hon sett en wålnad. — Denna sade: "Hwad är åt dig, barn?" och såg på henne förundrad, och hela huset kom tillhopa för att fråga henne huru det stod till med henne. Småningom blef han lugnad, och fadren fortsatte sitt arbete. Sedan det war färdigt, stod Grefwen upp, såg tankfullt på flickan och tryckte en kyß på hennes panna, sägande: "Herren wälsigne dig!" och gick ur huset. — Men i samma ögonblick, han steg upp på sin stridshäst och red bort, kastade hon sig från andra wåningen 30 fots höjd ned på gatan liksom en wansinnig och bröt af båda benen tätt öfwer knäskålarne. Riddaren såg wißerligen folkskockningen på gatan, men som han icke kände anledningen, aflägsnade han sig.

Fejden med Phalzgrefwen war slutad, och ersattes af andra fejder, wanliga under deßa stormiga riddartider. En gång midt i sommaren befann sig Grefwen på en resa till Straßburg och hwilade wid Rhenstranden i skuggan af en klippwägg. Han waknade snart och fann Karin slumrande wid sina fötter, som om hon snögat ned från himmelen. I hast sade han till sin wäpnare: "hwad f-n, det här är ju Karin i Heilbronn." Wid deßa ord slog hon upp ögonen och band fast sin hatt, som fallit af hufwudet, och uppförde sig som om hon waknat hos sin moder. Då Riddaren frågade hwart hon skulle, sade hon: "jag har ett ärende till Straßburg och jag tyckte det war så hemskt ensamt i skogen och derföre kom jag till er." Riddaren

gaf henne förfriskningar och ett bud med till Straßburg och for sin wäg Om aftonen berättade hans tjenare, Gottschalk, att flickan wore nedanföre och wille hwila öfwer natten i hans stall. Riddaren befallte Gottschalk att bereda henne ett nattläger. Så fortfor hon under hela resan att hwar natt infinna sig För fadrens skull afwisade Grefwen henne icke, och Gottschalk älskade henne som en dotter.

Sammaledes infann hon sig i Erkebiskopshuset i Straßburg, der han bodde. Han tyckte ej mycket derom och gick ned och frågade henne, hwad ärende hon hade i Straßburg hwarpå hon swarade: "stränge Herre, det wet ni ju." Då beslöt han skicka bud till hennes fader och bedja honom efter några dagar afhämta henne på hans slott. Fadren hörde detta med förtrytelse, ty han trodde att Riddaren förtrollat hans dotter. Hon hade sex weckor legat sjuk efter benbrottet, men sedan hon wäl blifwit frisk, hade hon en morgon gjort sig resfärdig och sagt åt pigan som frågade henne hwart hon skulle taga wägen: "till Grefwe Wetter v. Strahl." — Sörjande satt nu den öfwergifna fadren, då budskapet kom. Genast infann han sig hos den förmenta förföraren. Men Grefwen mottog honom med wälwilja och berättade hela sammanhanget. De gingo ned till stallet, der Karin war. När hon såg sin fader, blef hon krithwit, föll till Grefwens fötter och bad honom skydda henne för hennes fader. Fadren stod som en saltstod. Sedan skyndade han derifrån i största hast.

Han ställde Grefwen inför Wehmgerichte, den stränga domstolen, och anklagade honom för att hafwa förfört och förtrollat hans dotter. Grefwen och Karin trädde för domstolen. Hon förswarade sig så, att alla blefwo öfwertygade, och flickans genom många snärjfrågors wederläggning bewisade oskuld wittnade för sanningen deraf. Grefwen blef förklarad oskyldig, och sedan han förbjudit Karin att wisa sig, lemnades hon åt sin fader. Men hennes själ war alltid hos sin "höga herre". Han war icke blind för hennes behag och trohet, men hans karaktersfasthet, börden och fördomar och en hemlighet hindrade honom från att med allwar tänka på henne.

Hemligheten war följande. Den förr omnämnda Nyårsafton hade han i en syn sett sig förd af en Cherub till en flickas rum; hon låg i en säng med rödt ylletäcke. Wid hans inträde hade hon sett på honom med stora swarta ögon och ropat: "Lisbeth," stigit upp, fallit på sina knän och hwiskat: "min höga herre!" Engeln hade sagt honom, att barnet wore en kejsardotter, och att hon skulle kännas igen på ett rödt märke på nacken. Då han wille se henne, hade pigorna kommit in med ljus och allt förswunnit. Denna syn gömde han i sitt hjerta.

Karin hade beslutit att låta förbereda sig för klostret af en Augustiner-prior. Med sorg förde henne fadren till klostret, men tanken att för alltid förlora sin dotter föll honom nu så tungt på hjertat, att han bad henne gå till Strahlburgs lunder, der hon så gerna plägade sitta, och ännu en gång öfwertänka saken. Karin såg

på honom med stora ögon och sade, att Grefwen förbjudit det. Fadren erbjöd sig att bedja honom om lof, och denna godhet werkade på henne, så att hon beslöt att återwända till sin fader, utan att besöka lunden.

Grefwen hade råkat i strid med en Rhensgrefwe v. Stein. Denna hade lejt en tjenare, som smög sig in i Strahlburg för att wara hosnom till tjenst. Han skref nu twå bref, ett till denna förrädare att han nattetid borde öppna borgportarne för honom, ett till Augustinerpriorn, som wi förr omtalat, att han wille bikta sig för honom. Brefwen förwexlades. Karin kom öfwer det brefwet, som war ställdt till förrädaren. Hon ilade till slottet Strahlburg. Gottschalk släppte in henne. Men Grefwen blef förtretad deröfwer, att hon öfwerträdt förbudet, och mottog henne med oqwädinsord och piskslag. Dock skaffade Gottschalk brefwet i hans händer. Då han läst det, ångrade han sin orättwisa, men fick tillfälle att rädda borgen. Karin led tålmodigt all smälek. Ifrån den tiden tillät Grefwen henne wistas på borgen och betjena honom. Gottschalk hade märkt att hon talade i sömnen. Grefwen beslöt att deraf få reda på förhållandet med hennes trohet mot honom. Han gick en eftermiddag till lunden, der hon låg. Han hwiskade henne i örat flera frågor och hon swarade redigt. En gång frågade han: "älskar jag ej dig?" — "Ack! jo," swarade hon. Då kom han att skjuta halsduken från halsen och hwad såg han! märket som han sett i drömmen. Hon waknade, förwånad och fruktande att han skulleswred-

gas på henne, men från den stunden war han wek och mild mot henne. — Han berättade drömmen och händelsen för flera männer, men ingen kunde ge honom råd. Ryktet spridde sig. Fadren stämde honom hos Kejsaren derföre att han förtrollat hans dotter och gifwit henne ut för en Kejsardotter, såsom hade hans maka warit honom otrogen.

Grefwen war föga belåten dermed, att hans hemligheter blefwo offentliggjorda och han förklarade för domstolen, att han ej welat ge wigt åt detta rykte. Dermed war Kejsaren tillfreds, men icke fadren. Denne gaf sig ej, förr än han duellerat med Grefwen och blifwit afwäpnad, dock utan att bli sårad.

Då påminte sig Kejsaren att han för sjutton år sedan, då han bewistade sin systers förmälning i Heilbronn, wid en folkfest haft förtroligt umgänge med en ung skön borgarfru och wid afskedet gifwit henne, som icke kände honom, en skådepenning. Denne hade Karin på sin moders dödsbädd fått af henne och Kejsaren fick nu se den. Kejsaren bilade nu saken i godo, bad fadren få anse Karin för sin fosterdotter, Katharina af Schwaben, och få förmäla henne med Grefwe Wetter v. Strahl, hwarefter fadren på sina gamla dagar kunde wistas hos det unga paret.

Så skedde det och bröllopsfesten firades med stor högtidlighet.

Den trogne Eckart.

Gammal Tysk Saga.

Hertigen af Burgund befann sig i en slagtning omringad af fiender och wära fången. Han förtwiflade och kom ihog Eckart, den trognaste af sina undersåtare, som war frånwarande. Hertigen war nära att wända swärdet mot sig sjelf, då Eckart med sina kämpar kom som en räddande engel, och nedgjorde alla fiender som omringade Hertigen. Der blef en wäldig strid. Eckart såg sin egen son stupa, men Hertigens blef räddad. Högt beklagade Hertigen honom, men Eckart sade: "wäl dog min kära son, innan han blef man, men han dog för dig, min furste, han har wigt sitt lif åt dig. Wäl honom!" Då gret Hertigen och föll Eckart om halsen och sade: "o, du trogna! du skall i hela Burgund wara detsamma som jag; kunde jag bättre belöna dig, gjorde jag det gerna." I hela landet talade man om Eckart, Minnesångarne besjöngo honom, alla förtryckte wände sig till honom och när han

stod wid Hertigens sida, ropade den ena efter den andra, så högt att Hertigen ofta kunde höra det: "der står den trogna Eckart, som gjort så mycket för wår Hertig!"

Detta förtretade Hertigen, han wille ej förduklas af sina undersåtare. Och Eckarts afundsmän funno gehör hos honom med sina anklagelser. De kallade honom för en hemlig förrädare, som wille winna folkets gunst, för att kunna störta Hertigen af thronen. Hertigen landsförwisade honom, tillät honom icke förswara sig, tog hans andra son fången såsom deltagare i fadrens planer, förklarade Eckart med sin yngsta son Conrad i akt, och den gamla mannen med sin unga son lefde förborgad under lånadt namn i Burgund. Men folket sjöng sånger till hans ära.

En gång sågo de Hertigen rida ut på jagt, då fadren satt på ett klippstycke och såg sig omkring. Då sade sonen: "se, pappa, huru stolt Hertigen sitter till häst och blyges icke att han förwisat sin räddare och tagit deß son till fånga. Du kallas den tappraste mannen i landet och är i akt, och min broder är fången för din dygds skull. Derföre, fader, beder jag dig, låt mig gå till Burgundern, jag will öfwertyga honom om din oskuld, så att han befriar min broder och älskar dig. Men har han dödat min broder, är han en skändlig man och du skall löna honom derför." Fadren tryckte honom till sitt hjerta, men afrådde honom från hans plan, af fruktan att äfwen förlora detta enda stöd för sin ålderdom. Efter mycket bedjande gaf han efter för sonens

enträgenhet och omfamnade honom. Sonen gick. Fadren satt på klippstycket, dolde sitt ansigte och gret högt öfwer sina söner.

Natten bröt in, Eckart wäntade ännu alltid sin son, morgonens stråle helsade honom, Conrad war icke återkommen. Då gick Eckart till borgen och såg upp, men såg icke sin son. Då bestieg han sin häst och red dit. En skara af ädlingar och friqare drog samma wäg, alla kände honom, men ingen wågade säga honom ett hårdt ord eller gripa den biltoge. De lemnade honom öppen wäg mellan sig. Eckart ropade till sig en man och frågade efter sin son, men mannen teg dyster. Till slut hörde han, att äfwen de båda sönernas lif war slut. Han red i sporrsträck upp till borgen, steg i full rustning inför Hertigen och sporde med hög röst: "är du Hertig af Burgund?" Hertigen nickade ja. Med darrande stämma frågade Eckart sedan: "och du har låtit afrätta min son Dietrich?" Hertigen swarade modigare ja! — och knappast begripligt frågade Eckart: "och äfwen min son Conrad?" Hertigen jakade. Då gret Eckart och sade: "o säg icke så, det kan icke wara sanning, ty hwad hafwa mina söner gjort dig, min Dietrich och min oskyldiga Conrad? Men har du tagit mina söner från mig, så bekänn, att du ångrar dig. Då will jag tyst gå härifrån; annars hatar jag dig, så länge jag lefwer!" Hertigen ropade: "bort förrädare, ingen i werlden hatar jag så, som dig." Eckart sade: "det war en tid, då du kallade mig din wän och älskade mig och jag wördade och älskade dig. Jag gjorde dig aldrig

något emot. Nu kan jag hämnas och döda dig, ty du står wärnlös och du har förtjent det. Men jag har swurit dig vasalled, den will jag hålla, derföre går jag bort i ensamheten och will minnas mina söner, tills jag dör." Han gick i skogen, lät sin häst gå hwart han wille och lade sig under en ek, med ansigtet mot jorden. Men Hertigens onda samwete slog honom, han kallade sina lifknektar, som om han behöft skydd mot Eckart. Hertigen beslöt att gripa Eckart. Han drog sjelf ut i skogen. Men de funno honom icke, då uppkom en förfärlig storm. Träden krossades, blixtar ljungade, molnen skockades. Sällskapet skingrades. Hertigen ropade på de sina, men stormen borttog hans röst. Han war ensam. Eckart befann sig i trakten. Han ångrade sig nu, att han ej nedergjort Hertigen. Då hörde han ett hjelprop. Han hörde Hertigens röst och fann honom hjelplös på en klippa. Han grep till swärdet och wille stöta ned honom, men mindes sin vasalled och stack swärdet i skidan. Han förde Hertigen ur snåren och bar honom på sina axlar. Hertigen sade: "jag will belöna dig man, hwem du är. Men skaffa mig ur skogen, ty jag fruktar för Eckart, som folket kallat den trogna. Jag söker honom med mitt folk, men skulle jag nu träffa honom, dödade han mig wißt, ty jag har sönderslitit hans hjerta, då jag lät afrätta hans söner." Då swarade Eckart: "war lugn, träffar han er, tillfogar han er intet ondt!" Eckart fortsatte sin wäg. Då mötte de Hertigens knape. Denne klättrade upp på en tall, på hwilken han swingades hit och dit af

stormen; derifrån såg han ändtligen ett ljus nere i dalen. De stego ned dit. Hertigen började tala om tacksägelse. Eckart teg som förut. En gubbe öppnade dörren, de trädde in. Hertigen satte sig på en stol och sade: "mitt hjerta är djupt rördt, jag inser nu all min orättwisa och ångrar djupt min oförrätt. Kunde jag blott ersätta den. Jag känner att jag icke länge skall lefwa, och will bedja Gud förlåta mig mina synder. Dock först will jag belöna er, mina hjelpare. Dig, min knape, skänker jag de båda borgarne, som ligga här på bergen och du skall framdeles heta Tannenhäusen (Tallbo), till minne af den ryslig natten. Och hwar håller du dig, tysta man, som bar mig på dina skuldror? jag will belöna dig. Träd hit." Då trädde Eckart med sorg i anletet fram och Hertigen kände igen honom och blef dödsblek. Slutligen anklagade han sig jämmerfull, kastade sig om hans hals och denna sade sagta: "Tyst, hören upp att anklaga er, men tron nu, att Eckart ständigt war trogen."

Om morgonen bars Hertigen dödssjuk till slottet. Eckart följde och tröstade honom för hans ånger. I slottet församlade han sina råd, utnämnde Eckart till sina söners förmyndare, såsom den bäste i landet. Hertigen dog. Eckart förde regeringen. Folket älskade honom, och kungasönerna wördade honom som en fader.

Katten i stöflar.

Tyst Folksaga.

I en by wid Rhen lefde en gång en gammal bonde, som hade tre söner: Hans, Barthel och Gottfried, som hade sina namn den första efter sin gudfader byfogden, den andra efter sin gudfader gästgifwaren, den tredje efter sin fader. Fadren dog nu, modern war redan förut död. Då delade de arfwet. Kojan med det lilla, som der fanns, sålde de och gjorde för den summan begrafningen och togo sig då ett godt mål. Sedan började de dela arfwet. Det bestod nu af en oxe och en åsna. Den äldsta brodren tog den förra, den andra brodren den sednare. Den yngsta fick intet. Då sade de åt honom: "Du kan ju taga katten, ty han hör ock till arfwet." Dermed måste den yngsta finna sig belåten. De åto och drucko ännu en gång och gåfwo sig af. Den yngsta stannade längst qwar i kojan med sin katt. När Gottfried såg katten ligga i spisen och spinna, sade han till sig sjelf: "jag är just en ljus gosse, som kan wara nöjd med ett sådant der litet kreatur. Hans har en oxe, han

kan slagta den, sälja köttet eller äta det sjelf, Barthel har en åsna, som kan bära säckar eller honom sjelf, då han rider som bud. Men hwad skall jag företaga med min katt? kattstek äts ej här i landet, så länge man har annat kött, rida kan jag ej på katten och bära säckar kan hon icke. Wore jag obarmhertig, sloge jag ihjäl henne och sålde huden för några skilling, men nu skall hon få lefwa och dela maten med mig." — När katten hörde det, sträckte hon sig, krökte ryggen och for med högra framtaßen öfwer nosen och började derpå att tala: "du talar rätt oförständigt, min kära Gottfried! när du säger, att jag ej skall wara dig till gagns, emedan jag är så liten. Wet du icke att stora dygder och konster ofta ligga förborgade hos små menniskor? —" "Hwad fan är det? katta, kan du tala?" sade Gottfried. "Hwarföre skulle jag icke kunna tala?" sade katten sjelfförnöjd. "Att jag uttrycker mig lika snillrikt som regelbundet i min slägts språk, kan icke förundra dig, när de lärda bland er menniskor kunna lära sig främmande språk — ja sjelfwa de olärda, t. ex. hofmän, franska. Hwarföre skulle icke då en bildad, genialisk katt förstå menniskors språk och tala det, då wåra språk ha många likheter i grundljuden, särdeles, när wi sjunga skalan." "Du talar som en bok, sade Gottfried, allt mer förwånad. Men hwad är nu att göra? ingen ting annat har jag qwar än faddergåfwan." "Godt, swarade katten; låt grannen, skomakaren, göra mig ett par stöflor, sy mig du en säck med tåg i och skaffa mig en käpp af törne. Jag will nu gå till byfogdens dufslag

och taga oß någon dufwa till aftonmåltiden, ty jag tycker ogement om deßa små söta warelser, och förstår du ingenting annat, kan du åtminstone steka dem." — Gottfried hade: wakta dig, Kiße, att du ej får ett skott hagel i pelsen, ty du wet att fogden will dig wäl af gammalt." "Pytt," sade katten och de skiljdes. Allt beställdes, som öfwerenskommet war. Sedan de ätit fyra dufwor, lade de sig att sofwa.

Morgonen derpå fick katten sina stöflar, sin säck och sin käpp och gick nu på twå fötter som annat hederligt folk. Nu tog han afsked af Gottfried, som stannade qwar i kojan, och gick till landet Frasiisofsinara, der då Kejsar Äter-godt XXXIII regerade, bekant för sina stora dygder och sin fröjd åt mat och drick, hwarföre med gyllene bokstäfwer öfwer porten till hans borg stodo deßa ord:

Gif akt, att ej din själ det wisa ord förgäter:
Man lefwer för äta, för att lefwa äter.

Katten lade sig i försåt wid slottet och fångade sparfwar, kråkor o. s. w, hwilka flögo till residensstaden, för att besöka sina fränder, sqwallra om nyheter o. s. w. Han hade lagt ut säcken till snara och lockmat ini, och gömde sig i buskarne, för att gripa sitt rof. Då hörde han att Kejsar Äter-godt låtit hänga ett halft dussin af sina förnämsta Hofråd och Geheimeråd, emedan de ej kunde ge något råd, att få sköna kaniner, som woro hans majestäts älsklingsrätt. En Buse hade ätit upp alla kaniner i landet. Kejsaren

sände ut en arme mot Busen, men den blef sla- gen. Kejsaren längtade nu efter kaniner. "Ack hade jag blott en kanin," ropade katten, "skulle jag rekommendera min Gottfried hos Kejsaren." Knappt war detta sagdt, förrän en stor kanin sprang in i säcken, förskräckt af de windsusande löfwen. Katten band genast till säcken. Då ka- ninen wäsnades för mycket i säcken, högg kiße till med sin käpp, att den dog. Katten gick då till borgen. Der war turkiskt inrättadt. Sju förgiftade galgar stodo wid porten, der hängde de afrättade hofråden med utryckta tungor, wid perukerna och ståndpiskorna woro lappar häfta- de, med påskrift hwad hwar och en hette och hwad han gjort.

Wid slottsportarne stod wakt och då de så- go katten, ropade de: "Werda." — Katten sa- de: "jag will tala med hofmarskalken, ty jag är Hans Excellens Herr Frigrefwe v. Carrabas Ge- heim-Kammar-Tält- och Skogsjägmästare." "Får gå!" ropade wakten, men mumlade för sig sjelf: "jag hade så när tagit den karlen för en katta." — Katten höll till Hofmarskalken följande tal: "Min nådigaste Herre, Herr Frigrefwen af Car- rabas har erfarit, att hans alorwürdigste Kej- serliga Majestät Äter-godt XXXIII så gerna ä- ter kaniner, men länge måste umbära denna o- skyldiga njutning, emedan en wiß Buse mot all respekt äter upp landets samtliga trogna kani- ner midt för den höga landsfadrens näsa, mot all folkrätt och all god ton. Min nådigste Her- re, Frigrefwe Gottfried af Carrabas, har der- före uppdragit mig, att fånga en af de fetaste

kaniner och lemna den åt Hans kejserliga majestät Åter=godt XXXIII i min allernådigste Herres, frigrefwe Gottfrieds af Carrabas namn."

Hofmarskalken war utom sig af glädje och förde genast Kiße i Kejsarens kammare och låt honom upprepa sitt tal. Kejsaren blef deröfwer högeligen förtjust. Han slog honom kostnadsfritt till riddare af röda pelsordens tredje klaß och gjorde honom till werkligt Geheimeråd på samma gång som han utnämnde sju andra riddare och hofråd, i stället för de hängda.

Derpå band Kejsaren ett köksklåde framför sig, tog af kronan och satte i stället en hwit nattmößa på sig, lade spiran och riksäpplet afsides och tog köksknifwen, hwarmed han flådde kaninen; derpå stekte han den sjelf och dröp citronsaft derpå och åt upp den.

Derpå kallade han till sig Katten och sade: "Bästa Hofråd och riddare, jag kan icke beskrifwa för Er, huru öfwermåttan förträfflig jag fann kaninen, som er älskwärda herre sändt mig genom eder. O dyraste man, min hjertans wän! kunn n I icke förmå Er Herre att tid efter annan sända mig en slik hjertstyrkare?" "Det går wißt an," swarade Katten, "ty min herre eger skogar, stora som de böhmiska, alla rika på kaniner. Will ers majestät se dem och min Herre, så år Ni på tre dagar der, om ni sätter Er i er glaswagn." — Det blef beslutadt. Katten for förut att anmäla Kejsarens ankomst.

Mellan Kejsarens land och Gottfrieds hem låg Busens rike. Folket hade om honom myc=ket att berätta. Han kallades än hexmästare,

frimurare, som om midsommarsnatten åt upp ett oskyldigt barn; än poet och den förskräckligaste recensent i en person; än sades han kunna förwandla sig i alla möjliga gestalter: dock war han en genomdum karl, som ännu icke träffat sin rätta man, och derföre bibehöll sitt anseende. Katten wißte detta wäl och tänkte begagna sig deraf. Nu kom Kiße till Gottfried, berättade sin resa och sade: "Märk nu, Gottfried, hwad jag säger dig: du tager lifsmedel med dig och de få pengar, du har qwar; går så med mig till gränsen af Busens rike. Der lemnar jag dig i en gammal fiskarkoja wid sjön. Der wäntar du mig. Du skall äkta den kejserliga prinseßan, dotter af Kejsar Äter-godt XXXIII. Hon har pengar, diamanter och perlor som hö och är ung och skön. Du skrattar. Wet att hennes fader kan ej wara större narr än han redan är och ger gerna sitt bifall. Får du ej henne af min hand, så will jag förneka min kattnatur, sluta fred med alla råttor för ewig tid, hwarken äta sparfwar, kanariefåglar eller unga dufwor, om de ock flöge stekta framför min mun. Jag will beskedligt gå förbi hwar matkammare, aldrig mer jama, om i Mars en katta mötes på taket, ej mer spinna, om jag sitter lat på spishällen, aldrig bitas, när någon drar mig i swansen. Det swär jag wid mitt skägg." Derpå skaffade katten några dufwor. Man åt och lade sig att sofwa. Morgonen derpå stego de upp och wandrade sin wäg. Katten gick nu stolt i blanka, lackerade stöflar, i trekantig hatt med fjäderbuske på, hade kräs och på

bröstet sin orden, samt ett spanskt rör med guld-knapp i hand, allt skänker af Kung Äter-godt. Gottfried tänkte för sig sjelf, när han såg detta: "den der katten är en ståtlig man, wore jag Kung, gjorde jag honom genast till min Minister." När de kommo till fiskarkojan, sade Gottfried: "Ack bästa Kiße, huru skall jag wedergälla dig allt som du gjort för mig? Jag förstår nu hwad du menar. Du ernar döda Busen, men akta dig, bästa wän. Det wore skada på en så dråplig katt och dertill min hjertans wän." — "Gör ej mitt hjerta rördt, broder," sade gråtande Katten, — "jag har beslutit att kasta mig i fara för din skull. Wi skola hoppas det bästa. Lyckas det som jag önskar göra för dig, så will jag äfwen hwila ut på mina lagrar, och må wäl, äta fisk, dufwor, kramsfåglar, lärkor o. s. w., taga mig en hustru efter mitt sinne, fostra mina barn i alla dygder, som pryda wår slägt, och lefwa så, älskande och älskad, lycklig och lyckliggörande, ett sublimt föredöme i framtiden för hela kattslägtet: ty jag är äfwen en god medborgare." Sedan detta war sagdt, skakade han Gottfrieds hand och skyndade att på hofwet förkunna sin herres inbjudning. Kejsaren med sin dotter satte sig i en wagn med 24 hästar och Kiße war kurir. På Busens riksgränsor och öfwerallt befallde han folket säga, när Kejsaren frågade hwem som rådde om landet, att det wore Hans Excellens Frigrefwen Gottfried v. Carrabas. Den som det ej sade, fick löfte om att mista näsa och öron.

Busen bodde på ett jagtslott ensam, ty han

åt upp allt lefwande, som kom i hans grannskap. Alla hofmän, betjenter, jägare, löpare woro af träd och öfwerdragna med pergament, men inwändigt hade de maschiner, hwarigenom de kunde röra sig efter Busens wilja. I rummet utanför Kungens stodo 12 skönt klädda kammarherrar af träd, som hade urwerk i kroppen och alla 12 tillsammans bildade ett ur: när första timman efter midnatten började, begynte den första kammarherren att göra tjenst och fortfor till kl. 2, då widtog den andra o. s. w. Katten trädde nu in i palatset, darrande, ty han hade föreställt sig Busen rätt förfärlig. Men han war en lång, lång Herre, med gulbrunt ansigte, full af weck och skrynkor, ärewördigt skägg, bred mund, små swinögon, buskiga ögonbryn och borstigt hår på hufwudet. Annars war han mycket manerlig och hofman. Katten sade: "Ers Majestät! jag är en resande lärd, filosof och naturforskare, som intereßerar sig för allahanda underliga saker mellan himmel och jord, som wår filosofi ej kan dömma om. Derföre anhåller jag att Ers Majestät wille wisa mig de stora konststycken, hwarom ryktet utbredt sig i all land." Konungen swarade sig wara benägen dertill, förwandlade sig till en mulåsna, och på Kattens begäran i en råtta. Denna åt katten opp.

Emellertid hade Kejsar Åter-godt fortsatt sin resa och kunde ej nog undra öfwer Carrabas oerhörda rikedom, ty öfwerallt hwar han frågade hwem som rådde om deßa åkrar, ängar, sjöar, dammar, skogar, berg, byar, köpingar, stä-

der, slott, landthus, broar etc — öfwerallt hette det: Herr Frigrefwen Gottfried af Carrabas. Slutligen kom han till fiskarkojan. Der hörde han en som skrek på hjelp och stridde med wågorna. Genast lät han sin betjent springa i wattnet och rädda honom. Kejsaren steg ur wagnen och frågade hwem den räddade wore, hwarpå han swarade: "jag är Frigrefwen, Gottfried v. Carrabas, som blef öfwerfallen af lönnmördare, lejda af Busen, som kastade mig i sjön. Just då kom Katten med underrättelsen om sin seger. Kejsaren blef förwånad, lät genast kläda om Gottfried, bad honom sätta sig i wagnen med prinsessan, men sjelf satte han sig bakpå.

Då tog Gottfried Busens rike i besittning, äktade prinsessan, gjorde sina bröder till Grefwar, katten Kisse till adelsman och werklig Minister. Kejsar Äter-godt förtärde hwar dag 12 kaniner.

S:t Dominicus
och
Den lilla Djefwulen.

En Spansk legend.

S:t Dominicus war en from man och en wäldig stridsman för tron. Det wißte Satan, som sökte wända honom från wägen till helgonens ära, och föra honom på helwetets, ehuru förgäfwes. Derföre förlorade Satan tålamodet och for ned i helwetet, der han war mägta knarrig och gjorde alla oroliga, utom liten djefwul.

Den lilla djefwulen erbjöd sig, sedan han fått weta hwad som gjorde monarken ledsen, att försöka föra helgonet ett ögonblick från deß pligter. Satan antog hans anbud, men hotade honom om han mißlyckades.

Det war midnatt, Dominicus satt i sin cell wid sitt arbetsbord, hwarpå stodo twå wigda waxljus brinnande, och läste i Apostla-Gerningarne på grekiska och upptecknade då och då en text-variant. Då smög sig den lilla djefwulen in och började sina konststycken. Först förwand-

lade han cellen till en blomstrande, dostande rosenlund, i hwars midt stod ett dukadt bord med de läckraste rätter och drycker; en ljuf musik tonade; sköna, lättklädda flickor dansade in, närmade sig med glada miner helgonet och bjödo honom äta af de sköna rätterna, dricka det gyldene winet och roa sig med dem. — Helgonet aktade ej derpå.

Scenen förwandlades då. Rikt klädda tjenare buro sammetsdynor, guldkronor, biskopsmößor, kardinalshattar, ja påfwemößan, bjödo dem åt helgonet och hyllade honom. Helgonet aktade ej derpå.

Scenen förwandlades. Guldstycken regnade ned från taket, äkta spanska doubloner, diamanter och perlor. De skönaste och utwaldaste föllo på helgonets arbetsbord. Helgonet aktade ej derpå.

Då blef den lilla djefwulen mägta wred att allt mißlyckats och swor att åtminstone få honom till att skratta, hwilket wore synd för ett helgon, som läste i Bibeln. Han förwandlade sig till en rolig apa, satte sig midt framför honom på bordet och gesticulerade, grinade, skar tänderna, blinkade med ögonen, hwarwid han än drog de buskiga, råfröda ögonbrynen högt upp, än tillsammans. Helgonet aktade ej derpå. Då började apan spatsera på bordet och slog i hast omkull bläckhornet, så att böcker och papper blefwo fläckade. I samma ögonblick tog helgonet apan wid hufwudet och den kom ej loß, huru den än slängde sig. Han tog ett af de wigda ljusen, satte det i apans högra hand, satte

S:t Dominicus
och
Den lilla Djefwulen.

En Spansk legend.

S:t Dominicus war en from man och en wäldig stridsman för tron. Det wißte Satan, som sökte wända honom från wägen till helgonens ära, och föra honom på helwetets, ehuru förgäfwes. Derföre förlorade Satan tålamodet och for ned i helwetet, der han war mägta knarrig och gjorde alla oroliga, utom liten djefwul.

Den lilla djefwulen erbjöd sig, sedan han fått weta hwad som gjorde monarken ledsen, att försöka föra helgonet ett ögonblick från deß pligter. Satan antog hans anbud, men hotade honom om han mißlyckades.

Det war midnatt, Dominicus satt i sin cell wid sitt arbetsbord, hwarpå stodo twå wigda warljus brinnande, och läste i Apostla-Gerningarne på grekiska och upptecknade då och då en text-variant. Då smög sig den lilla djefwulen in och började sina konststycken. Först förwand-

lade han cellen till en blomstrande, doftande rosenlund, i hwars midt stod ett dukadt bord med de läckraste rätter och drycker; en ljuf musik tonade; sköna, lättklädda flickor dansade in, närmade sig med glada miner helgonet och bjödo honom äta af de sköna rätterna, dricka det gyldene winet och roa sig med dem. — Helgonet aktade ej derpå.

Scenen förwandlades då. Rikt klädda tjenare buro sammetsdynor, guldkronor, biskopsmössor, kardinalshattar, ja påfwemössan, bjödo dem åt helgonet och hyllade honom. Helgonet aktade ej derpå.

Scenen förwandlades. Guldstycken regnade ned från taket, äkta spanska doubloner, diamanter och perlor. De skönaste och utwaldaste föllo på helgonets arbetsbord. Helgonet aktade ej derpå.

Då blef den lilla djefwulen mägta wred att allt misslyckats och swor att åtminstone få honom till att skratta, hwilket wore synd för ett helgon, som läste i Bibeln. Han förwandlade sig till en rolig apa, satte sig midt framför honom på bordet och gesticulerade, grinade, skar tänderna, blinkade med ögonen, hwarwid han än drog de buskiga, råfröda ögonbrynen högt upp, än tillsammans. Helgonet aktade ej derpå. Då började apan spatsera på bordet och slog i hast omkull bläckhornet, så att böcker och papper blefwo fläckade. I samma ögonblick tog helgonet apan wid hufwudet och den kom ej loss, huru den än slängde sig. Han tog ett af de wigda ljusen, satte det i apans högra hand, satte

ett annat ljus i det borttagnas ställe, gjorde papper och böcker rena och fortsatte sina studier. Apan måste sitta med det helga ljuset i hand, hwars låga brände honom mer än helwetets. Ju mera ljuset brann ned, deß mer olidlig blef plågan. Apan började tjuta, så att alla munkar kommo tillsammans. Dominicus befallte apan tiga och han måste det, samt berättade för bröderna hela händelsen. De utskrattade den arma djefwulen. Slutligen wände sig Dominicus till honom och sade: "du tör nu ha märkt, att du är för swag att inlåta dig med oß; far derföre åter till helwetet och berätta din herre huru det gått till; derpå tog han sin lineal, gaf honom några duktiga hugg och släppte honom fri.

Mycket skamslat och med brända fötter wände djefwulen tillbaka till helwetet, der han helsades af de andras hånskratt.

Men Satan, som swurit att straffa hans öfwermod, höll ord, och förwisade honom 3000 år till en swafwelpöl, der blott de arma själar brunno, som hade welat förstå och göra allt bättre än annat folk.

Harhjertat.

En Polsk Saga.

Det war ett slott på en ö i Weichseln, rundt omgifwet af murar. I hwart hörn woro bastioner, der ofta krigsbaner swajade och nattwaktens rop skallade. En hängbrygga förenade ön med stranden. En tapper hjelte bebodde det. Många fångar förwarades der, bland andra mannen till en gammal hexa, som beslöt hämnas. En gång slumrade borgherren i det gröna gräset. Då kom hexan, trollade qwar sömnen och stack hål på hans bröst ofwanpå hjertat. Sedan stack hon ned sina fingrar och tog ut det röda hjertat och lade in ett harhjerta i stället, samt tillslöt bröstet. Derefter drog hon sig hämdglad undan i buskarna, wäntande att få se följderna af sin trolldom. Trolldomen werkade genast. Han kände sig rädd, tyckte sig öfwerallt höra hundars skällande, darrade för sina egna wapens klang, besökte ej mer någon jagt, kastade af sig sin rustning och sjönk kraftlös ned på sitt läger.

Snart omgåfwo fiender slottet; hans kämpar wäntade sin herre. Men förgäfwes. Han förnam knappt wapnens klang, krigarnes röster och hästarnas gnäggning, förrän han dolde sig under slottstaket.

Då påminnte han sig sina forna krigståg, sina segrar och sitt berömda namn. Då utgöt han bittra tårar, suckade och bad: "Gud, min Gud! gif mig mod och min förra styrka och tapperhet. Af gammalt äro mina baner wana att swaja på slagtfältet, och deras herre ser nu rädd som ett barn från sin borgs rökfång på sina härskaror. Gif mig tillbaka, o Gud! mitt hjerta, att det icke bäfwar, gif mig tillbaka styrkan, att jag kan swinga mina wapen. Lifwa mig att jag må utrota Hedningarne och segra."

Snart satt han i full rustning på sin häst och ilade ut till slottsporten. Men då tornwakten glad stötte i sitt horn och ett modigt dödsskri skallade, då behöll den djefwulska trolldomen öfwerhand och riddaren flydde förskräckt till sin borg, då hans riddare och krigare störtade mot fienden. Den fege herren gömde sig i sin jernkällare, der han matt och trött wäntade en neslig död.

Emellertid slogo hans tappara skaror fienden och wäktaren helsade på de höga tinnarne de segerrika skarorna, som återkommo. Öfwer allt sökte de sin herre, tills de funno honom i sin källare.

Ej länge lefde han, den olycklige. Hela wintern wärmde han sin darrande kropp wid kaminen. Wåren kom; han öppnade fönstret, hop-

xades få styrka af Majsolen. Då slog en swala, som hade bo under slottstaket, med swarta wingar hans tinningar. Som af en blixt träffad föll han död ned.

Alla beklagade sin herres död, och begreto honom af hjertat. Ingen wißte orsaken, hwarföre en så hastig förändring försiggått med honom. Först efter ett år, då man dränkte flera hexor, som länge tillbakahållit regnet, bekände denna hexa af sig sjelf, att hon utbytt riddarens hjerta mot ett harhjerta. — Då först blef det klart, hwarföre en så tapper riddare blifwit så feg. Folket beklagade innerligt hans öde, greto ännu mer och uppbrände den elaka hexan på hans graf.

Tyska Sagor.

I.

Den trogna Johannes.

Det war en gång en gammal Konung, som war sjuk, och tänkte "detta blir wäl min sotsäng;" då sade han: "kalla hit den trogna Johannes." Denna trogna Johannes war nämligen hans käraste tjenare, och hade detta tillnamn, emedan han hela sitt lif warit honom så trogen. Som han nu kom fram till sängen, sade Konungen till honom: "trognaste Johannes, jag känner att mitt slut nalkas och då har jag intet annat bekymmer, än om min son: han är ännu i de unga åren, då han icke alltid wet att råda sig sjelf, och om du icke lofwar mig att underwisa honom i allt, som han bör weta, och wara hans fosterfader, så kan jag icke lägga mina ögon tillhopa i frid." Då swarade den trogna Johannes: "jag will icke öfwergifwa honom, och will tjena honom med trohet, om det ock skulle kosta mitt lif." Då sade den gamla Konungen, "då dör jag med tröst och i frid." Och derefter widare: "efter min död skall du wisa honom

hela slottet, alla kamrar, salar och hwalf, och alla skatter, som deri ligga: men en kammare skall du icke wisa honom, den, hwari bilden af Konungadottren af gyllene taket står förborgad: ty om han ser henne, skall han fatta en häftig kärlek till henne, och nedfalla i wanmagt, och för hennes skull råka i stor fara; derför skall du wakta honom." Och då den trogna Johannes ännu en gång gifwit den gamla Konungen sin hand derpå, blef denna stilla, lade sitt hufwud på kudden och dog.

Då den gamla Kungen nu bars till grafwen, berättade den trogna Johannes för den unga Konungen, hwad han lofwat hans fader på dennes dödsbädd, och sade: "det will jag wißt hålla, och will wara dig trogen, som jag warit mot honom, om det ock skulle kosta mitt lif." Sorgen gick öfwer, då sade den trogna Johannes till honom "det är nu tid, att du ser ditt arf: jag will wisa dig ditt fädernesslott." Då förde han honom omkring öfwer allt, upp och ned, och lät honom se alla rikedomar och präktiga kamrar: men blott den kammaren öppnade han icke, hwarest den farliga bilden stod. Men bilden war så ställd, att man, när dörren gick upp, genast såg densamma, och bilden war så herrligt gjord, att man trodde att den lefde, och att det gafs ingenting ljufligare och skönare i hela werlden. Den unga Konungen märkte dock wäl, att den trogna Johannes alltid gick förbi denna dörr och sade: "hwarföre är denna den enda, som du icke öppnar för mig?" "Det är något deri," swarade han, "som skulle förskräcka

dig." Men Konungen swarade: "jag har sett hela slottet, och derföre will jag ocksä weta hwad derinne är," och gick och wille med wåld öppna dörren. Då höll den trogna Johannes honom tillbaka, och sade: "jag har lofwat din fader före hans död, att du icke skulle se hwad som står i kammaren: det kunde lända både dig och mig till stor olycka." "Nej," swarade den unge Konungen, "min olycka är det, om jag icke kommer in, ty då skall jag dag och natt icke få någon ro, tills jag med mina ögon sett det; nu går jag icke från stället, förrän du öppnat."

Då såg den trogna Johannes, att det icke mera stod att ändras, och sökte med tungt hjerta och många suckar fram nyckeln ur den stora knippan. Derefter öppnade han kammardörren och trädde först in, och tänkte att Konungen icke skulle se bilden framför honom: men Konungen war för nyfiken, ställde sig på tåspetsarne, och såg honom öfwer skuldran. Och då han såg jungfruns bild, som war så herrlig och glänste af guld, då föll han genast wanmägtig ned på golfwet. Den trogna Johannes upplyftade honom i hans säng, och tänkte full af sorg: "olyckan är skedd, Herre Gud, hwad skall det bli af det!" sedan styrkte han honom med win, tills han åter kom till sig sjelf; men det första, som han sade, war "ack! hwem är den sköna bilden?" "Det är Konungadottren på gyllene taket" swarade den trogna Johannes. Då sade Konungen widare: "min kärlek till henne är stor, och om alla blad på träden hade tungor, så kunde de icke uttala det; jag offrar mitt lif, att win-

na henne; du är min trognaste Johannes, du måste bistå mig."

Den trogna tjenaren eftersinnade länge huru han dermed skulle bära sig åt, ty att blott och bart komma för Konungadottrens ansigte, höll han redan för så swårt. Slutligen hade han uttänkt ett medel, och sade till Konungen: "allt, hwad hon har omkring sig är af guld: bord, stolar, fat, bägare, skålar och allt husgeråd: i din skattkammare ligga fem tunnor guld, låt en af rikets guldsmeder deraf urarbeta allehanda fat och kärl, allahanda fåglar, willebråd och underbara djur, dermed wilja wi fara bort och försöka wår lycka". Konungen lät alla guldsmeder komma tillsammans: de arbetade dag och natt, tills ändteligen de herrligaste ting woro färdiga. Nu lät den trogna Johannes lasta allt på ett skepp, och påtog sig köpmanskläder, och Konungen måste göra detsamma, så att han icke kunde kännas igen; sedan foro de öfwer hafwet, och foro länge tilldeß de kommo till staden, hwarest Konungadottren på gyllene taket bodde.

Den trogna Johannes bad Konungen wara qwar på skeppet, och wänta på honom. "Kanske," sade han, "bringar jag Konungadottren med mig, laga derföre att allt är i ordning, låt uppställa guldfaten och pryda hela skeppet." Derpå plockade han tillsammans i sitt förkläde allehanda guldsaker, steg i land, och gick rätt fram till det kungliga slottet. Och då han kom på slottsgården, stod wid brunnen en skön flicka, som hade i sina händer twå gyllene ämbare och hämtade watten. Och då hon skulle bära bort

det guldglänsande wattnet, och wände sig om, såg hon den främmande mannen och frågade honom hwem han war. Då swarade han, "jag är en köpman," och öppnade sitt förkläde och lät henne titta ned. Då utropade hon "ej! hwilka sköna guldsaker!" och satte ned ämbaret och betraktade det ena efter det andra. Då sade flickan: "det måste Konungadottren se, ty hon har så mycket nöje af guldsaker, att hon köper alltsammans af er." Hon tog honom wid handen och förde honom upp, ty hon war kammarjungfrun. Då Konungadottren såg warorna, blef hon helt glad, och sade, "det är så skönt arbetadt att jag will köpa af dig alltsammans." Men den trogna Johannes sade: "jag är bara tjenare åt en rik köpman; hwad jag här har, är ett intet emot det, som min herre har stående på sitt skepp, och det är det konstigaste och kostligaste, som någonsin i guld blifwit bildadt." Hon wille att allt skulle föras opp, men han sade "dertill åtgå många dagar, så stor är mängden, och så många salar, för att uppställa det i, att intet hus dertill är nog stort." Då wardt hennes nyfikenhet och begär allt mera upplifwadt, så att hon slutligen sade: "för mig ned till skeppet, jag will sjelf gå dit och betrakta din herres skatter."

Då förde den trogna Johannes henne ned och blef ganska glad, och Konungen, då han såg henne, tyckte han icke annat än att hjertat skulle springa sönder inom honom: och endast med stor möda kunde han hålla sig tillbaka. Nu steg hon i skeppet, och Konungen förde henne ned, men

den trogna Johannes blef qwar hos styrmannen, och lät sätta ut skeppet: "spännen upp alla segel, att det flyger som fågeln i luften." Men Konungen wisade henne derinne gyldene kärl, litet i sänder, fat, bägare, skålar, fåglar, willebråd och de underbara djuren; så gingo många timmar förbi, hon besåg allt, och i sin glädje märkte hon icke att skeppet for bort. Sedan hon betraktat det sista, tackade hon köpmannen och wille gå hem; men då hon kom till skeppets kant, såg hon att det gick långt från landet på wida hafwet och ilade fram med fulla segel. "Ack," ropade hon förtwiflad, "jag är bedragen, jag är bortförd och har råkat i en köpmans wåld; heldre will jag dö!" Men Konungen fattade henne wid handen och sade: "en köpman är jag icke, jag är en Konung och ej af ringare börd än du; men att jag med list bortfört dig, det kommer af min alltför stora kärlek. Den första gången, som jag såg din bild, föll jag wanmäktig till jorden." Då Konungadottren af gyllene taket hörde detta, blef hon tröstad, och hennes hjerta blef honom benäget, så att hon gerna biföll att blifwa hans gemål.

Men det tilldrog sig, att, under det de nu foro på wida hafwa, den trogna Johannes, då han satt i skeppets framstam och musicerade, såg tre korpar i luften komma flygande: då hörde han upp med att spela, och lyßnade på hwad de talade sinsemellan, ty det förstod han wäl. Den ena ropade "ej, der för han Kungadottren af gyllne taket hem." "Ja," swarade den andra, "han har henne ännu ej." Den tre-

dje sade: "han har henne dock, hon sitter hos honom i skeppet." Då började den första åter ropa: "hwad hjelper det honom! när de komma i land, skall en räfröd häst springa emot honom: då skall han wilja kasta sig på honom och gör det ocksä, så far den bort med honom i luften, att han aldrig mer återser sin jungfru." Sade den andra: "är ingen räddning?" "Ack jo, om den som sitter på hästen, tar ut eldgewäret, som måste sitta i grimman, och skjuter honom död, så är den unga Kungen räddad. Men hwem wet det! och den som wet det och säger honom det, skall bli en sten ifrån tå till knä." Då sade den andra: "jag wet ännu mera; om hästen äfwen blir dödad, så behåller den unga Kungen likwäl icke sin brud: när de komma tillsammans i slottet, så ligger der en färdig brudgumsskjorta i ett kärl, och ser ut som wore den wäfd af guld och silfwer, men är dock ingenting annat än swafwel och beck: när han tager den på, så bränner den upp honom till märg och ben." Sade den tredje: "finnes då ingen räddning?" "Å jo," swarade den andra, "om någon med handskar tar skjortan och kastar den på elden, så att den brinner opp, så är den unga Kungen räddad. Men hwad hjelper det! den som wet och säger honom det, den blir till halfwa lifwet från knäet till hjertat förwandlad till sten." Då sade den tredje: "jag wet ännu mer, blir skjortan också uppbränd, så har den unga Kungen ännu icke sin brud: när efter bröllopet dansen börjar, och den unga drottningen dansar, så skall hon plötsligt blekna och falla ned som död: och

lyfter icke någon upp henne, och suger ur hennes högra bröst tre blodsdroppar, och spottar sedan ut dem, så dör hon. Men förråder det någon, som wet det, så blir hans hela kropp sten från hjessan till tån." Då korparne talat detta med hwarandra, flögo de widare, och den trogna Johannes hade wäl förstått allt, men från den tiden blef han tyst och sorgsen; ty förteg han för sin herre hwad han hade hört, så war denna olycklig, upptäckte han det för honom, så måste han sjelf offra sitt lif. Men slutligen sade han för sig sjelf "min herre will jag rädda, skulle jag äfwen sjelf derigenom gå under.

Då de nu kommo i land, så skedde det, som korpen förutsagt, att en präktig räfröd häst sprang fram. "Ej" sade Kungen, "den skall bära mig till mitt slott," och wille sätta sig upp, men den trogna Johannes förekom honom, swingade sig hastigt upp, tog bössan från grimman, och sköt den ihjäl. Då ropade Konungens öfriga tjenare, som icke woro goda på den trogna Johannes, "hur skändligt att döda det sköna djuret, som skulle bära Konungen till hans slott!" Men Konungen sade, "tig och låt honom gå, det är min trognaste Johannes, hwem wet hwartill det tjenar!" Nu gingo de i slottet, och der stod ett kärl i salen, och den färdiga skjortan låg deri och såg icke annorlunda ut, än wore den af silfwer och guld. Den unga Konungen gick derpå fram, och wille taga den, men den trogna Johannes sköt honom undan, tog den med handskarne, lade den sedan i elden och lät den brinna upp. De andra tjenarena började

åter att mumla, och sade: "se, nu bränner han upp Konungens brudgumsskjorta." Men den unga Konungen sade: "hwem wet hwartill det tjenar, låt honom gå, det är min trognaste Johannes." Nu firades bröllopet: dansen började, och bruden trädde äfwen in, då paßade den trogna Johannes på, och betraktade hennes anlete; på en gång bleknade hon och föll död till golfwet. Då sprang han hastigt fram, lyftade henne upp, och bar henne i en kammare, der lade han ned henne, knäböjde och sög de tre blodsdropparne ur hennes högra bröst, och spottade ut dem. Genast andades hon åter och kom sig, men den unga Konungen hade sett derpå, och wißte icke hwarföre den trogna Johannes gjort det, blef wred deröfwer och ropade "kasten honom i fängelse." Den andra morgonen blef den trogna Johannes dömd och ledd till galgen, och då han stod deruppe och skulle afrättas, sade han: "hwar och en, som skall dö, får före sin död ännu en gång tala, får jag äfwen lof dertill?" "Ja," swarade Konungen, "det bewiljas dig." Då sade den trogna Johannes: "jag är med orätt dömd och har alltid warit dig trogen," och berättade huru han på hafwet hört korparnas samtal och beslutit att rädda sin herre, hwarföre han måst göra allt detta. Då ropade Konungen: "o min trognaste Johannes, nåd! nåd! fören honom ned." Men den trogna Johannes hade wid det sista ordet, som han talade, fallit ned liflös och war en sten.

Deröfwer sörjde Konungen och Drottningen ganska mycket, och Konungen sade: "ack, hu-

ru illa jag belönt en så stor trohet!" Han lät uppresa stenbilden och ställa honom i sin sängkammare bredwid sin säng. Så ofta han såg derpå, gret han och sade: "ack, kunde jag åter göra dig lefwande, min trognaste Johannes." Någon tid gick förbi, och Drottningen födde twillingar, twå söner, som wäxte upp och woro hennes glädje. En gång, då Drottningen war i kyrkan, och båda barnen sutto hos fadren och lekte, såg denna åter på stenbilden full af sorg, suckade och ropade: "ack kunde jag åter göra dig lefwande, min trognaste Johannes" Då började stenen tala, och sade: "ja, du kan åter göra mig lefwande, om du derför will offra hwad dig kärast är." Då ropade Konungen: "allt, som jag har i werlden, will jag gifwa för dig." Stenen talade widare: "om du med egen hand hugger hufwudet af dina båda barn, och bestryker mig med deras blod, så får jag lif igen." Konungen blef förskräckt, då han hörde att han sjelf skulle döda sina älskade barn, dock tänkte han på den stora troheten, och att den trogna Johannes dödt för honom, drog sitt swärd och högg med egen hand hufwudet af barnen, och beströk med deras blod stenen: och då detta skett, wände lifwet åter, och den trogna Johannes stod åter frisk och sund inför honom. Men han sade till Konungen: "din trohet will jag åter wedergälla dig," och tog barnens hufwuden och satte dem på, och beströk såren med deras blod, hwaraf de på ögonblicket åter blefwo botade, och sprungo omkring och lekte, som hade ingenting händt dem. Nu blef Konungen full af glädje, och då

han såg Drottningen komma, dolde han den trogna Johannes och båda barnen i ett skåp. Då hon kom in, sade han till henne: "har du bedit i kyrkan?" "Ja," swarade hon, "men jag har beständigt tänkt på den trogna Johannes, att han blifwit så olycklig för wår skull." Då sade han: "kära gemål, wi kunna ge honom lifwet åter, men det kostar oß wåra båda söner, som wi måste uppoffra." Drottningen blef blek och förskräckt i sitt hjerta, dock sade hon: "wi äro det honom skyldiga för hans stora trohet." Då gladde han sig, att hon tänkte som han tänkt, gick bort och öppnade skåpet, och ledde fram barnen och den trogna Johannes, och sade: "Gud ware lofwad, han är åter löst och wåra söner hafwa wi äfwen åter," och berättade henne huru allt gått till. Sedan lefde de lyckliga tillsammans till sin död.

II.

Den kloka bonddottren.

Det war en gång en fattig bonde, som icke hade någon jord, utan blott ett litet hus och en enda dotter; då sade dottren: "wi skola bedja Herr Kungen om ett litet stycke jord." Då Kungen hörde deras armod, skänkte han dem äfwen ett stycke äng, som hon och hennes fader plöjde, för att der så litet korn och dylikt säd; och då de hade nära nog gjort det, funno de i jorden en mortel af purt guld. "Hör," sade fadren till flickan, "då wår Konung warit så nådig och skänkt oß denna åker, så måste wi återgifwa honom morteln." Men dottren wille icke medgifwa det, och sade: "far, om wi ha morteln, men ingen stöt, så måste wi äfwen skaffa stöten, derföre war teldre tyst." Men han wille icke höra henne, tog morteln, och bar den till Herr Konungen, och sade, denna hade han funnit i åkern. Konungen tog morteln och frågade om han icke funnit något mera? "Nej" sade bon-

den. Då sade Kungen, han borde också skaffa fram stöten. Bonden sade, den hade han icke funnit; men det hjelpte icke mera, än hade han talt för winden, han sattes i fängelse, och skulle sitta der så länge, tills han skaffat fram stöten. Betjenterna måste dagligen bringa honom watten och bröd, såsom man brukar ge fångar, då hörde de huru mannen alltid ropade: "ack, hade jag bara lydt min dotter!" Då gingo betjenterna till Konungen och sade huru fången ofta ropade: "ack hade jag bara lydt min dotter!" och wille hwarken äta eller dricka. Då befallte han betjenterna, att de skulle föra honom inför sig, och då frågade honom Herr Konungen, hwarföre han alltid ropade "ack hade jag bara lydt min dotter!" "Hwad har då er dotter sagt?" "Jo, hon har sagt, att jag icke skulle ge Er morteln, eljest måste jag också skaffa stöten." "Har ni en så klok dotter, så låt henne komma hit." Altså måste hon komma inför Konungen, som frågade henne om hon då wore så klok, och sade, att han wille framställa för henne en gåta; om hon hittade den, så wille han taga henne till hustru. Då sade hon genast ja, att hon wille gissa den. Då sade Konungen, "kom till mig, icke klädd, icke naken, icke ridande, icke gående, icke på wägen, icke utom wägen, och om du kan det, så will jag äkta dig." Då gick hon bort, och klädde af sig splitter naken, så war hon icke klädd; och tog ett stort fisknät och satte sig deri, wecklade det omkring sig, då war hon icke naken; och hyrde en åsna för pengar, och band nöten om åsnans swans, så att hon måste släpa

henne fram, då hwarken red eller åkte hon; och åsnan måste släpa henne i hjulspåret, så att hon blott med stortån rörde wid jorden, och detta war hwarken på wägen eller utom wägen. Och som hon kom, sade Konungen, att hon hittat gåtan och att allt wore uppfylldt. Då släppte han hennes fader lös ur fängelset och tog henne till sig som hustru och öfwerantwardade henne det kungliga godset.

Nu hade några år gått förbi, då Herr Konungen en gång drog på paraden; då hände sig, att bönder med sina wagnar höllo framför slottet, de hade sålt wed; några hade oxar, andra hästar. Der war en bonde, som hade tre hästar, af hwilka en fick en ung fåle, den lopp bort och lade sig på en wagn, som drogs af twå oxar. Då nu bönderna kommo tillsammans, började de att gräla, slåß och wäsnas, och bonden med oxarne wille behålla fålen och sade, att den war oxarnes, men den andra sade nej, och att hans hästar hade haft den och att den wore hans. Grälet kom inför Konungen, och han dömde att fålen skulle bli, der den lagt sig, och så fick bonden med oxarna hwad han icke rådde om. Då gick den andra bort, gret och lamenterade öfwer sin fåle. Nu hade han hört, att Fru Drottningen wore så nådig, efter hon sjelf war född af fattigt folk, gick till henne, och bad henne, att hon skulle hjelpa honom att få igen sin fåle. Hon sade "ja, om ni lofwar mig att ni icke skall förråda mig, så will jag säga Er. I morgon bittida, när Konungen är på waktparaden, så ställ Er midt på gatan, der

han måste gå förbi, ta ett stort fisknät, och låt=sa som ni fiskade, och fortfar så att fiska och skaka ut, som wore det fullt," och sade honom äfwen hwad han skulle swara, när han tillfrågades af Konungen. Alltså stod bonden dagen derpå der, och fiskade på en torr plats. När Konungen gick förbi och såg det, skickade han sin löpare, som skulle fråga hwad den galna karlen gjorde. Då swarade han "jag fiskar." Frågade så löparen huru han kunde fiska, när der icke fanns något watten. Sade då bonden "lika bra som twå oxar kunna få en fåle, lika bra kan jag äfwen fiska på torra marken." Löparen gick bort och bragte Kungen swaret, då lät han bonden komma inför sig, och sade honom, det hade han icke tagit af sig sjelf, af hwem hade han det? och skulle genast bekänna. Men bonden wille icke göra det, och sade alltid Gud bewars! han hade tagit det af sig sjelf. Men de bundo honom på en halmkärfwe, och slogo och hundfilade honom så länge, tills han bekände, att han hade det af Fru Drottningen. Då Kungen kom hem, sade han till sin gemål: "hwarföre är du så falsk mot mig, jag will icke längre ha dig till gemål: din tid är ute, gå bort dit hwarifrån du kommen är, i din bondkoja." Dock tillät han henne en sak, hon skulle få taga med sig det käraste och bästa hon wißte, och det skulle wara hennes afsked. Hon sade: "ja kära man, om du så befaller, will jag äfwen göra det," och föll öfwer honom och kyßte honom, och sade att hon wille taga afsked af honom. Sedan lät hon bära fram en stark sömndryck att dricka afskeds-

skål med honom: Konungen tog en stor klunk, men hon drack blott litet, och så föll han snart i en djup sömn. Och då hon såg det, ropade hon en betjent, och tog en skön stor hwit linneduk och lade in honom deri, och betjenterna måste bära honom i en wagn wid dörren, och for hon då hem i sitt hus. Då lade hon honom på sin säng, och han sof en dag och en natt, och då han waknade upp, såg han sig om och sade: "ack Gud, hwar är jag då?" ropade sina betjenter, men der kom ingen. Slutligen kom hans gemål till sängen och sade: "kära Herr Konung, ni har befallt mig jag skulle taga med det käraste och bästa ur slottet, nu har jag ingenting bättre och kärare än dig, derföre har jag tagit dig med mig." Konungen sade: "kära hustru, du skall wara min och jag din," och tog henne åter med sig till konungaslottet, och lät på nytt wiga sig med henne; och torde de än i dag wara i lifwet.

III.

Grodkonungen och Jern-Henrik.

I gamla tider, då önskningarne ännu hjelpte, lefde en Konung, hwars döttrar alla woro sköna, men den yngsta war så skön, att solen sjelf, som dock sett så mycket, förundrade sig deröfwer så ofta hon såg henne i ansigtet. Nära wid Konungens slott låg en stor dunkel skog, och i skogen under en gammal lind war en brunn: när nu dagen war ganska het, gick konungsbarnet ut i skuggan och satte sig wid randen af den swala brunnen, och när hon ledsnade, tog hon ett guldklot, kastade det i höjden och började åter; och detta war hennes skönaste lek.

Nu hände sig en gång, att konungadotterns guldklot icke föll i händerna, som hon utsträckt, utan slog ned nära wid på marken, och rullade ned i wattnet. Konungsdottren följde det med ögonen, men klotet förswann, och brunnen war djup, och botten kunde icke ses. Då började hon gråta, och grät allt högljuddare, och kunde icke trösta sig. Och då hon klagade, ropade någon till henne: "hwad har du för dig, Kungadotter,

du skriker ju, att en sten kunde förbarma sig." Hon såg omkring, hwarifrån rösten kom, då såg hon en groda, som sträckte sitt tjocka fula hufwud upp ur wattnet. "Ack, är det du, gamla wattplaskare, sade hon, jag gråter öfwer mitt guldklot, som fallit ned i brunnen." "Gif dig tillfreds," swarade grodan, "jag kan wäl skaffa råd, men hwad ger du mig, om jag hämtar upp din leksak?" "Hwad du will, kära groda, sade hon, mina kläder, mina perlor och ädelstenar, dertill min guldkrona, som jag bär." Grodan swarade: "dina kläder, dina perlor och ädelstenar, din guldkrona, dem will jag ej ha: men om du will älska mig, och låta mig wara din wän och lekkamrat, sitta hos dig wid ditt bord, äta af din guldtalrik, dricka ur din bägare, sofwa i din säng: om du lofwar mig det, så will jag åter taga upp ur botten guldklotet." "Ack ja," sade hon, "jag lofwar dig allt, om du åter ger mig guldklotet." Men hon tänkte "hwad den enfaldiga grodan pratar, som sitter i wattnet hos sina likar, och qwäker, och icke kan wara någon menniskas kamrat."

Grodan, då hon erhållit löftet, doppade ned sitt hufwud, sjönk ned, och efter en aldrig så liten stund kom hon simmandes, hade klotet i munnen, och kastade det i gräset. Konungadottren war full af glädje, då hon åter såg sin sköna leksak, lyftade upp den, och sprang bort dermed. "Wänta, wänta," ropade grodan, "tag mig med, jag kan icke springa som du." Men hwad hjelpte det att han så högt han kunde ropade efter henne qwak, qwak! hon hörde icke

derpå, ilade hem, och hade snart glömt den arma grodan, som åter måte stiga ned i den djupa brunnen.

Dagen derefter, då hon satt till bords med Konungen och hela hofwet, och åt af sin guldtalrick, då kom, plitsch platsch, plitsch platsch, något kryppande uppför marmortrappan, och då det war uppe, klappade det på dörren och ropade: "Kungadotter, som yngst är, låt opp." Hon lopp och wille se hwem derute war, men då hon öppnade, satt grodan der. Då slog hon hastigt dörren igen, satte sig åter till bords och blef mycket ängslig. Kungen såg att hennes hjerta häftigt klappade, och sade: "ej, hwarföre fruktar du dig, står en jätte för dörren, och will taga dig?" "Ack nej," swarade barnet, "det är ingen jätte, utan en ful groda, som i går i skogen tog ur wattnet mitt guldklot, derpå lofwade jag henne, att hon skulle bli min kamrat, men jag trodde aldrig, att hon kunde komma upp ur wattnet: nu är hon derute och will in till mig." Då klappade det för andra gången och det ropade:

"Kungadotter, yngsta
Låt för mig upp,
Wet du ej hwad i går
du till mig sade
Wid swala wattubrunnen?
Kungadotter yngsta,
låt för mig upp!"

Då sade Konungen; "har du lofwat det, måste

du äfwen hålla det; gå och släpp honom in." Hon gick och öppnade dörren, då hoppade grodan in, allt i hennes hälar, ända till hennes stol. Der satt den och ropade: "lyfta mig upp till dig" Hon wille icke tills Kungen befallt det. Då grodan kom upp på stolen, sade den: "skjut nu din guldtalrik närmare, att wi må äta tillsammans." Det gjorde hon ock, men man såg wäl att hon icke gjorde det gerna. Grodan lät det smaka sig wäl, men nästan hwar bit fastnade henne i halsen. Slutligen sade den: "nu har jag ätit mig mätt, och är trött, bär mig i din kammare, och bädda din silkesbädd, så wilja wi lägga oß att sofwa." Då började Kungadottren gråta, och räddes för den kalla grodan, som hon icke wågade röra, och som nu skulle sofwa i hennes sköna rena säng. Men Kungen gaf henne en wred blick, och sade: "hwad du lofwat skall du äfwen hålla, och grodan är din kamrat!" Det hjelpte icke, hon måtte wilja eller icke, hon måste taga grodan med sig. Då grep hon den, helt ond, med twå fingrar, och bar den, och då hon låg i sängen, så slog hon den, i stället för att taga den upp till sig, af alla krafter i wäggen, och sade: "nu skall du ha ro, du fula groda."

Men hwad som föll ned war icke en död groda, utan en lifslefwande ung Kungason med sköna, wänliga ögon. Den war nu med rätta och med hennes faders wilja hennes kära kamrat och gemål. Då insomnade de förnöjda tillsammans och dagen derefter, då solen uppwäckte dem, kom en wagn, förspänd med 8 hwita hästar, farande. Hästarne woro prydda med fjä-

drar och gingo i gyllene kedjor, och bakpå stod den unga Kungens betjent, det war den trogna Henrik. Den trogna Henrik hade blifwit så bedröfwad, då hans herre blef förwandlad i en groda, att han måst låta lägga omkring sitt hjerta tre jernband, på det att det icke af sorg och smärta skulle spricka sönder. Men wagnen skulle hämta den unga Kungen till hans rike: den trogna Henrik lyftade båda upp, och ställde sig åter bakom, full af glädje öfwer befrielsen. Då de farit ett stycke wäg, hörde Kungasonen bakom sig, att det brakade, liksom ginge något sönder. Då wände han sig om och ropade:

"Henrik, wagnen brister."
"Nej, Herre, wagnen ej,
det är band af mitt hjerta
som låg i så häftig smärta,
då ni i brunnen satt,
och ni en groda war."

Ännu en gång och ännu en gång brakade det på wägen, och Kungasonen trodde alltid, att wagnen gick sönder, men det war dock endast de band, som sprungo från den trogna Henriks hjerta, emedan hans herre åter war återlöst och lycklig.

IV.

Wargen och de sju gåsungarne.

En gås hade sju ungar, som hon med moders-kärlek älskade, och sorgfälligt waktade för wargen. En dag, då hon måste gå ut och skaffa mat, kallade hon dem alla tillsammans och sade: "kära barn, jag måste gå ut och hämta mat, wakten Er för wargen och släppen honom icke in; waren på er wakt, ty han förställer sig ofta, men på hans grofwa röst och swarta fötter kunnen I känna igen honom: är han bara en gång inne i huset, så äter han upp er alla med hull och hår." Ej långt derefter, då hon gått bort, kom äfwen wargen till husets dörr, och ropade med sin grofwa röst: "kära barn, låten opp, jag är er moder, och har fört med mig sköna saker till Er." Men de sju gåsungarne sade: "wår mor är du icke, hon har en fin ljuflig röst, din röst är grof: du är wargen, och wi släppa dig icke in." Men wargen besinnade sig på en list, gick bort till krämare, och köpte sig ett stort

stycke krita, som han åt, och gjorde dermed fin röst fin. Derefter gick han åter till de sju gåsungarnes dörr och ropade med fin röst: "kära barn, släppen in mig, jag är mor er: hwar och en skall få något." Men wargen hade lagt sina fötter i fönstret, det sågo de sju gåsungarne och sade: "wår mor är du icke, hon har ingen swart fot, som du: du är wargen, och wi släppa dig icke in." Wargen gick bort till en bagare, och sade: "bagare, bestryk mina fötter med färsk deg," och då bagaren gjort det, gick han till mjölnaren, och sade: "mjölnare, strö fint hwitt mjöl på mina fötter." Mjölnaren wille det icke. "Om du icke gör det," sade ulfwen, "så äter jag dig." Då gjorde mjölnaren det, ty han fruktade sig.

Nu gick wargen åter för de sju gåsungarnes dörr, och sade: "kära barn, släppen in mig, jag är er moder: hwar och en af er skall få något till skänks." De sju gåsungarne wille först se fötterna, och då de sågo att de woro snöhwita, och hörde huru fint wargens röst klingade, trodde de att det war deras mor, och öppnade dörren och släppte in wargen. Men då de sågo huru det war, förskräcktes de och gömde sig i hast, så godt de kunde: den ena under bordet, den andra i sängen, den tredje i spisen, den fjerde i köket, den femte i skåpet, den sjette under ett stort fat, den sjunde i wägguret. Men wargen fann dem alla och slukade dem, utom den yngsta i wägguret, som blef wid lif. Derefter, då han mättat fin lust, gick han bort.

Snart derefter kom modren hem. Hwad fick hon se! husets dörr stod öppen; bord, stolar och

bänkar woro kullkastade; faten i köket woro sönderslagna; täcke och kuddar dragna ur sängen: det war en jämmer! "Ack," ropade hon, "wargen har warit der och ätit mina sju barn, mina sju gäsungar äro döda!" och började gråta. Då sprang den yngsta ut ur wäggurет och ropade: "en leswer ännu, bästa mamma," och berättade henne huru olyckan gått till.

Men wargen, sedan han hållit en stark måltid, hade blifwit mätt och trött, och lagt sig på en gräsäng i solskenet och somnat. Men den gamla gåsen, som war klok och listig, tänkte hit och dit huru hon skulle rädda sina barn. Slutligen föll hon på en god tanke, och sade till den yngsta gåsen: "tag nål, tråd och sax, och följ mig" Nu gingo de båda ut, och funno wargen, som låg i djup sömn på ängen. "Der ligger odjuret och snarkar," sade modren, och betraktade honom på alla sidor, "till aftonward har han dödat mina 6 barn, och har ej orkat springa längre och lagt sig der! fort gif mig saxen, kanske lefwa de än, jag will skära upp buken på honom." Derpå skar hon upp wargens buk och de 6 gässen, som han glupande och hastigt uppslukat, sprungo, då de fingo luft, fram, hade icke tagit någon skada och gladde sig, att de woro befriade ur det mörka fängelset. De smekte sin mor, men hon sade: "gån och bären hit stora och tunga stenar." Dermed wille hon fylla wargens mage, och den gamla syddе så hastigt ihop den, att han icke märkte det, och icke en gång rörde sig i sömnen. Derefter sprungo de alla bort, och dolde sig bakom en häck.

Då wargen sofwit ut, kände han att han war så tung i magen och sade: "det rullar och bullrar i magen, och jag har dock endast ätit sex gäsungar." Då trodde han att en frisk dryck skulle hjelpa honom, reste sig upp och sökte en brunn. Men då han bockade sig öfwer wattnet och wille dricka, kunde han för tyngdens skull icke mera hålla sig, störtade ned och drunknade. Då de sju gäßen sågo det, kommo de löpande, ropade: "wargen är död! wargen är död!" och dansade af glädje omkring brunnen.

V.

Den goda handeln.

En bonde, som hade drifwit sin ko till torgs och sålt den för 7 Thaler, måste på hemwägen förbi ett dike, och då hörde han redan på afstånd, huru grodorna ropade "ak, ak, ak, ak." "Ja," sade han för sig sjelf, "de ropa ocksa i hafweråkern: det är 7 Thaler, som jag fått, icke åtta (acht)." Då han kom till wattnet, ropade han till dem: "dumma sån, som ni är! weten I icke bättre? det är 7 Thaler och icke åtta." Grodorna fortforo dock med sitt "ak, ak, ak, ak!" "Nå, om ni icke will tro mig, så kan jag räkna upp dem för Er;" tog så pengarne ur fickan och räknade upp 7 Thaler med 24 groschen på Thalern. Grodorna brydde sig dock icke om hans räkning, utan ropade som förr "ak, ak, ak, ak." "Ej," ropade bonden förargad, "wiljen I ej weta det bättre än jag, så räknen sjelfwa," och kastade pengarne ned i wattnet. Han stannade och wille wänta tills de slutat och återgåfwo honom hans pengar, men grodorna fortforo i sin tanke och ropade allt framgent "ak, ak, ak, ak," och

kastade icke ens upp myntet. Han wäntade ännu en god stund, tills aftonen inbröt, och han måste hem, då skällde han på grodorna och ropade: "I wattplaskare, I tjockhuswuden, I klotsögon, en stor kä't han I, och kunnen skrika, så att det gör en ondt i öronen, men sju Thaler kunnen I icke räkna, tron I jag skall stå här, tills ni gjort ifrån Er?" Derpå gick han bort, men grodorna ropade efter honom "ak, ak, ak, ak," så att han kom hel splitter förargad.

Efter en tid köpte han sig åter en ko, den slagtade han, och räknade på, att om han sålde köttet, kunde han få så mycket som båda korna woro wärda och huden hade han på köpet. Då han nu kom till staden med köttet, hade en stor hop hundar lupit tillsammans, med en stor windhund i spetsen: denna sprang omkring köttet, wädrade och skällde "hwa, hwa, hwa, hwa." Då han icke wille sluta, talade bonden till honom: "ja, jag märker wäl, du säger "hwa, hwa" efter du will ha en bit kött, men då wore jag wackert deran, om jag gåfwe dig något." Hunden swarade bara "hwa, hwa." "Will du icke äta upp det och gå i god för dina kamrater?" "Hwa, hwa" sade hunden. "Nå, efter du blir derwid, så will jag lemna dig det, jag känner dig wäl, och wet hos hwem du tienar: men det säger jag dig, inom tre dar måste jag ha mina pengar, du måste bringa mig dem." Derpå lastade han af sig köttet, och återwände: hundarne kastade sig deröfwer och tjöto högt "hwa, hwa." Bonden, som på afstånd hörde det, sade för sig

sjelf: "hör, nu wilja de alla ha något, men den stora måste stå mig till swars."

Då tre dagar woro förbi, tänkte bonden "i afton har du dina pengar i fickan," och war helt förnöjd. Men det wille ingen komma och betala. "Man kan icke mer lita på någon," sade han, och slutligen twang honom otåligheten att gå till staden till slagtaren och fordra sina pengar. Slagtaren mente, att det wore narri; men då bonden sade "narri för sig, jag will ha mina pengar: har icke den stora hunden för tre dagar sen hemfört till Er hela den slagtade kon?" Då blef slagtaren wred, tog en sopqwast och körde ut honom. "Wänta," sade bonden, "det ges wäl rättwisa i landet!" och gick till kungens slott och bad om företräde. Han fördes inför konungen, som satt der med sin dotter, och frågade hwad ondt honom wederfarits? "Ack," sade han, "grodorna och hundarna hafwa tagit från mig mitt, och slagtaren har derför betalt mig med påken," och berättade widlyftigt huru allt gatt till. Deröfwer började kungadottren att skratta högt, och konungen sade till honom: "rätt kan jag icke här gifwa dig, men derföre skall du ha min dotter till hustru, ty i sitt lif har hon icke skrattat, förrän öfwer dig, och jag har lofwat henne få den, som bragte henne att skratta. Du kan tacka Gud för din lycka." "Ack," swarade bonden, "jag will ej ha henne; jag har der hemma blott en enda hustru, och när jag kommer hem, så är det mig dock, som stode en i hwar wrå." Då blef Konungen wred och sade: "är du en sådan grobian, så måste du ha

en annan lön: packa dig nu bort, men kom åter efter tre dagar, så skall du få 500."

När bonden kom ut ur porten, sade skiltwakten: "du har bragt kungadottren att skratta, derföre skall du få god lön." "Ja, det tror jag!" swarade bonden, "500 skall betalas mig." "Hör," sade soldaten, "gif mig något deraf: hwad skall du med alla deßa pengar." "Nå," sade bonden, "efter det är du, så skall du få 200, anmäl dig inom tre dar hos Kungen och låt utbetala dem." En Jude, som stod i närheten och hade hört på samtalet, lopp efter bonden, höll honom i rocken, och sade: "Guds underwerk, hwad ni är för lyckans barn! jag will wexla det åt er, jag will ge er det i skiljemynt, ty hwad skall ni med de blanka dalrarne?" "Jude," sade bonden, "300 kan du få, gif mig det straxt i skiljemynt, tre dagar till kan du få betalning derför af Konungen." Juden gladde sig öfwer sin winst, och gaf honom summan i dåligt mynt, der tre war så mycket wärda som twå i godt mynt. Sedan tre dagar gått förbi gick bonden enligt befallning till Konungen. "Tagen af honom rocken," sade denna, "han skall ha sina 500." "Ack," sade bonden, "de tillhöra mig icke mera, 200 har jag skänkt skiltwakten och 300 har jag wexlat bort åt en Jude, jag har ingen rättighet till något." Då kom soldaten och juden in, wille ha sitt som de wunnit af bonden, och fingo rigtigt sina rapp. Soldaten fördrog det med tålamod, och wißte redan huru det smakade; men juden jämrade sig, "aj, aj! är det hårda Taler?" Kungen måste skratta åt bonden, och emedan all wrede war

försvunnen, sade han: "emedan du redan förko-rat din lön, innan du mottagit den, så will jag ge dig ersättning: gå i min skattkammare och tag så mycket guld du will." Bonden lät icke säga sig det twå gånger, och fyllde sina fickor så mycket som fick rum. Derefter gick han in i wärdshuset och räknade sitt guld. Juden hade följt honom och hörde huru han mumlade för sig sjelf: "nu har dock den spetsbofwen, Kungen, fört mig bakom ljuset! hade han icke sjelf kun-nat ge mig guldet, så wißte jag hwad jag hade, men hur kan jag nu weta om det är rigtigt, som jag så stuckit på mig!" "Gud bewars," sa-de juden för sig, "han talar föraktligt om wår herre, jag löper och anger det, så får jag lön, och blir du på köpet straffad." Då Kungen er-for bondens tal, blef han wred, och befallte ju-den gå och hämta upp syndaren. Juden lopp till bonden: "ni skall genast till Herr Kungen, som ni går och står." "Jag wet bättre hwad som skickar sig," swarade bonden, "först låter jag göra mig en ny rock; tror du en karl, som har så mycket pengar i fickan, skulle gå i den gamla trasiga rocken?" Juden, då han såg att bonden icke kunde fås med utan en annan rock, och emedan han fruktade, när Kungens wrede gick öfwer, att hans lön och bondens straff wore förbi, så sade han: "jag will för kort tid låna er en rock af pur wänskap; hwad gör menniskan icke af kärlek?" Bonden lät det behaga sig, på-tog sig judens rock och gick bort med honom. Konungen förehöll honom det smädliga tal, som juden inberättat. "Ack," sade bonden, "hwad en

jude säger, är alltid lögn, det går ej ett sannt ord ur hans mun; karlen der är i stånd dertill, ty han påstår att jag har hans rock på" "Hwad will det säga," ropade juden, "är det icke min rock, har jag icke af wänskap lånt dig den, att du kunde träda inför wår herre Konungen?" Som Kungen hörde det, sade han, "den ena af oß har juden wißt bedragit, mig eller bonden," och lät betala honom litet till i hårda Thaler: men bonden gick hem i sin goda rock och med sitt goda mynt i fickan, och sade: "den gången har jag träffat rätt."

Prinsessan Fortunée.

En fattig torpare hade twänne barn, hwilka han kjertligt älskade. Det ena war en son, det andra en dotter.

När ålder och fattigdom slutligen bragte honom på dödssängen, sade han till dem:

"Mina älskade barn, jag måste nu skiljas från er; men fastän jag dör, lefwer Gud. Om I rätt ömt älsken hwarandra, och du, Jöns, flitigt arbetar, går allt bra."

"I weten," fortfor han, "att jag ej lemnar er mycket. När jag gifte mig med er salig mor, förde hon ett par gamla trästolar, ett rankigt bord och en hufwudkudde med sig till wårt bo. Hwad jag med mitt arbete förwärfwat har ej hunnit till mer än wår nödtorftigaste bergning, betala mina utskylder och göra hwar man rätt. Jag är ingen något skyldig från presten till länsman, från herrgården till Kungen och Kronan; men det enda bohag I ärfwen efter mig är wår höna, det enda som pryder wår koja är den wackra nejlikan der i fönstret, och den enda redbarhet jag har att lemna er, är min silfwerring. De twenne sistnämda, af hwilka jag kan

kalla den förra mitt öfwerflöd, den sednare min rikedom, har jag ingendera förwärfwat genom mitt arbete. Ett förnämt fruntimmer, som för flere år sedan, undan ett owäder, tog sitt nattläger under mitt låga tak, skänkte mig båda. Hwilken hon war, hwarifrån hon kom och hwart hon ämnade sig, hade jag gerna welat weta; men det paßade mig ej att fråga henne sjelf derom, och lika litet hennes granna betjening.

"Hon bad mig sorgfälligt wattna och ansa Nejlikan och noga förwara ringen. Dig, min dotter, skulle de båda efter min död tillfalla och trösta dig i din fattigdom, då du blefwe mycket nödställd och öfwergifwen. Icke destomindre bad hon mig kalla dig Fortunée (Lyckans Barn) — jag har så gjort — gifwe Gud att namnet må paßa, och emottag nu ditt arf: en blomsterkruka och en silfwerring; det öfriga tillfaller Jöns."

Kort efter detta muntliga testamente afled fadren. Barnen togo hwardera sina tillhörigheter, men blefwo icke desto mindre boende tillsamman.

Flickan hyste mycken ömhet för sin bror, och trodde, att Jöns skulle göra detsamma; men hon fick snart tillfälle att se huru mycket hon deri bedragit sig; ty en dag då hon satte sig på en af Jöns's twänne stolar, körde han upp henne, satte sig med högmodigt förakt på den ena, och lade sina orena fötter på den andra. "Stolarne äro mina," sade han föraktligt, "håll dig du till din ring och dina nejlikor."

Den stackars flickan fällde tårar öfwer sin brors hårda hjerta och sydde stående till aftonen,

under det Jöns låttjefullt och förnämt hwilade sig på stolarne, som woro de enda i denna ringa koja, hwarpå man kunde sätta sig.

När tiden kom att tänka på hwad man skulle äta till aftonen, steg Jöns ändtligen upp, tog twänne ägg, som hans höna wärpt, kokte dem och gjorde sig deraf, med ett godt stycke bröd, en förswarlig qwällsmåltid, utan att gifwa systern det minsta, utom skalen, hwilka han, sedan han ätit, föraktligt kastade till henne, sägande: "detta är hwad som blifwit öfrigt, du får sörja för dig sjelf, i nödfall finnes det grodor i öfwerflöd derute i dammen."

Flickan gick bedröfwad in i sin lilla kammare, der nejlikeblommorna doftade en så behaglig lukt, att hon snart glömde både sin hunger och den hårdhjertade brodren.

Nu såg hon att blommorna behöfde wattnas och skyndade med en kruka i månskenet till brunnen för att hämta watten.

Under det hon wid brunnen fyllde sin kruka, ankom en skön af diamanter glänsande Drottning med stort medfölje af herrar och damer. Hon såg präktiga wagnar, wackra hästar och rikt klädd betjening. Alla wisade Drottningen största wördnad, som på hufwudet bar en krona af ädla stenar.

Hela det lysande hofwet lägrade sig under de lummiga trän som omgåfwo källan. Man frambar en gyllene thron hwarpå Drottningen satte sig, och de skönaste anrättningar af mat, konfekturer och frukt uppdukades på små bord.

Den blyga flickan gömde sig bakom en bu-

ske för att ej bli sedd af det förnäma herrskapet, hwars ringaste betjening för henne woro höga herrar. Detta orsakade de granna kläderna och den hos enfaldigt folk inrotade wanan att krypa då de skola nalkas de höga, som om de were sämre slags menniskor.

Men ehuru Fortunée, så godt hon kunde, sökte dölja sig, blef hon likwäl sedd af Drottningen, som lik andra Drottningar hade goda ögon och ej lät till och med ett lappri undslippa sig. Drottningen befallte en af sin betjening kalla henne till sig.

Ödmjuk, from och blygsam stod nu Fortunée inför Drottningen, som öfwer måttan tyckte om det goda barnet.

"Hwad gör du här mitt wackra barn," sade Drottningen med en mild röst, ty hon war en både mild och wis Drottning. "Huru wågar du så sent gå ensam ut?"

"Jag är ej rädd för någon ting," swarade det fromma barnet, "den gode Guden och hans änglar äro ju alltid med mig, och deßutom har jag intet af så mycket wärde, att någon skulle bli frestad att taga det ifrån mig. Jag äger intet annat än denna nötta ylleklädning och hemma en kruka med nejlikeblommor och en silfwerring; jag gick just nu att hämta watten för att wattna mina wälluktande nejlikor."

"Har du då redan spisat qwäll?" frågade Drottningen, "ack nej ännu icke," swarade flickan, "wi hade blott twänne ägg och ett stycke bröd som min bror behöll för sig.

Nu måste flickan sätta sig till Drottningens bord, der många läckra rätter kringburos; men hon åt ganska litet för tillbörlig blygsamhet.

"Hwari wille du hämta watten?" frågade Drottningen, "du hade ju ingen kruka."

"Jo wißt," swarade flickan, "jag ställde henne här bakom trädet," och i detsamma gick hon att taga den; men huru stor blef ej hennes förundran då hon i stället för sin lerkruka fann en af guld och så tung att hon hade möda att lyfta den. Deßutom war den rikt besatt med ädla stenar.

"Har du en så dyrbar kruka?" sade Drottningen. "Ack nej," återtog flickan bedröfwad, "det är ej min, jag hade blott en lerkruka, den är nu borta, och jag har ingen; ty det war min enda. Hwarmed skall jag nu wattna mina sköna nejlikor?"

"Nå så tag då denna," sade Drottningen, "war ej bedröfwad, hämta dig nu watten ur källan." Men när flickan skulle gå till källan, war krukan redan full af watten, som hade en skön wederqwickande lukt.

"Med detta watten," sade Drottningen, "skall du wattna dina nejlikor, de skola deraf komma till en alldeles underskön blomning och blifwa mycket mer wällukande än andra nejlikor. Gå hem och watna dina blommor, och kom sedan hit igen, jag dröjer ännu en stund."

Nu skyndade flickan sig hem, och wille, sedan hon wattnat nejlikorna, sedan af tacksamhet skänka dem åt den frikostiga Drottningen,

som så handlöst bortgaf diamantbesådda krukor af guld.

Men då den stackars flickan kom in i sin kammare, fann hon att nejlikorna woro borta ur fönstret, ty den elake Jöns hade borttagit och undangömt dem, och i deras ställe ditsatt ett kålhufwud. Härwid blef det stackars barnet rätt bedröfwad, emedan hon så i förhand glädt sig åt att kunna göra den goda Drottningen denna present.

Som hon nu ej hade annat än sin silfwerring tog hon den för att skänka Drottningen och sade henne huru olycklig hon warit, att förlora sina nejlikor.

Drottningen mottog ringen, satte den på sitt finger, och sade: "jag emottager din gåfwa, mitt goda barn, war som hittills from och glad, haf tålamod, inom kort skall allt blifwa bra." Derpå satte Drottningen sig i sin granna wagn och sex snöhwita hästar förde henne bort med en skyndsamhet, som om de warit fåglar.

När flickan åter inkom i sin kammare och såg kålhufwudet ännu i fönstret, blef hon, så fromsint hon också war, äfwen en gång ond, och harmsen öfwer sin brors obeskedliga upptåg, kastade hon med owilja kålhufwudet ut genom fönstret.

Nu ropade det: "ack alla mina refben äro krossade, jag är dödens barn."

Lyckans barn Fortunée förmodade ej att det war från kålhufwudet som denna klagan kom, utan gick ut för att se hwilken det wore som så klagade. När kålhufwudet åter låg flickan i wä-

gen, stötte hon undan det med foten, sägande: "Om jag kunde slippa se det stygga kålhufwudet, som Jöns gifwit mig i stället för de wackra nejlikorna!"

"Gör mig icke orätt," swarade henne kålhufwudet, "du skulle ej funnit mig i fönstret om ej någon ställt mig dit, sätt mig blott åter bland mina kamrater, de andra kålhufwudena, så skall jag berätta dig att den elake Jöns lagt dina wackra nejlikor under sitt bolster."

Flickan förskräcktes wäl aldraförst något öfwer det talande kålhufwudet, ty hon wißte ej i sin enfald, att det i werlden gifwes rätt många sådanader talande kål- eller pundhufwuden, hwilka det wäl ej felar talegåfwa, men desto mer tryter tankar. Snart hade hon likwäl hämtat sig från sin förskräckelse, tog medlidsamt kålhufwudet och bar det till de andra kålhufwudena. Men nu blef hon åter ledsen då hon ej wißte huru hon skulle få nejlikorna ifrån den stygge Jöns, som wißt icke skulle unna henne att återtaga dem.

Under det hon så bekymrade sig, såg hon sin brors höna med häftighet krafsa i sanden på gården. Nu fick det goda barnet det infallet att hämna sig, fasttog hönan och sade derwid: "wänta, du skall wedergälla mina nejlikors bortröfwande!"

"War barmhertig," sade hönan, "hwad rår jag för att Jöns borttog dina nejlikor?" — Flickans ondska war efter denna andra förebråelse redan alldeles förbi och hon släppte hönan.

"Af tacksamhet," sade hönan, "will jag upp-

penbara något för dig, isynnerhet som jag gerna låter höra mig. Du tror att du är gamla Martins dotter och att den stygge och dumme Jöns är din bror, men det är icke så, utan du är en Prinsessa och din mor en Drottning. Hon hade redan skänkt werlden sex sköna prinsessor; men Konungen war en underlig man och ganska swår, och som han högligen förtörnades deröfwer, att Drottningen blott gaf honom prinsessor och ingen prins, lät han nu, då Drottningen för sjunde gången kom i wälsignadt tillstånd, inspärra henne i ett torn samt sade strängeligen hennes wäktare, att förgöra både henne och barnet, om hon äfwen för sjunde gången framfödde ett flickebarn."

"Den stackars Drottningen sörjde sig nästan till döds, förr än hon föll i barnsäng, och när hon blef förlossad war det åter en prinsessa och den prinsessan war du. Nu flydde Drottningen med dig ur tornet, ty hon hade redan i förhand skaffat sig en repstege. Hon skyndade sig undan så långt hennes krafter förmådde, men hann ej längre än till wår låga koja. Hon berättade oss sin bedröfliga historia och anförtrodde mig att uppamma sin dotter, och det war du. Det gick också för sig, ty jag war den tiden Martins hustru; jag gjorde det äfwen gerna och har således warit din amma. Din mor afled några dagar derefter, ty hon hade lidit och sörjt allt för mycket. Martin och jag behöllo dig och höllo så mycket af dig, som du warit wår egen dotter."

"Som jag alltid warit språksam och road af att berätta, så omtalade jag äfwen en gång

hela denna händelse för en skön och grannt klädd fru, som säkert war lika så nyfiken som förnäm. Men damen måste likwäl ej gillat min beredwillighet att lemna förtroenden, ty hon widrörde mig med ett spö, som förmodligen hade förtrollande kraft, ty jag blef, hwad du nu ser, från en pratsam gumma en kacklande höna."

"När nu den stackars Martin, efter slutadt arbete, hemkom, såg han mig icke. Han sökte mig flere dagar, men allt förgäfwes. Nu tänkte han att jag antingen gått ut i skogen och blifwit uppäten af wargarne, eller fallit i elfwen och blifwit bortförd med strömmen."

"Någon tid derefter kom den förnäma damen tillbaka och gaf din fosterfader ringen och nejlikorna. Jag gick just då på gården och letade mig mask, och hackade åt mig åtskilligt ätbart i sanden, och hörde huru hon befallte Martin att kalla dig Fortunée. Under det den höga damen ännu war hos oß, kommo 20 barska drabanter från din werkliga fader, Konungen, utskickade för att uppsöka och döda dig. Men det gick ej för sig, som du wäl wet, utan sedan den ståtliga frun sagt helt sagta ett par tre ord, woro alla 20 drabanterna förwandlade i kålhufwuden. — Se så! nu wet du att du är en prinseßa. Jag förundrar mig blott deröfwer, att jag nu åter kan tala, ty hitintills har jag ej kunnat det. Kålhufwudet, som du kastade ut genom fönstret, kunde det också. Jag tror att allt det här har något att betyda."

Så pladdrade hönan, glad att hafwa återfått en njutning, den hon så länge måst sakna.

Flickan betänkte alla deßa underbara saker, men kunde ej rätt finna sig derwid. "Om jag nu ocksä är prinseßa, wore jag wäl derföre lyckligare? Om prinseßor kunna wara så lyckliga som jag nu är, så äro de ej stort lyckligare än andra menniskor. Jag önskade mig gå i wall med byns gäß; så hade jag åtminstone min föda och kunde springa glad omkring på backen och wid sjön, plocka blommor, göra kransar och sjunga."

Nu påminde hon sig åter sina nejlikor, gick in i stugan och fann lyckligtwis Jöns utgången i skogen, hwarföre hon begagnade tillfället att återtaga sina wälluktande blommor; men huru stor blef ej hennes rädsla och förundran, då hon mötes af en mängd stora råttor, som rusade emot henne då hon wille återtaga sin nejlikekruka.

"Ack, mina sköna nejlikor," ropade hon nu, "huru skall det nu gå med er?"

När råttorna blefwo allt djerfware och sprungo högt upp på henne blef hon warse sin guldkruka just då hon tänkte fly ut på gården; hon hastade nu till kärilet och stänkte af deß watten på de närgångna råttorna. Detta hade en lyckligare werkan än man kunde wänta sig, ty råttorna skyndade sig till sina gömställen med otrolig hastighet.

Nu skulle hon taga fram sina nejlikor, men det tycktes som hon komme för sent, ty de hängde redan förwißnade på sina stjelkar.

Hon skyndade sig att wattna dem med det underbara wattnet i den gyllene krukan, för att försöka om de kunde återhämta sig. Detta gjor:

de de också werkligen, ty knappt hade det skett förr än de åter började resa sig och sprida den angenämaste lukt. Under det den fromma flickan med barnslig glädje fägnade sig åt denna hastiga förwandling, hörde hon liksom ur det inre af denna lilla blomsterbuske en röst som sade med låg stämma:

"Ack lyckliga barn, huru god och huru skön är du ej! — Jag håller också derföre så mycket af dig," mer sade ej de blomstrande nejlikorna, men det war redan nog, för att så förfära den stackars flickan, att hon war nära att dåna. Wäl hade först ett kålhufwud och sedan en höna talat med henne, och skulle tyckas som underwerk af detta slag således ej borde så särdeles förundra eller förfära henne; men sjelfwa rösten, som nu talade, hade något så utomordentligt med sig, hwarför hon ej kunde göra sig reda.

Under denna flickans stora beställtning, återkom Jöns från skogen och blef högligen förbittrad då han såg nejlikorna ej allenast upptäckta utan åter i sin fulla fägring, ja skönare än någonsin. Nu kunde han ej längre styra sitt elaka sinne, fattade sin syster i armen, knuffade henne ut genom den låga stugudörren och släpade henne ut i wilda skogen, der han bad henne uppsöka björnar och wargar till sitt sällskap, men aldrig mer wåga sig hem till honom, om det icke lyste henne bli utpiskad.

Detta war i sanning alldeles icke broderligt och war den starkaste motsats mot de sköna ord hon nyß hört af nejlikorna. Nu hade hon för-

lorat äfwen deßa och war utdrifwen i en ödslig skog, endast wilda djurs boning.

Men denna bedröfliga belägenhet hade ej räckt några minuter förr än den sköna och granna Frun åter war hos henne, som hade skänkt henne guldkrukan. Hon sade:

"Jag är deßa skogars Drottning, och wet allt som tilldragit sig, ty jag är, såsom Fée, i det närmaste allwetande. Jag har sett huru omenskligt Jöns bemött dig, och, ehuru din bror, skall jag derföre straffa honom?"

"Ack nej!" swarade flickan, "det kan ej på något sätt hjelpa eller gagna mig, och han blir wäl ej derigenom bättre än han warit — han är ju i alla fall min bror; men om jag blott wißte hwart jag skulle kunna wända mig, så wille jag likwäl ej mer begifwa mig till kojan der hwarken kärlek eller frid mer finnes."

"Skulle den kunna wara din bror," sade skogsfrun, "din werkliga broder, en så grof och rå menniska, som så omenskligt kan bemöta dig? Det tror jag alldeles icke! Har man ej sagt dig, hwilken du är?"

"En höna har wäl sagt mig något derom," återtog flickan, "men det war så besynnerligt, och sätta tro till hwad en höna kacklar fram är ej så lätt, isynnerhet då en fattig torparflicka af henne göres till prinseßa. Jöns är wäl i alla fall min bror."

"Du är ej hans syster," sade skogsfrun, "du är werkligen en prinseßa och min ömt älskade systers dotter. Jag hade långt förr kommit till din hjelp; men jag hade ej ännu makt

dertill; dig kommer det twifwelsutan att bli rätt nyttigt att du blifwit uppfödd i fattigdom, du är nu fri från stolthet och fåfänga och wet hwad nöd och torftighet äro. Jag wille önska att alla prinsar och prinseßor finge denna uppfostran — — nu är din pröfningstid förbi."

När skogsfrun sagt deßa sista ord framkom i detsamma en undransskön yngling, med en krans af nejlikor på sitt hår. Han hälsade wördnadsfullt på skogens Drottning, och kyßte hennes hand.

"Wälkommen min son," sade skogsfrun med ömhet, "nu är din förtrollningstid tilländaluppen, och denna flicka har du att tacka för deß lyckliga slut, nu skolen I båda blifwa rätt lyckliga."

"De af mitt folk," fortfor skogsfrun, "som under din späda barndom hade wården om dig, hade burit dig till ett ställe, som jag förbjudit dem nalkas; der lemnade de dig i gräset utan uppsigt, under det de sig emellan hade många ej alldeles oskyldiga upptåg. Nu fick en mäktig trollkarl, min hätske fiende, makt öfwer dig och förwandlade dig till ett nejlikestånd, hwilket jag förmådde honom fråntaga. Jag förde det till den fattiga torparen, hos hwilken min systers dotter war lemnad, och gaf honom nejlikeplantan och en silfwerring. Jag wißte, att då ringen skulle återkomma i mina händer, wore förtrollningen nära sitt slut, och den goda flickan har af tacksamhet sjelf öfwerlemnat den till mig, emedan den lika dumma som elaka Jöns undangömt nejlikorna som hon först äm=

nade skänka mig. Det watten ur den gyllene krukan, hwarmed flickan wattnade de der återfunna wißnade nejlikorna, war hämtadt utur Undrens källa, som upphäfwer alla förtrollningar och återger allt sin sanna skapnad. Kommen nu och följen mig till mitt sköna osynliga rike."

"O min Drottning" sade Fortunée, "wågar jag framföra en bön?"

"Fordra hwad du will af hwad som står i min makt," swarade skogens Furstinna.

Nu bad den goda flickan skogens undergörande Drottning, att hon wille återgifwa den stackars hönan menniskoskapnad — hon hade ju likwäl warit hennes amma och med moderlig ömhet wårdat henne. Kålhufwudena anhöll hon äfwen måtte få återwända som drabanter till hennes fars hof, och om Jöns också kunde förwandlas till en god och wälartad menniska, så önskade hon äfwen en sådan förwandling och derjemte en gåfwa till honom och hans mor, som för alltid tryggade dem mot fattigdom och nöd.

Alla deßa ädla önskningar gingo, så widt de kunde uppfyllas, i fullbordan. Drottningen for i wagn med sex snöhwita hästar till Jöns's koja, förwandlade genast hönan och kålhufwudena till menniskor; men då fråga blef om Jöns, sade skogsfrun: "Det står ej i någon Fées eller trollkarls förmåga att göra en elak menniska god, en dum förståndig, en högmodig klok, en ondsint mild, allt detta är förwandlingar, som hwar och en sjelf måste företaga. Mycket penningar skulle mer skada än gagna Jöns, jag will derföre

köpa honom ett nytt hus, med trädgård, åker och äng dertill, och under det han med arbete och sitt hemmans skötsel sörjer för sin och sin mors bergning, hoppas jag att han skall blifwa allt bättre, förståndigare och fogligare.

Nu for Féedrottningen med prinsessan Fortunée och sin son till sitt praktfulla slott längst in i den stora skogen, och den som ej haft tillfälle att besöka någon sådan skogsfru, kan ej tänka sig den herrlighet der fanns i guld, juveler m. m. Slottet war af klaraste krystall och trädgårdarnas wattenkonster plaskade med idel luktwatten.

Hertigen af Luxemburg.

Hela werlden förundrade sig i högsta måtto, och kunde icke begripa orsaken dertill, att Hertigen af Luxemburg, som gjort sig så namnkunnig öfwer hela Europa, dels i Nederländska kriget, förmedelst sina många krigsdater, dels för sin klokhet och sina mogna rådslag, så plötsligen föll i onåd hos Konungen af Frankrike, till den grad, att han blef inspärrad i det grufligaste fängelse i Paris, som wi känna under namn af Bastiljen. En stor del trodde att han haft någon del i den ryktbara Giftsaken; andre åter förmodade att han hade förbund med satan, hwilken förmodan snart blef allmän, efter den understöddes af en mängd ansedda personer. Sannolikast är likwäl den förmodan, att Hertigens afundsmän uppdiktat historien om hans förbund med satan, för att nedstämma det anseende Hertigen, genom sina öfwerlägsna egenskaper, förwärfwat sig öfwer hela Frankrike. Den tidens fördomsfulla och widskepliga tänkesätt gynnade så ypperligen dylika dikter, man trodde då på allt det widunderliga man hörde, utan att ens wåga en undersökning: i wåra upplysta-

re tider förhåller det sig wäl annorlunda i hufwudsaken, men mängden hör så gerna dylika berättelser, äfwen hos oß, och lemnar dem utan en förnuftig undersökning. Den upplyste och fördomsfrie skall emellertid lätt urskilja huru mycket af denna berättelse kan anses för full sanning eller ej.

Enligt ryktet, skall Hertigen af Luxemburg i sitt fängelse bekänt, att han ingått förbund med satan på följande wilkor:

1) Skulle satan genast förskaffa honom ett tusende Riksdaler i reda penningar. — 2) Och sedermera lefwerera honom en lika summa på första Tisdagen i hwar månad. — 3) Skulle deßa penningar wara så gångbara, att icke allenast Luxemburg sjelf utan äfwen alla kunde komma fram med dem. — 4) Penningarne skulle icke wara falska och odugliga, eller af sådan materie, som antingen mellan händerna kunde förwandlas till stenkol eller förswinna, utan af sådan metall, som af menniskohänder war myntad, och i alla länder gångbar är. — 5) I händelse Luxemburg deßutom hade behof af penningar, till hwad bruk eller på hwad tid som helst, skulle satan wara förpligtad att skaffa honom förborgade eller nedgräfda skatter, och det utan att Luxemburg sjelf skulle hafwa annat beswär dermed, än sitta i sitt rum och emottaga desamma, samt sedermera kunna anwända dem efter behag. — 6) Skulle satan icke tillfoga honom någon skada till lif, lem eller helsa, utan under de 36 år, som kontraktet räckte, hålla honom fri från alla mensliga bräckligheter och swagheter.

— 7) I fall Luxemburg emot all förmodan föll i någon sjukdom, den satan ej kunde afwända, skulle han förskaffa honom kraftiga och säkra läkemedel, genom hwilka han, så fort som möjligt, kunde återställas till sin forbna helsa. — 8) Hwarje af de 36 år, som detta förbund blifwer bestående, skall wara 12 månader, hwarje månad af 30 eller 31 dagar, dag och natt till 24 timmar beräknad.

Samma tid skall begynna den 2 Januari år 1659, på förbemälde dag, och det så, att på samma tid ej det ringaste afgår eller förkortas, hwarken genom förwändt räkningssätt eller annan utläggelse, som satan förut gjort emot andra. — 9) När samma tid är tilländalupen, skall satan låta honom dö efter naturens ordning, dock utan stora qwal eller smärtor, äfwensom utan spott och skam, samt derjemte icke förhindra att hans kropp blir ärligen och wäl begrafwen. — 10) Skulle satan göra honom afhållen hos Konungen, så wäl som hos alla stora Herrar, äfwensom hos andra höga och låga män och qwinnor, fattiga och rika, så att han alltid kunde försäkra sig om deras gunst och bewågenhet, att de intet wägrade honom af allt hwad han hos dem kunde begära. — 11) Skulle satan föra honom sjelf-annan oskadad till hwilket ställe i werlden han önskade, samt genast lära honom samma folks och lands språk, att han utan tidsutdrägt kunde tala detsamma, och sedan han der mättat sin nyfikenhet, föra honom oskadad hem igen. — 12) Skulle satan wara förpligtad att bewara honom för alla slags skott

af styden, bomber, mörsare, granater, muskötter, pistoler, bößor, samt alla andra gewär, af hwad namn de wara måge, så att intet sådant måtte skada honom till lif eller lem. — 13) Skulle satan wara honom behjelplig att öfwerwinna så wäl Konungens offentliga som hans egna enskilda fiender och förskaffa honom seger öfwer desamma. — 14) Skulle han skaffa honom en ring, genom hwilken han, så ofta han tog den på sitt finger, kunde blifwa både osynlig och oöfwerwinnlig. — 15) Skulle satan i tid underrätta honom, i fall några hemliga stämplingar woro å bane emot honom, samt derjemte meddela honom goda råd, på hwad sätt han skulle tillintetgöra slika anslag. — I alla de saker och handlingar, han rådfrågade satan, skulle denne meddela honom redliga och goda råd, men icke förwända eller twetydiga. — 17) Satan skulle lära honom läsa, förstå och tala hwad språk som helst han önskade lära, och det så wäl och fullkomligt, som om han det ifrån ungdomen lärt hade. — 18) Skulle satan bibringa honom sådan kännedom och kunskap, att han, i hwad sak som helst, kunde samtala med förstånd och urskiljning. — 19) Skulle satan hålla waksamt öga öfwer hans hus och hem, så att hwarken husfolk eller främlingar något deraf förfor eller bortförde, utan att allt förblef i orubbadt skick. — 20) Skulle satan skydda honom för alla Konungens rätter, ej mindre än Påfwens och den Canoniska rätten, äfwensom för hwilken rätt som helst, till hwilken han blef stämd. — 21) Skulle det bewiljas honom att

i utwärtes måtto lefwa som en Christen, samt att obehindradt infinna sig i den allmänna Gudstjensten. — 22) Skulle satan lära honom att tillaga ett allmänt remedium, och underwisa honom om deß rätta bruk, samt huru mycket deraf borde gifwas åt hwarje person. — 23) I händelse hans person blef anfallen i någon aktion, skärmytsling eller fäktning, skulle satan framför allt göra honom bistånd. — 24) Skulle satan sorgfälligt förekomma, att ingen, eho det wara måtte, öfwerkomme detta, dem emellan, afslutade kontrakt, eller fick det i händer. — 25) När som helst han hade af nöden att samtala med satan, skulle han aldrig infinna sig i någon förskräcklig, utan alltid uti en behaglig och angenäm gestalt eller skepnad. — 26) Skulle han lära honom huru han kunde styrka icke allenast sitt eget minne, utan äfwen alla andras som han wille meddela sådant. — 27) Skulle satan lofwa och försäkra honom, att han troligt wille hålla och efterlefwa, icke allenast hela detta kontraktet, utan hwarje enskild punkt af detsamma. Men i fall han i minsta måtto skulle brista i denna förbindelse, skulle hela öfwerenskommelsen wara häfwen och ogiltig. — 28) Deremot lofwar och tillsäger han ej allenast skaffa åtskillige män och qwinnor i satans wåld, utan bekräftar jemwäl på det högtidligaste sin närwarande förening med satan, i hwars wåld han för tid och ewighet gifwer sig med kropp och själ.

Hertigens af Luxemburg förskräckliga åndalykt.

Berättelsen om Hertigens af Luxemburg förskräckliga åndalykt, sådan den här anföres, är på ett eget besynnerligt sätt, flere år efter Hertigens hädanfärd, berättad af hans kammartjenare. Han anför den sålunda:

Anno 1694, då Hertigen af Luxemburg, efter slutad fred, reste till Paris, för att lemna Konungen underrättelse om krigets utgång, och sedan han från Kongl. slottet begifwit sig till sitt eget palats, blef han den 2 Januari 1695 högst bedröfwad och illa till mods. För att skingra sina swårmodiga tankar och bedröfwelsen, lät han bjuda till middags hos sig åtskilliga Generaler och Herrar. Då de ankommo underrättade han dem om sitt swårmodiga lynne, samt bad dem att de wille söka fördrifwa detsamma genom sin munterhet, hwilket de också sökte göra, utan att efterfråga orsaken till hans swårmodighet. Tiden gick under hwarjehanda förströelser med spel, samtal och drickande, till klockan 10 om aftonen. Hertigen hade förut om dagen, af wigtiga orsaker, låtit på det sätt fördela wakterna omkring sitt palats, att en del stod wid yttersta porten af förgården, en annan del wid andra porten inåt borggården, och den tredje wid trappan eller uppgången till hans wåning. Alla deßa hade fått den strängaste befallning, att de på denna dag icke skulle insläppa någon, utan att först hafwa Hertigens lof dertill, det måtte komma hwilken som

helst; och denna befallning gaf han dem under förewändning att han war opaßlig och kunde ej mottaga något besök af andra än sina närmaste bekanta. Då klockan war slagen 2 om natten, anmälde sig wid den första wakten en, efter utseendet, mycket förnäm person, som war wäl klädd, men hade swart skägg och peruk, under föregifwande, att han nödwändigt måste tala med Hertigen i wigtiga krigsangelägenheter. Han sade sig hafwa blifwit i deßa ärender bortskickad af Hertigen och återkom nu med wigtiga bref som han skulle aflemna. Wakten lät genast underrätta Hertigen härom, och sedan denne efterfrågat och fått weta huru den främmande person såg ut, befallde han att han skulle lemna ifrån sig brefwen samt återkomma dagen derpå. Den främmande wille icke beqwäma sig dertill, utan sade sig nödwändigt wilja icke allenast sjelf öfwerlemna brefwen, utan tala med Hertigen mellan fyra ögon. Hertigen befallde att man skulle afwisa denna person och icke släppa honom in. Den okände sade nu till wakten: nå så låt Hertigen weta, att jag om en timmas tid kommer igen, på det han emellertid må göra anstalt att jag blir emottagen; ty jag måste och skall ändtligen tala med honom, helst det är fråga om saker, hwilka icke tåla uppskof. Hertigen, som underrättades härom, blef i början något förlägen, men gaf befallning, att i fall samma person återkomme, skulle wakterna wisa af honom, och om han ej lydde, bruka gewären på honom. Hertigen gaf till skäl för denna befallning, att han ansåg den okända mannen för

en bof, utskickad af Hertigens fiender att mörda honom. Då timman war förbi, återkom samma person och frågade om Hertigen ännu wille låta honom slippa in. Men då den första wakten lät honom weta hwad Hertigen befallt, sade han: tillfråga Hertigen ännu en gång om han godwilligt will insläppa mig, efter mitt ärende är af så mycken wigt; men säg honom äfwen, att om han ännu fortfar i sin wägran, så wet jag än en annan wäg att komma till honom på, och på hwilken ingen mensklig makt skall kunna hålla mig tillbaka; säg Hertigen detta utan omswep, och sedan skall jag icke beswära hwarken er eller någon af de öfriga wakterna widare. Då man sade detta för Hertigen blef han så bestört, att han skalf och bleknade, hwilket förekom hans gäster besynnerligt; men straxt derpå repade han mod och föregaf som förut, att den främmande säkert war någon af hans fiender legd mördare. Hertigen förnyade åter sin befallning till alla tre wakterna, att icke insläppa honom, utan om nöden så fordrade, bruka wåld emot honom. Då wakten underrättade den okände om Hertigens swar, sade denne: nå, må ske! Tiden må gå mig ur händerna, men mitt ärende skall derför icke gå förloradt. Derpå frågade han dem med den fasligaste röst, om de med godo wille låta honom slippa in, och bad dem i samma ögonblick gifwa honom bestämdt swar härpå. Wakten swarade nej, och satte gewären emot honom. Den okände drog nu ut sin sabel och högg dermed omkring sig åt alla sidor, utan att likwäl skada någon, men det oaktadt

föllo de soldater, som utgjorde första wakten, likssom döda till jorden. Soldaterna, som utgjorde andra wakten, och hwilka hade hört och sett hwad som skedde med den första, laddade sina gewär för att skjuta på honom; men intet enda skott brann utaf, utan soldaterna föllo likssom de förre afswimmade till marken, då den främmande högg omkring med sin sabel. Den tredje wakten blef så förskräckt af hwad de sågo tilldraga sig med de 2:ne förra wakterna, att de genast sprungo från sin post, för att underrätta Hertigen hwad som händt, och beslöto för öfrigt att förswara ingången till Hertigens yttre rum så godt de kunde. Då den främmande ankom i förstugan, der den tredje wakten stod, och äfwen deßa soldater nekade honom att komma in till Hertigen, gjorde han med dem som med de förre, och de föllo wanmäktige ned. Utan hinder inkom han nu i Hertigens yttre rum, samt derifrån i salen; men der mötte honom en af Hertigens pager, hwilken af förskräckelse började ropa och skrika jämmerligen, samt sprang till det rum, hwarest Hertigen och hans gäster woro. Pagen berättade här hwad han i salen sett och erfarit, samt förorsakade med sin berättelse stor fruktan hos alla som hörde honom. Medan de som bäst sutto, sprungo dörrarne upp af sig sjelfwa, och den stora swartskäggade personen kom in, dock i ganska wanlig menniskogestalt och kläder, och sedan han helsat på alla närwarande, sade han till Luxemburg: hör på, Marskalk! Hur kommer det till, att du icke welat tillåta mig att komma in och tala med dig?

Du ser nu att jag likwäl, emot din wilja, kommit in genom den wanmäktiga wakt du satt emot mig. Låt oß nu skrida till närmare afgörande af mitt ärende, eller kanske du icke känner mig mera, eller wet hwad jag förmår? skynda dig, jag måste härifrån snart. Alla närwarande föllo i största förskräckelse öfwer denna persons dristighet, och isynnerhet skalf Luxemburg i hwarenda led. Som han likwäl wille förekomma, att de närwarande icke skulle anse denna sak för mycket besynnerlig, beslöt han gå afsides med satan, för att icke för allas ögon utstå hwad denne hade i sinnet emot honom. Hertigen sade derföre till de närwarande: mine Herrar, denne person är en stor putsmakare och ett lustigt hafwud, har ocksä många gånger roat mig och bewist mig mycken trohet och goda tjenster. Hade jag wetat att det war han, som pockade med wakten, skulle jag wißt icke gifwit så stränga befallningar att tillbakawisa honom, utan twärtom skulle han genast blifwit inläten. Jag har ofta med största fördel nyttjat honom såsom mitt Geheimeråd, emedan han brefwexlade med fiendtliga officerare och förskaffat mig wigtiga underrättelser, till min största fördel. Allt sådant kan han så mycket lättare åstadkomma, som han är öfwer måttan stark, kan göra sig osynlig när han will, och blott han rörer wid en menniska, kan han få den att swimma som om hon wore död. Satan, som länge hört på detta prat, sade ändtligen: hör på, Luxemburg, will du stå upp snart, eller skall jag lyfta dig ifrån bordet? Gå genast med mig ut i ditt för=

mak, jag wäntar nu icke längre. Hertigen swarade: ja, min son, gå förut, jag kommer strart efter. Derpå gick satan ut, och Luxemburg sade med tillgjordt löje: mine Herrar! förargen eder icke öfwer denna personens plumphet; slikt folk måste hafwa fritt språk, isynnerhet när deras tjenster medföra någon större nytta. Denne förer wigtiga bref till mig, hwilka jag genast måste beswara, men jag måste äfwen höra hans muntliga berättelse om sitt ärende, för att kunna wederbörligen affärda honom. Håller eder emellertid lustige, mine Herrar, jag skall återkomma med det snaraste. Till sin betjening sade Hertigen, att ingen af dem skulle följa honom, emedan han mellan fyra ögon wille tala med denna person, och befallde dem tillika att icke insläppa någon, som till äfwentyrs kunde komma och wille tala med honom. Derefter gick han in i sitt kabinett med satan och tog nyckeln in till sig samt slog dörren i lås. Emellertid samtalade de i det andra rummet qwarblifne Generalerne sins emellan öfwer denna besynnerliga händelsen och wißte icke hwad de skulle tro derom. En af Hertigens pager sade likwäl utan förbehåll sin tanka om saken, nämligen att han trodde att denna person icke war någon menniska, utan en djefwul, i hwilken tanka äfwen de andra snart styrktes, då de erinrade sig det för längre tid sedan utkomna ryktet om Hertigens förbund med hin onde. En af de närwarande fick omsider det förslag att gå till Hertigens dörr och lyßna, i hopp att kunna upptäcka hwad som kunde wara å färde. Förslaget blef antaget och

så många som kunde stå wid dörren gingo dit, samt förnummo, att man starkt disputerade derinnanföre, isynnerhet wille Luxemburg att satan skulle förlänga kontraktet ännu någon tid, om det ock wore blott på ett år, men hwartill satan swarade nej, sägande: att han redligen hållit sina förbindelser i deßa 36 år, hwilka nu wore tilländalupne, som han eljest aldrig gjort med någon enda här i werlden, utan med Luxemburg allena, och att det således war helt och hållit förgäfwes att han bad om något widare anstånd. Sedan Luxemburg förnyat sin begäran och bedt först om tre månaders, sedan om en månads, derpå om en weckas, och slutligen en dags anstånd, och allt blifwit med wred hog afslaget af satan, som under förskräckliga hotelser befallde Luxemburg att genast göra sig färdig, gret Hertigen ganska bittert, sägande: nå, efter hwarken böner eller tårar kan beweka dig, så må det så wara! — hwarpå satan swarade: hwartill skulle nu mera något anstånd tjena dig? Menar du att Gud står tillreds att nu, sedan du i så lång tid försakat honom och warit döf för hans wäckelser, samt utöfwat de gröfsta brott och synder, menar du wäl att han will hjelpa dig nu, då du står på gränsen af din hädanfärd? du gör ju honom till en syndatjenare, och sådant kan ju omöjligen lyckas dig. Satan såg derefter på klockan, som war half fem, sägande: innan klockan slår fem skall du wara härifrån, och will du ej med godo, så kan du lita på att jag äger medel att hjelpa dig åstad, utan krus. Du kan nu skrifwa några erinringar till din

Monark, som har afseende på din tjenst hos honom. Derpå satte sig Luxemburg ned att skrifwa, efter som satan dikterade för honom, på ett språk, som ingen af alla de utanför dörren stående förstod, hwarefter satan befallde honom lägga tillsamman och försegla brefwet. Luxemburg undskyllde sig med att han hade hwarken lack eller ljus, och wille derföre kalla på sitt folk, men satan sade att det war onödigt, emedan han hade sådant med sig, samt tillade: skynda dig nu att försegla brefwet och skrifwa utanskriften; ty jag hwarken får eller kan wänta längre än tilldeß klockan är slagen. Sedan bad han Luxemburg lägga brefwet midt på bordet, och då klockan i detsamma slog fem, skrek satan med en förskräcklig stämma: hören I förwägne kroppar, som står der utanför dörren! I bören weta, att om icke Guds hand höll mig tillbaka, skulle jag bryta halsen af er allesamman; jag säger eder till, att i morgon bära detta bref, som ligger här på bordet, till Konungen; men den som wågar bryta förseglingen på detsamma, för att utforska deß innehåll, hans hals skall i samma ögonblick blifwa afknäckt. Förskräckte af detta grufliga tilltal, sprungo de alla från dörren tillbaka i det rum hwarifrån de kommit, och i detsamma hörde de alla Hertigen gifwa ifrån sig ett förskräckligt skrik, samt förmärkte en knall, som liknade ett styckeskott, hwarwid hela palatset bäfwade. Öfwer allt detta kommo de i ännu större förskräckelse, löpande omkring utan att weta hwad de gjorde. Efter en timmas tid, då allt war tyst igen och de kommit sig något

för, sade Hertigens kammarpage: wi måste wäl efterse hwart wår herre tagit wägen: jag är hans tjenare, och i Guds namn wågar jag gå åstad till rummet der wi sett honom ingå, och sedan de andra besinnat sig något, följde äfwen de med. Då de ankommo till dörren af det rum, der Hertigen låst in sig med satan, och sågo genom nyckelhålet, kunde de ingenting se eller höra, men en förskräcklig ond stank omgaf dem och nödgade dem wika tillbaka. Sedan de försett sig med rökelse, och derigenom bortdrifwit den onda luften, öppnade kammarpagen med en hufwudnyckel dörren, men i rummet syntes ingen ting annat än några droppar frisk blod på golfwet, samt Hertigens hela klädnad jemte perruken liggande i sängen. Wid närmare efterseende funnos likwäl fönsterna med karmar och allt utslagna.

Karin och Lisette.

Karin. Åh! ska wi råkas här, min söta Lisette.

Lisette. Ja en menniska måste wandra ikring, jag skulle köpa fisk till middagen, men han war så dyr i fiskargången, att jag inte kunde skinna mig till ett nålbref en gång, derföre gick jag hit för att få någon död fisk för bättre pris, och likwäl säga att han war lefwande, jag kunde då ha mina 2, 3 skillingar på marken.

Karin. Ja, det är wißt swårt att ta sig fram i deßa tider, så att en stackare kan få något på sig och klä sig som annat folk; jag will wara en fan om jag kan göra mig en styfwer i det huset, jag har en Fru, som har ett förbannadt wäderkorn och jag tror att jag finge gå naken om icke den medlersta af Ungherrarne wore — det är lycka att hon icke luktar det ock.

Lisette. Men sa du inte upp då? — Hin må tjena i sådana hus: jag kan wäl icke klaga, Frun tror hwad jag säger, om jag icke tar alldeles för mycket till; men jag blir ändå inte qwar. Hon fick se att munsieur Petter en mor-

gon lagt sig hos mig för ro skull, och hon gjorde ett fasligt wäsende likfom ärligt folk inte skulle kunna ligga ihop några timmar utan att . . .

Karin. Ja det gjorde du rätt i . . . jag sa ock upp fast unga herrn mutade mig med en shawl och en bankosemma att jag skulle bli qwar; men jag lofwade honom att ta mig en sådan tjenst, att han kunde råka mig när han wille.

Lisett. Ja man måste wara poli här i werlden, jag kunde wäl komma till en grosßörs-fru, der will jag wåga är många resonabla och respektabla bokhållare; men jag hade lika stor lust att hushålla för någon ungkarl eller medelålders enkling; och då får man göra som man sjelf will. Du känner wäl Christin, som kom ifrå Arboga: när hon kom hit hade hon knappt särken på sig. Hon fick tjenst hos sekstern der borta på gatan, det will jag wåga är att wara rätt lycklig, nu är hon uppklädd, som den yppersta mamsell, och hon känner mig knappt när jag möter henne på gatan, fast jag wäl wet hwar hon war i höstas, då hon war borta i 8 dagar och man sade att hon war på landet; det spörs wäl i bygden hur folket är i bygden, och ändock gör hon sig till. Kom till mig om Söndag under aftonsången och drick kaffe, så skall jag säga dig något mera nytt, du skall just få godt kaffe, jag blir desperat när jag får swagt, derföre tar jag hwar morgon

kapitalt några bönor, som gör en bra strut när weckan är slut, och då dricker jag med be= sked.

Karin. Ja det war ett funtus råd, det skall jag ock nyttja, och jag skall komma under aftonsången. Adjö, söta du.

Om de sju bröderna Simeon.

Rysk saga.

Det war en gång en gammal man, som hade en gammal hustru; de lefde många år tillsammans, men hade icke några barn, och woro redan mycket till ålders komna. Då började de bedja Gud, att han måtte gifwa dem barn, som kunde hjelpa dem i deras arbeten och under deras ålderdom, och de bådo länge, men deras bön blef icke hörd. Men efter sju år blef den gamla hustrun hafwande och födde på en gång 7 söner, hwilka alla blefwo kallade Simeon. Föräldrarne dogo, då sönerna woro 10 år gamla, och de unga gossarne odlade nu sjelfwe åkern.

Då hände sig en gång, att Zaren Ador for förbi och såg dem arbeta på åkern; och han undrade mycket, att så små gossar kunde sjelfwa odla sin åker. Derföre skickade han till dem sin äldsta Bojar, för att efterfråga, hwars barn de woro. Bojaren kom till Simeonerna och frå-

gade, hwarföre så små barn förrättade så tungt arbete. Derpå swarade den äldsta af bröderna, att de woro fader- och moderlösa och icke hade någon, som kunde arbeta i stället för dem, och att de alla hette Simeon. Bojaren gick ifrån dem och berättade Zaren detta, och Zaren skickade efter dem.

Då Zaren kom till sitt slott församlade han sina Bojarer och frågade dem om råd och sade: "Mina Herrar, Bojarer, I sen här 7 barn, som icke hafwa några föräldrar; jag will göra dem till sådana personer, att de framdeles skola tacka mig derför och alltså ber jag eder råda mig i hwilket handtwerk jag skall sätta dem i lära." Derpå swarade alla: "nådiga Herre, då de nu äro fullwuxne och hafwa kommit till moget förstånd, så torde det blifwa det bästa, att fråga hwar och en i sänder, hwilket handtwerk eller hwilken konst, han wille lära." Zaren hörde detta med glädje och begynte fråga, hwilket handtwerk, han wille lära, hwarpå Simeon swarade: "Ers Zariska Majestät, jag will icke lära mig någon konst, men om ni befaller, att man bygger en smedja midt på er borg, så skall jag smida en pelare, som räcker upp till himmelen." Zaren tyckte att denna Simeon icke behöfde lära något handtwerk mera, men trodde icke, att pelaren skulle räcka till himmelen; lät dock en smedja uppbyggas midt på gården och den äldsta Simeon begynte genast arbeta.

Derefter frågade han den andra Simeon detsamma, som han frågat den första, och denne swarade, att han wille stiga upp på toppen af

den jernpelare, som brodren smidde och blicka omkring i alla konungariken och säga Zaren hwad som skedde i hwart rike. Den tredje swarade: "om min äldsta broder smider mig en yxa, så skall jag på ögonblicket bygga ett skepp." Den fjerde swarade: "om min tredje broder byggt ett skepp och skeppet anfalles af fiender, så will jag taga det i bogsprötet och föra det till ett underjordiskt rike, och, när fienden gått bort, så skall jag åter föra det upp på hafwet." Den femte brodren swarade: "om min äldsta broder smider en bössa, så lofwar jag, att med den skjuta hwarje fågel, om han än wore aldrig så långt borta, blott jag ser den." Den sjette brodren swarade: "när min femte broder skjutit en fågel i luften, så skall jag icke låta den falla på jorden, utan fånga den i luften." Den sjunde brodren swarade: "jag will intet lära någon konst eller något handtwerk, ty jag kan ett förträffligt handtwerk, jag kan bra stjäla och så att ingen kan det bättre." När Zaren hörde det, blef han wred och sade: "mina Bojarer, hwad råden I mig, skall jag icke straffa denna brodren Simeon, och hwilken död skall han lida?" Bojarerna sade: "hwarföre skall man bestraffa honom med döden, kanske är han en utmärkt tjuf och kanske kan han wara oß nyttig i nödfall. Ers Majestät friar nu på tionde året till den sköna Helena och har för detta ändamål förlorat många härar och mycket guld och denna Simeon kan kanske på något sätt bortröfwa henne åt Ers Majestät."

Då swarade Zaren: "nu kan du Simeon

gå genom sju och tjugu länder till det tretionde konungariket och skaffa mig den sköna drottning Helena, och om det lyckas, så skall jag rikligen belöna dig." "Det blir min sak," swarade Simeon, "gif blott mina bröder fria, ty annars kan jag ingenting göra." Zaren gaf dem fria, men ogerna. Den äldsta sonen hade redan gjort pelaren färdig och deßlikes yxan och bößan, och den andra hade från pelaren sett den sköna Helena. Tjufwen Simeon tog en katt med sig och de begåfwo sig på wägen, de kommo till en strand och der byggde den tredje Simeon ett skepp, hwarpå de afseglade.

Efter några månader kommo de lyckligen till Helenas land. Tjufwen Simeon tog följande dagen sin katt med sig och gick till staden framför slottet och stannade utanför Helenas fönster, under det katten smekte honom. Man hade i detta land aldrig förr sett någon katt, hwarföre Helena gerna wille köpa den. Simeon skänkte den då till Helena, och hennes fader, Zaren, bad honom hwar dag besöka Helena för att göra katten hemmastadd. En gång sade han till henne: "nådige fru, besök mitt skepp, så får jag wisa eder många sköna waror, guldtyg och diamanter, som ni aldrig förr sett. Detta gjorde prinseßan, men när hon kom om bord, lät Simeon, under det hon besåg warorna, kappa ankartågen och sätta ut på sjön med fulla segel. När prinseßan slutligen märkte detta, förwandlade hon sig till en swan och flög bort. Den femte Simeon skjöt henne då med sin bößa och den sjette lät henne icke falla i wattnet ut-

an tog fatt henne i luften förde henne på skeppet, der hon åter blef förwandlad till jungfru. Zaren utsände sin flotta, för att efterjaga röfwarena, men den fjerde Simeon fattade i bogsprötet och förde det under jorden. Konungens män trodde, att skeppet gått i qwaf. Sedan kommo de lyckligt till Zarens rike, lemnade honom Helena till gemål och blefwo rikt begåfwade med skänker och guld.

Polska Sagor.

1.

Pesten.

En Reuß satt på fria fältet. Solen glödde som eld. Se i fjerran, att något kommer hit; se ännu en gång dit — och det är en qwinna.

Hon war helt och hållet höljd i en hwit klädnad och skred fram likssom på långa styltor. Först förfärades han och wille fly; men spöket höll honom med sina torra armar tillbaka.

"Känner du pesten? det är jag! tag mig då på dina skuldror och bär mig genom hela Reußernas land: och gå icke förbi någon by och någon stad; ty öfwerallt will jag wara. Men du sjelf skall icke rädas: du blir frisk midt ibland alla döda."

Och hon flätade sina långa armar kring den darrande mannens hals. Reußen gick nu framåt, dock blickade han förundrad, att icke känna

någon börda, snart bakom sig: och alltid sitter spöket qwar på hans rygg.

Kom så först till en stad. Fröjd war på alla gator, dans, munterhet och glädtighet. Knappt kommen till torget, fläktade qwinnan med duken; strax war det slut med fröjd, dans och glädtighet. De flydde derifrån. Hwart han blickade, såg han skakande syner: likkistor buros, klockor ringde, full af menskor är kyrkogården; det är icke mer rum för de döda.

På torget ligga hoptals menniskolik nakna och obegrafna!

Sedan gick han widare. Hwarest han kom genom en by, der blefwo husen öde och tomma: och menskorna flydde med bleka kinder, darrande af fruktan; och på landswägen, i skogarne och på fria fältet, hörde man de döendes hjertslitande skri.

På höga berget stod byn, i hwilken den arma mannen bodde, på hwars rygg pesten hängde; der war hans hustru, hans barn och båda gamla föräldrar.

Hans hjerta började blöda! derföre går han undan sin gård: håller med kraftig hand qwinnan, att hon icke måtte hoppa ned.

Och han blickar framför sig, och framför handen flyter den blåa Prut, bakom densamma upphöja sig allt högre, grönomlöfwade berg, längre bort mörka, och de högsta äro snöbetäckta.

Löper nu gerad i floden; springer deri och dyker ned, will äfwen dränka qwinnan, för att rädda sitt reussiska land från olyckan och pestluften.

Han sjelf drunknade: dock pesten, som war fjäderlätt och som äfwen han icke känt på sina skuldror, kunde icke sjunka och flydde, förskräckt genom detta mod, i skogarne på berget.

Så räddar han sin by och sina föräldrar, sin hustru och sina små barn, och hela det sköna Reußerland, dit han icke bar den onda qwinnan.

2.

Den onda blicken.

En gång bodde en rik adelsman i ett skönt muradt hus, nära wid stranden af Weichseln. Alla slottets fönster lågo åt flodsidan: intet enda wette åt landswägen eller de stora förrådshusen. En lång lindallé, som ledde dit upp, war bewuxen med gräs och ogräs, och lätt såg man derpå, att endast få grannar besökte denna enstaka boning, och att den gamla gästfriheten derifrån war förswunnen.

Herren i detta hus hade för sju år sedan dragit hit från fjerran land; men bönderna kände honom nästan alldeles icke och undweko honom till och med med ängslan och bäfwan, ty man berättade om honom allahanda rysliga saker.

Herren war född af rika föräldrar på Sans stränder; men olyckan förföljde honom från waggan. Herren hade en elak blick, som bragte alla menniskor sjukdom och död. När han på sin onda timme såg på sin hjord, dog den arma boskapen inför hans ögon; när han berömde

något, så blef det genast förderfwadt. De båda föräldrarne hade dödt af sorg öfwer sin sons öde, och förtrollade herren — så kallade man honom i trakten, der han med sin blick förorsakat otalig skada, — sålde sina stora stamgods och drog till Weichselns strand, der han bebodde det wäl murade huset. Han led ingen menniska omkring sig och behöll endast en gammal tjenare, hwilken burit honom redan som barn på sina armar och hwilken ensam ej led någon skada af sin herres elaka blick.

Den förtrollade Herren lemnade sällan sitt hus; — ty hans ögon följdes af olycka, sjukdom och död. Derföre satt alltid bredwid honom i wagnen den gamla tjenaren: denna sade honom, när han såg någon menniska, någon by, någon stad. Då betäckte Herren med händerna de olyckliga ögonen, eller ock fästade han dem på jorden och blickade beständigt på något, som alltid låg wid hans fötter, torrt ärtris som afwände skadan af en farlig blick, men allt mera torkade deraf, liksom rutan förlorar sin grönska och friskhet genom basiliskens blod.

Med affigt hade Herren låtit anlägga alla fönstren på det skönt murade huset åt Weichseln: ty redan twå gånger hade hans lador råkat i brand, då han i en ond stund sett på dem. Det oaktadt förbannade honom alltid skepparne och pekade med bäfwan på det skönmurade husets stora fönster, hwarifrån den onda blicken redan bragt så mången sjukdom: och stormen skadade nästan alltid fartygen, emedan man ansågt land-

ningsplatsen midt emot den hwita gården, så kallades det skönmurade huset.

En gång tog en skeppare mod till sig: han rodde med sin båt nära till hwita gården och wille tala med den förtrollade herren. Den gamla tjenaren förde den modiga främlingen i matsalen. Herren satt just till bords, och wred deröfwer att en främling störde honom wid måltiden, blickade han strängt på den inträdande. Straxt fick skeppaeen en häftig feber, och mållös sjönk han wid dörren till golfwet.

Den gamla tjenaren bragte skepparen på sin medlidsamme herres befallning i båten, gaf honom derpå en mängd guldstycken och rodde honom till den motsatta stranden. Den djerfwa skepparen war länge sjuk; men då han sedan berättade hela historien, och icke underlät att rätt ryslígt utmåla den hwita gården och den förtrollade herren, injagade detta en ännu större fruktan hos de andra skepparne. Ifrån den tiden bortwände alla skeppare, då de kommo framför det hwita huset, ögonen och bådo sakta till alla helgon, och darrade af ångest, när någon började tala om den förtrollade herrens onda blick.

Tio år hade sedan deß förflutit, och den hwita gården war ännu alltid grannarnes och de förbifarande skepparnes förskräckelse. Ingen besökte den förtrollade herren, och den olycklige förlefde ensam alla dagens timmar.

En hård winter hemsökte landets armod. Skarwis tjöto wargarne med ryslig stämma rundt omkring det skönmurade huset, och husets

herre satt sorgsen wid kaminen, på hwilken en stor eld brann, och bläddrade nedstämd i en stor bok.

Redan hade den gamla tjenaren stängt alla dörrar och i samma stuga wärmde han wid andra ändan af härden de gamla stela knotorna och lagade här och der sitt fisknät.

"Stanislaw!" sade Herren, "har du redan fångat många fiskar i ryssjan?"

"Ännu icke många, kära herre! men nog för oss båda."

"Det är sant!" swarade den olycklige Herren; "hur många år hafwa wi redan warit ensamma — o olyckliga stund då jag föddes! Alltid är jag ensam och alla menniskor fly mig som ett odjur!" Och han torkade bort tårarne, som hade fuktat hans olyckliga ögon.

Plötsligt hörde de derute en mensklig röst, som bad om hjelp. Husets Herre darrade: ty på länge hade han icke hört någon mensklig stämma. Den gamla tjenaren skyndade ut, och den förtrollade Herren följde honom med lampan i hand.

Framför porten höll en betäckt släde: nära släden stod en gammal man ropande om hjelp. Då han såg båda komma ur huset, lyftade han upp sin afswimmade hustru; och den gamla tjenaren hjelpte den förskräckta dottren, en skön jungfru, af släden.

Man lade på friskt wed, bragte den afdånade modren till den wärmande elden, och husets herre lät med beskäftig glädje ur källaren hämta gammalt Ungerskt win och ställde en wäl-

dig bägare framför den gamla fadren. Tjenaren log i hemlighet, då han såg sin herres glada anlete. Den främmande adelsmannen berättade wid måltiden, på hwad wis de hade förenat sig, huru sedan en hop hungriga wargar anföll dem och huru de snabba hästarne knappt kunnat draga dem till den hwita gården.

Efter aftonmåltiden packades allt ur släden och de trötta resande fördes af herren i ett warmt och beqwämt sofrum. Men snart war det åter stilla i den hwita gården och kaminelden fladdrade blott i swaga lågor.

Midnatten war förbi. Klockan slog ett: den gamla Stanislaw hade somnat wid härden. Då knarrade dörren till Herrens sängkammare och den förtrollade kom ut alldeles påklädd. Den gamla tjenaren gnuggade sömnen ur ögonen och mumlade: "hur! sofwer den stackars Herren ännu icke?" — "Tyst, gamla wän!" swarade Herren med glad mine: "jag kan icke somna och wille aldrig somna, om jag alltid wore så lycklig som i dag." Och han satte sig i den stora länstolen wid härden och log för sig sjelf och började gråta.

"Gråt stackars Herre, gråt blott!" tänkte Stanislaw wid sig sjelf: "med tårar flyter kanske den onda blicken bort."

"Om den goda Guden dock wille bewilja mig det, som jag tänker på" — sade den förtrollade Herren: "jag wille ingenting widare begära i werlden. Tretio år har jag lefwat, som en eremit och en förbrytare: och dock har jag icke gjort något ondt och min själ är ren ifrån last; endast mina ögon, o mina ögon!"

Djup sorg beskuggade hans anlete, som nyss war så gladt; dock återkom snart leendet på hans kinder och man kunde tydligt se, huru hoppets stråle trädde i stället för sorgen.

"Gamle wän!" sade han, och Stanislaw blickade glad på honom. "Jag skall kanske gifta mig."

"Gifwe Gud!" utropade tjenaren: "men hwar är då er fästmö?"

Herren uppreste sig från stolen, närmade sig på tårna till gemakets sidodörr, hwarest de trötta resande sofwo, och wisande med handen åt dörren sade sagta: "der!"

Stanislaw nickade med hufwudet, som om han billigade sin Herres wal, och kastade med glad beställsamhet en hand full af wed på kaminen. Tankfull wände Herren åter till sin sängkammare och den gamla tjenaren mumlade i sitt skägg: "Gud gifwe det! Men slika päron mogna icke på wideträd!" Och småningom insomnade han.

Morgonen derpå waknade den resande stärkt och upplifwad. Dock kunde man ännu icke tänka på någon afresa, ty hans hustru låg i en häftig feber.

Hwem war gladare än Herren, då han erfor, att de främmande skulle tillbringa några dagar i hans hus, och den gamla Stanislaw började redan tro, att päron mogna på wideträd.

Gästen war ingen rik adelsman: men ehuru han icke hade mycket, lefde han dock som en ärlig man och födde sig redligt. Den wänliga

wärden behagade honom rätt wäl, och en dag sade han till sin hustru, som redan blifwit bättre:

"Hör mig, Gretchen! jag tycker som Herren såge godt på wår lilla Mari: och som jag ser, är hon icke heller ogynnsamt stämd mot honom. Nå, det wore mig rätt angenämt."

"Ack, du tycker så bara!" swarade hustrun, men i sjelfwa werket war det henne kärt, att hennes man sade detsamma, som hon länge i tysthet tänkt.

"Mannen är icke fattig; han är ingen sprättbök; han saknar ingenting," — fortfor den främmande adelsmannen, i det han gick fram och tillbaka i rummet: "och wår ungmö är ocksä icke otäck och är gammal nog, för att träda i äkta stånd och föda friska barn."

Efter aftonmåltiden drack den gamla gästen åter det förträffliga ungerwinet, strök med wälbehag sina gråa mustascher och hörde med synbar fröjd, huru husets herre ödmjukt bad honom om dottrens hand.

"Ni har wäl behagat mig, Herr Broder," swarade han efter en lång paus: "och då ni icke först frågar efter utstyrseln och har nog af ert eget bröd, så må hon alltför gerna för mig i ert hus spinna och föda dugliga barn."

Ett fjerdedels år derefter hemförde den förtrollade Herren sin gemål. Gräs och ogräs förswunno ur den långa lindallen, ty en mängd wagnar och hästar rullade utan återwändo fram och tillbaka. Den sköna brudens slägtingar och wänner kommo hoptals till bröllops i det hwita huset. — Några dagar derefter war det åter

stilla som förr, och på den långa lindalleen wäxte på nytt gräs och otäckt ogräs.

Wintern kom åter och betjeningen i hwita gården hade endast ökats för husfruns skull. De talrika tjenarne, som Herren antagit, lupo bort, då de hörde, att deras herre hade en ond blick. Några, som stannade qwar, dukade snart under för swåra sjukdomar. Den unga, sköna frun wände sig under häftiga plågor på den rika sängen; endast den älskande maken tryckte med bortwändt ansigte hennes stelnade händer.

Den arma qwinnan wißte rätt wäl att hennes man hade en ond blick; hon wißte, att hennes lidanden och plågor derigenom skulle förökas; men dock bad hon med uppriktig kärlek den bekymrade, att han måtte ännu en gång wända sitt anlete till henne. — "Min Maria!" utropade den olycklige under djupa suckar: "jag kan icke wara lycklig med dig, så länge jag har deßa ögon: o rif dem ut! Här är en skarp knif, och af din hand skall det icke smärta mig."

Den arma frun darrade wid denna förfärliga bön, och den förtrollade Herren sjönk ned på en stol och började bittert gråta. — "Hwartill gagnar mig då, Gud, hwartill tjenar mig all lycka, som menniskan med sina ögon känner, när mina ögon åstadkomma sorg och ofärd! Du är sjuk, min Maria! ack, äfwen det sköna trädet skulle ju förtorka, om jag i en ond stund såg derpå. Men war lugn; wårt barn skall åtminstone aldrig se deßa ögon: — Det skola de icke skåda och det skall icke kunna förbanna sin faders minne!"

En sagta suck war den sjuka makans swar. Den förtrollade Herren gick ut och endast den gamla tjenaren blef qwar hos frun. Plötsligen hörde man skrik från de båda yttersta ändarne af hwita gården. På ena sidan, i den unga fruns sängkammare, skrek ett nyfödt barn. På den andra i salen, der kaminelden brann, skallade en mans hjertskärande skrik. Gråten i sängkammaren förkunnade att en ny menniska helsat solens strålar; mannens rop förkunnade, att barnets fader för ewigt tagit afsked, ett rysligt, af dagens ljus. Twå ögon föllo som glänsande krystallklot med den blodiga knifwen till marken.

Sex år derefter gaf en rad lysande fönster åter utsigt åt den sköna gården och de fyllda ladorna. Skepparne hade en herrlig landningsplats wid hwita gårdens fot. Husfrun war frisk och glad, och hennes största glädje war en englaskön dotter, som förde den blinda fadren omkring.

Landtfolket, som förr undflytt den förtrollade Herren, gingo nu wänligt fram, när de sågo den blinda med sitt lilla barn gå och spatsera. Snart förswann grafwens tystnad, ty talrika tjenare fyllde den hwita gårdens eljest så ensamma salar. Den gamla Stanislaw hade strart på den sorgliga dagen begrafwit de förderfliga ögonen djupt wid trädgårdsmuren. En gång grep honom nyfikenhet att weta i hwilket tillstånd de der nere torde befinna sig. Ännu alltid glänste ögonen emot honom som ljus: dock knappt hade deras glas träffat hans anlete, förr-

än han grevs af en häftig skakning, sjönk ned och dog. Så hade den förtrollade Herrens förderfliga ögon för första och sista gången skadat den gamla tjenaren. Men några wilja weta, att de derföre icke förr gjort honom skada, emedan Herren så mycket älskat honom; hjertat tog från blicken deß magt: men nu hade de i jorden fått ny kraft och dödat den redliga tjenaren!

Den blinda Herren sörjde honom af hela sin själ. På grafwen lät han uppresa ett skönt kors, framför hwilket skepparne plägade bedja, när de landade wid hwita gården.

3.

Windryttaren.

En trollkarl wredgades på en gosse. Full af raseri gick han i hans koja och stack en ny skarp knif i husets tröskel. Derwid gjorde han den förbannelsen: "Sju år skall gossen rida på den snabba stormwinden, buren genom den wida werlden." Gossen gick på ängen och bredde ut det nyslagna höet. Då höjer sig plötsligen en stormwind, kastar höet tillsammans, rycker bort med sig gossen. Han söker förgäfwes att hålla sig qwar, fattar förgäfwes med händerna än gärdsgårdar än träd; mot hans wilja drifwes han bort af en osynlig magt.

På windens wingar flyger han som en wild dufwa och hans fötter beröra ej mer hemmets jord. Redan har solen gått ned och den olyckslige blickar med hunger på den ångande röken ur sitt hus' skorsten. Han nästan rör den med fötterna, men förgäfwes skriker och ropar han, och förgäfwes gråter och klagar han: ingen hör hans klagan, ingen ser hans tårar.

Och så rider han tre månader, ewigt lidande af hunger och törst, torr som en tallkotte; månget land har han genomflugit, dock mest bär winden honom till den by, der han bodde.

Gråtande ser han den koja, hwarest hans älskade står. Ser henne gå ur huset, bära middagsmåltiden i sin korg. Och han utsträcker bedjande sin hand till den älskade. Ropar förgäfwes hennes namn; knappt ljuder den swaga rösten och hon blickar icke ens uppåt.

Han flyger widare: der står trollkarlen framför dörren af sin hydda; blickar upp och ropar begabbande: "Sju år skall du rida, öfwer byn flyga, skall du lida och icke dö."

"O min fader! gamla falk! om jag en gång förtörnat dig, så förlåt mig! se! mina läppar hafwa redan blifwit hårda: mitt ansigte, mina händer, se hit! idel knotor! o haf förbarmande med mitt qwal."

Och trollkarlen hwißlar sagta, goßen flyger ej mera, stannar på ett ställe, men rör ej jorden. — "Godt, att du ångerfull beder mig! Dock hwad will du ge mig, om jag slutar dina plågor?" — "Allt hwad du will begära!" och han knäppte sina händer och böjde knä i luften.

"Gif mig din flicka, ty till hustru will jag hafwa henne: afträder du henne i godo, kommer du åter på jorden."

Goßen blef stum; slutligen tänkte han med sig sjelf: om jag först åter är på jorden, skall jag nog weta att hjelpa mig sjelf.

Han sade derföre till trollkarlen: "I san=

ningen, ni fordrar ett stort offer af mig; men efter det icke kan wara annorlunda, så må det ske."

Trollkarlen började blåsa och goßen kom till jorden. Hwem war lyckligare än han, då han åter kände fast grund under sig och ej mera war i windens wåld.

Så fort som möjligt lopp han till sin hydda och på tröskeln möter han sin älskade. Hon skrek till af förtjusning, då hon såg den förswunna goßen, som hon så länge sörjt och begråtit. Dock stötte denne henne kraftigt från sig med torra händer och skyndade fort in i kammaren. Här satt på stolen bonden, hos hwilken han tjenat och halfgråtande talade goßen till honom:

— "Jag kan icke längre tjena hos er, och er dotter kan jag också icke äkta. Wäl älskar jag henne ännu alltid, och har henne kärare än mina egna ögon, men äkta henne kan jag dock icke."

Förundrad såg den gamla bonden på honom och då han på det bleka och afmagrade anletet såg spår af lidande, frågade han honom hwarföre han wille afslå hans dotters hand?

Goßen tillstod allt, anförtrodde honom sin luftridt och det löfte, han gett trollkarlen. Då bonden hört hela berättelsen till slut, bad han den stackars goßen fatta godt mod, och begaf sig derpå med en full säck till en spåqwinna.

Om aftonen kom han glad tillbaka. Han tog goßen afsides och tröstade honom: "I morgon bittida, när det dagas, går du till spåqwinnan och skall då se att allt går bra."

Den trötta gossen tillbragte natten för första gången på tre månader i sin gamla säng; dock waknade han före morgongryningen och gick strart till spåqwinnan. Han träffade henne wid spiseln, sysselsatt med att kasta åtskilliga örter i elden. På hennes befallning måste han stå i en wrå, tills plötsligen — det war klara dagen — en häftig stormwind uppkom och skakade hela huset.

Då förde honom spåqwinnan på gården och lät honom titta upp. Han upplyftar sina ögon och se! o under! den elaka trollkarlen i blotta skjortan ses snurras omkring i luften.

— "Der är din fiende! den skall ej mer skada dig. Om du will, att han skall påse ditt bröllop, så gör som jag lärt dig, och han skall erfara samma plågor, som han beredt dig."

Full af glädje lopp gossen hem, och en månad derefter höll han ett gladt bröllop. Då bröllopsgästerna dansade, trädde han ut på gårdsplanen, såg uppåt, och se! öfwer huset snurrade åter den elaka trollkarlen omkring. Då tog han en ny knif och slungade den med all kraft rätt mot hans fot.

Trollkarlen föll ned, ty knifwen fästade honom wid jorden, hela natten stod han utanför fönstret och måste åse gossens och gästernas glädje.

Dagen derpå war han förswunnen från huset; men några personer sågo honom flyga öfwer sjön: framför och bakom honom swärmade en här af korpar och kråkor, och dessa förkunnade genom sitt rysliga skri den elaka hermästarens ändlösa ridt.

4.

Djefwulsdansen.

Hwirflar sig stormwinden och sopar med sig den torra flygsanden, så är det den onda andens dans. Stäng då igen alla fönster i huset, ty den onde kan fara i benen på dig. Men har du mod och wågar du din själ mot skatter, så tag en ny skarp knif, kasta den midt i stormwinden.

En gång tog en ung, djerf gosse, då Hin Onde under form af en wäldig windhwirfwel lyftat taket af hans lada, en glänsande, wigd knif och kastade den med all kraft midt i stormen, och strax framträdde helwetesanden ödmjukt bugande och frågade: "Hwad befalles?"

— "Reparera genast taket på ladan!" ropade den unga bonden i raseri: "fyll potatisgropen till randen med purt guld, bringa mig hem ett fat brännwin och färskt fläsk tre stora skinkor."

— "Alldeles som du will skall det ske; tag blott ut knifwen, ty den plågar mig fasligt."

— "Nej pass!" ropade gossen: "först må du göra hwad jag befallt."

Djefwulen gjorde hwad han bjöd honom; dock när den unga goßen låg dödssjuk, sågo alla de andra bönderna, som woro i kojan, djefwulen stå wid hans hufwudgård och lura på den arma själen.

Alla sörjde honom uppriktigt och gamla gufsar sade sagta: "Om han i stället för att begära guld, hade skjutit med en rockknapp af silfwer på djefwulen, så skulle han lefwat länge och ärligt och ha behållit sin salighet."

5.

Hans.

"Will du ha min pipa, wid hwars åhörande alla fötter mot sin wilja höjas till dans och alla lik i nylifwad gestalt uppstå ur grafwen, så ila skyndsamt till skogen."

"I de mörka snår sök upp widen, den gröna widen, som aldrig hört tuppens gäll och källans sorl. Ty wid hanens gäll fly alla andar och spöken; och då widen redan hört källans sorl, så lyfter den ej mer de olustiga fötterna till andedans."

"Och will du att hwar flicka skall älska dig, så fånga en flädermus, betäck den med ett lerkärl och lägg den om midnatten i en myrstack: midnatten derpå, tag bort kärlet och du finner en högaffel och en räfsa. Den sköna flickan drag med räfsan till dig och hon blir din hjertanskär: will du ha en gosse till wän, så drag honom med räfsan till dig. Och är du mätt på tärnans kärlek, så stöt henne bort med gaffeln, och strax blir du henne widrig. Om en gosse will tränga sig på dig och du icke anser honom wärd din wänskap, så stöt honom bort med gaffeln och säkert återwänder han aldrig till dig."

"Så kan du med pipan omge dig med rolighet och det förflutna; med flädermusens ben omger du dig med wänskap och kärlek."

"Will du då äfwen weta den dunkla framtiden, begär du ännu skatter, så hör det sista rådet. Midsommarsafton wid midnatten wäxer en ormbunke. Dock är det icke lätt att bekomma blomman: ty fruktan hämmar ditt blods kretslopp, ditt hjerta blir iskallt, och iskall rysning ilar genom din innersta märg. Dräkneliga äro de thordön, som då skaka jorden. Håren resa sig på dig till berg och sjelfwa stormwinden skall icke blåsa dem ned. Men om du blir fast, skall den swårt tillkämpade blomman wisa dig hela framtiden i spegeln och rikta dig med mycket guld."

"Så blir du genom ormbunken en rik man och kunnig om all framtid."

Så talte till en ung gosse i skogen en osynlig stämma. Den tilltagsna gossen lät sin wagn stanna med det tålsamma oxspannet, och af djup förhoppning full, tränger han sig fram genom buskar och snår, sökande widet till underpipan. Han irrade länge omkring och sökte länge, tills han slutligen på en torr äng fann den gröna widen. Nu högg han af en skön gren, drog af barken och hans pipa war färdig.

Han började blåsa, och glädje fyllde hans hjerta. På denna ensamma ort war wäl ingen; dock sprang han sjelf gripen af munterhet omkring på ängen, tills skymningen nedsteg. Redan hade han lärt känna pipans werkan, dock intog honom en kall rysning, då han betänkte, att dess ljud äfwen kunde wäcka de dödas wålnader. Ängest-

swett trädde på hans panna; hastigt dolde han nu pipan och begaf sig af på wäg till sin wagn. Han kom på en skön höjd; rundt omkring honom woro gamla grafwar: ett par wägar stötte här samman och ett nytt kors utmärkte en ny graf.

— "Ha!" sade han för sig sjelf, "det wilja wi så gerna genast försöka; det är ännu ett godt stycke wäg till kyrkogården; jag will dock åtminstone se en, om han wid pipans ljud kan lyfta sitt kistlock."

Och han tog åter fram den och knappt började han blåsa, förrän korset föll ned och en gammal tiggare syntes på korswägen, en som för trettio år sedan blifwit slagen ihjäl.

Bäfwande bortwände den unga goßen sitt ansigte, då han ej förmådde fördraga spökets jemmerliga utseende. Dock huru rädd han war, blåste han dock; och då öppnade sig efter hwarannan äfwen de öfriga grafwarne och han hörde wapenklang och hästtrampning.

Som han ser sig om, fasa! bewäpnade riddare till fot och häst ila om hwarandra. Hade han redan bäfwat för den gamla, så war det nu ännu wärre, då de rustade kämparne dansade omkring för hans ögon. Han, som dock war den största i byn, han räckte dem knappt till knäet. Slutligen hörde han upp att blåsa, ty för ångslan förmådde han det icke mera, och snart wände hwart spöke åter i sin graf och endast den kalla winden rörde grässtråen på grafwarne.

Utmattad af all den förra glädjen, och sedan af fasa, beredde han härfwan och gaffeln af slä-

dermusbenen; ty han hade lust till wänskap och kärlek.

Redan länge hade den swartögda dottren i granngården, den lilla Mari sårat hans hjerta: men flickan aktade icke på Hans kärleksläga. Förgäfwes sjöng han dag och natt:

Marias ögon äro twenne blixtar
och frisk som grädda är deß mun, Juchhe!

Maria skrattade åt Hans och hans wisor.

Hon beredde just lin i trädgården, då Hans kom och med härswan drog henne till sig. Strax blickade tärnan wänligare på honom och full af glädje kyste Hans sin härfwa. Det war säkert att han wunnit hennes kärlek: det fattades honom nu endast en wän, och då den unga Ziemba myc=ket behagat honom, så blef han snart förtrogen med honom. Maria kände honom också rätt wäl, och när de båda kommo tillsamman, helsade hon alltid med wänligt leende. Redan tänkte Hans på sitt bröllop och satte sig tankfull wid en hö=stack, då han på andra sidan hörde buller. Full af nyfikenhet hörde han på — och hwad hörde han? att Ziemba och Maria talade om sin förlof=ning. Förargad bröt han sönder härswan, och wille icke mer weta om wänskap och kärlek.

— "Hwartill gagnar mig pipan och härf=wan?" ropade han gråtande; "den förra har ut=tröttat mig, ty jag måste mot min wilja dansa och sedan har den injagat hos mig den rysl;igaste fruktan; och med härfwan har jag förgäfwes dra=git till mig Maria, ty allt har gått för fanders. Det wore bättre, att skaffa guld, och att weta hwad det ännu kan bli af mig."

Ej långt derefter war Midsommarsafton. Hans sof på hela natten icke i huset och hans moder war redan utom sig af ängslan. En ryslig storm bröt sönder närmaste skog, blixt på blixt slog in i husen och ladorna. Det war ej mera långt från middagen, då Hans hemkom darrande och dryppande af swett: han såg blek och stel ut. Hans moder satte bekymrad för honom ett stort fat med klimpar och flott, men Hans wille icke äta. Modren bad och sonen suckade; mången gång kom dock ett leende öfwer hans mund, ty han skramlade med guldet i sin ficka.

På Marias bröllop war han den första brudföraren; spelmännen begåfwade han med mycket guld och hans drägt war den skönaste af allas. Nu hade han alltid företrädet wid skänkan; han trakterade hela byn, och alla sön- och högtidsdagar betalade han spelmännen som en förnäm man. Mången gång blåste han äfwen sjelf på trollpipan och allt som lefde dansade gladt från afton till morgon.

Men detta war ej nog för wår Hans. Han wille äfwen weta framtiden, tog alltså fram ormbunken och sade: "Tala, säg, o blomma min, hwad det blir af Johan din?" Och en underjordisk röst swarade: "du skall hänga och dina fötter skall winden kasta från ena sidan till den andra." — "Fy fan", ropade Hans wred: "hwarföre skulle jag hänga? "Då började han skratta, men kunde icke somna, ehuru han med flit drack ett par glas för törst.

I sjelfwa werket hade han redan länge lefwat som en stor herre, innan det fallit honom in,

att utforska sin framtid. Hans fickor hade blifwit tomma och ormbunkblomman kan man, som hwar man wet, endast en gång finna. Detta gjorde honom ganska orolig; Påskdagen war inne; hela byn bad wår Hans skaffa spelmän, — men Hans hade icke en skilling. Dag och natt kunde han icke tänka på något annat. Då faller honom på en gång den tanken in, som han låg sömnlös på sitt läger, att hans blomma wäl, som förra gången, torde kunna wisa honom hwar guld wore nedgräfdt. Han framsöker den derföre, gunggar den med stark hand, och se! — i sin egendomsherres trädgård ser han under ett äppleträd ett stort messingsbeslaget schatull.

Som winden springer han upp från sin bädd, löper till trädgården och börjar gräfwa. Redan låg den tunga kistan på jorden, redan wille han kasta den öfwer gärdesgården, då Herren waknade, hörde tjufwar i trädgården, sprang ut och tog fast röfwaren. Dock war denna så girig efter guldet, att han tar sin skofwel och slår dermed Herren så hårdt, att denna dödligt sårad faller till marken. Wid allt detta larm kommer folk dit, taga mördaren tillfånga och föra honom till domaren — Ett halft år derefter hängde stackars Hans på torget i nästa stad. Det war lönen för hans girighet och alltför stora lust att lära känna framtiden. Häftigt blåste winden. Wäl war det icke mera trollpipans toner, som nu rörde Hans kalla och stelnade fötter till munter dans.

6.

Warulfwarne.

På en blomsterkulle wid Weichselns strand skallade glädtig musik. De muntra gossarne dansade med hwar sin hjertans kär. Nära bredwid stodo fat med öl och bränwin, ty äfwen de gamla wille wara glada wid den sälla skördefesten. Midt under det högljuddaste tummel kom plötsligen ett rop, musiken och de glada sångerna att tystna: Man afbröt dansen; allt trängde sig bort dit, hwarifrån bullret tycktes komma, och allt bäfwade tillbaka för den ryslige anblicken. En warulf bortbar i sitt gap byns skönaste flicka. Den modiga ungdomen ilade efter den, och snart hann man odjuret; men rasande kastade det sitt byte till jorden, ställde sig framför det och wäntade anfallet. Förskräckte och utan wapen kunde de arma gossarne ingen hjelp ge; några lupo hem för att hämta sina bössor, de öfriga gingo förskräckta helt och hållet ur wägen. Då warulfwen såg detta, upplyftade han hastigt åter flickan och skyndade så fort som möjligt till skogs.

Femtio år hade sedan deß gått förbi, då bygdens glada ungdom på samma kulle wid sina lekar såg en isgrå gubbe. Man bad honom, att deltaga i den allmänna glädjen, men han satte sig tigande ned och sorgsen tömde han bränwinsglaset, som man räckte honom. En af bönderna, som war lika gammal som han, nalkades honom och började tala med honom. Länge såg gubben honom orörligt i ansigtet, slutligen ropade han under tårar: "Hwad? är det du, kära Stefan?"

Och strart kände bonden igen sin äldre broder, som för 50 år sedan på underbart sätt förrförswunnit. Förwånade omringade bönderna den gamla mannen och nu erforo de, att en ond hexa förwandlat honom till warulf, att han på skördefesten på kullen bortröfwat den sköna flickan, och att det stackars barnet ett år derefter dödt af sorg i skogen.

— "Ifrån denna tid" fortfor han, "kastade jag mig med glupande hunger på alla menniskor. Den jag fick fast, åt jag upp, och blodspåren har jag ännu aldrig kunnat utstryka." Derwid wisade han sina helt och hållet med blod bestänkta händer. "Fyra år" sade han widare "irrar jag nu på nytt omkring i menniskogestalt: ack, jag wille ännu en gång se Er, er och den kära byen, som födt mig. Sedan — o mina kära wänner, flyn för mig! — sedan blir jag åter warulf som förr!"

Knappt hade han sagt det, förrän han plötsligt förwandlades i en warg och sprang bort på

snabba ben, tjöt fasligt och förswann sedan för alltid i skogen.

En hexa förälskade sig en gång i en ung gosse, dock gjorde hon sig förgäfwes all möda, att wäcka hans genkärlek. Slutligen swor den elaka qwinnan, då hon så många gånger såg sig försmådd, den ryslígaste hämd.

Snart derefter mötte hon den sköna gossen och sade begabbande: "Nå, wänta bara! så snart du går åt skogen, förwandlar jag dig med första slaget af din yxe i en grym warulf."

Men den lättsinniga gossen aktade föga hotelsen, spände sina oxar för wagnen och for in i skogen. Knappt hade han lyftat yxan till det första slaget, förrän den föll ur den kraftlösa handen. Helt förskräckt ser han på sig, och o under! hans händer hade redan förwandlats till ulfklor. Sanslös springer han omkring i skogen, tills han kom till en källa, och här upptäckte han med fasa, att han från hufwud till fot blifwit en werklig warg. Ännu hängde här och der på honom lappar af hans kläder, ty alla spår wore icke så hastigt borttagna.

Han skyndar till sina oxar; men dessa bäfwade wid hans anblick och flydde derifrån. Ännu ett will han försöka: — hans bekanta stämma skulle wänligt bedja dem stanna, dock ack! i stället för ett menskligt ord kommer ryslígt wargtjut ur hans strupe. Och nu först insåg han på allwar, att denna onda hexas hotelse gått i fullbordan.

Som warg war det honom ännu omöjligt, att helt och hållet skilja sig från sin födelseby och

han blef alltid i trakten. Aldrig kunde han wänja sig wid rått kött, och blotta tanken på menniskokött wäckte hans rysning. Derföre började han att förskräcka herdar och skördemän, och förjaga dem från deras arbete; sedan åt han glupskt upp deras mjölk, bröd och öfriga mat.

Sedan den arma warulfwen på detta sätt redan tillbragt många år, kände han en stor lust att sofwa; han kastade sig derföre på en äng och insomnade. Men hur stor war hans förundran, då han wid uppwaknandet åter såg sig förwandlad till menniska.

Utom sig af glädje glömde han sitt tillstånd, — ty efter slik befrielse från en förtrollning äro menniskorna, som bekant är, helt nakna — och så fort han kunde, sprang han nu till sin kära koja.

Men ingen lycka är waraktig, säger ordspråket; och det erfor äfwen wår dräng. Hans föräldrar hade redan dödt; Katrina, hans älskarinna, hade tagit sig en annan, och redan solade sig fyra barn framför hennes boning. Af hans wänner woro somliga döda, andra resta till främmande land.

Den arma bonden fördrog med fast mod alla dessa sorgliga underrättelser, om äfwen hans hjerta derwid blödde. I sitt anletes swett odlade han sin lilla åker, och när om söndagen grannarne samlades wid stopet, berättade han dem sina lidanden och sin olycka, som den försmådda trollqwinnans hämd tillskyndat honom.

En wiß landtman hade 7 år warit warulf. Då nu den af hexan bestämda tiden war förbi, blef han åter förwandlad till menniska. Hela dagen lopp han hungrig och naken till sitt hus. Der bodde hans hustru med barnen. Sent om aftonen kom han ändtligen dit och klappade på den wäl tillstängda dörren.

"Hwem är der?" ropade det ur kojan: och bonden kände igen sin hustrus röst. "Det är jag, din man, din kära man! fort, öppna!" — "Alla goda andar lofwe Herran! För Guds skull, man! stig upp!" ropade den förskräckta hustrun; och bonden såg sin gamla dräng komma ut, hwilken under tiden äktat hans hustru och blifwit herre i huset. Drängen höll en stor dynggrep i handen och wille dermed fördrifwa den rättmätiga egaren. Wredgad öfwer denna sin hustrus trolöshet, utropade nu bonden! "Ack hwarföre är jag icke mera warulf! Huru skulle jag straffa dig elaka qwinna!"

Knappt hade han sagt det, så uppfylldes hans brottsliga önskan. På nytt är han förwandlad i en warg, och rasande störtar han sig på sin hustru, och kastar henne ned med barnet, som war af andra giftet och diade modrens bröst. Barnet åt han upp och äfwen hustrun bet han till döds. På de olyckligas skri lupo snart alla grannar tillsammans och störtade sig förenade på wilddjuret. Han förmådde icke länge göra motstånd och då bönderna höjde ett glädjeskri öfwer den wunna segern och de wid skenet af den brinnande facklan närmare betracktade odjutet, sågo de till sin förskräckelse att i stället för en warg landt-

mannen låg dödad, som för sju år sedan utan spår förswunnit, och om hwilken man mången gång berättade, att han warit förwandlad till en warulf. Menskligt hjelp war redan nu för sen, och äfwen bondhustrun, warulfwens maka, dog snart derefter af sitt af honom erhållna sår.

7.

Grottorna i Swarta Berget.

Wid swarta berget i Galicien kröker sig, nära grottan, en smal stig midt genom ogräs och tjocka buskar. Då det börjar skymma, kan man icke mera här se någon menniska; om händelsewis wandraren på denna ort skulle öfwerfallas af mörkret, så genomilar en kall rysning hans märg och ben. Ty strart efter solnedgången hör man i bergets inre ett hemskt buller och raßel af kedjor; och midt i natten ser man i månskenets ljus wålnader af slagna röfware, som här för längesedan huserat och i närgränsande byar utbredt död och förskräckelse. Tigande framträder då ur berget ett tåg af tolf jettestora, hwita gestalter. En öppen likkista bära de på sina skuldror: de stiga dermed på bergstoppen och förswinna i molnen. Derpå börja äfwen de mördades hufwuden, som ligga spridda bland stenarne, en ryslig dödsdans.

Länge woro deßa grottor bebodda af röfware, som plundrade och mördade den ensamna wan-

draren, och alla nätter i de närliggande kyrkorna och husen wågade ett wåldsamt inbrott. De röfwade skatterna nedgräfwo de i grottorna, och än i dag ligga der de omätligaste rikedomar. Ty sällan finnes dörren, som leder till grottorna, ehuru ofta wålnader i pilgrimsgestalt förswinna i ingången.

En gång såg en ung karl, då han bakom en bergsklutning wille fälla en bok, huru en pilgrim kom genom skogen med långsamma steg. Bonden dolde sig bakom ett tjockt träd och pilgrimen gick utan att bry sig om honom, förbi in i bergets inre. Sagta följde honom den listige karlen, och nu såg han, huru pilgrimen stannade wid en en liten dörr, som ännu ingen i byn bemärkt. Pilgrimen klappade på och sade med låg röst: "dörr, öppna dig!" Straxt öppnade sig dörren. Då sade han åter: "Dörr, gå igen!" och dörren tillslöts. Karlen darrade af ängslan, dock glömde han icke, att med lösryckta grenar beteckna den nyß upptäckta ingången.

Ifrån denna stund kunde han hwarken äta eller sofwa. Något hemlighetsfullt drog honom alltid bort, att erfara hwad som wore i grottan.

Lördagen derefter fastade han hela dagen och om söndagen begaf han sig tidigt, med ett litet kors i handen, till det utmärkta stället. Nu stod han wid dörren och tänderna skallrade af bäfwan, ty han trodde sig alltid åter få se ett spöke i pilgrimsgestalt: men lyckligtwis syntes ingen wålnad. Ängslig trädde han närmare och lyßnade länge; dock war allt stilla derinne. Slutligen klappade han häftigt på dörren och ropade, till

hälften utan sans: "Dörr, öppna dig!" Dörren sprang upp och han såg ett smalt, mörkt hwalf; han trädde in och för honom wisade sig en rymlig ljus sal. Nästan mot sin wilja sade han nu: "Dörr war stängd!" och dörren sprang åter i lås.

I salen stodo oerhörda fat med hwita silfwerthalrar och röda guldgyllen; der stodo äfwen wäldiga kistor, med äkta perlor och ädla stenar; på silfwerbord lågo stora hopar af guldkors och sköna helgonbilder. Bonden korsade sig för alla dessa herrligheter, men dock kunde han icke afhålla sig från att sticka något deraf hos sig, ty han tänkte på sin hustru och sina 8 små barn, som nu gingo nästan nakna.

Han lät derföre fruktan fara, stack handen ned i silfwerfatet och tog sig något mynt. Hastigt förde han handen till sitt hufwud och war lugn, då det satt på sitt gamla ställe. Nu tog han en hand full af smått silfwermynt; sedan drog han sig darrande åt dörren. "Kom tillbaka!" ropade honom en djup stämma ur det inre af grottan: den stackarn fick swindel, allt gick rundt omkring för honom och knappt förmådde han säga: "dörr öppna dig!" Strart öppnades dörren och med lättadt hjerta ilade bonden ut. Hemma berättade han ingenting om alla skatterna; han gick endast i kyrkan och gaf en del af hwad han stuckit på sig åt de fattiga. Dagen derpå gick han till staden, köpte lifsmedel och kläder åt sin hustru och sina barn, samt sade, att han under den fällda bokens rötter funnit en rostad thaler och några gyllen.

Söndagen derpå gick han redan med mindre rädsla och modigare steg till den wälbekanta grottan. Han gjorde nu som förra gången, han tog endast mera ur fatet. "Kom tillbaka!" ropade det åter och han kom också följade söndag.

Nu war han redan en rik bonde: men hwad skulle han göra med allt guldet. En gång gaf han twåtiondedelar af hela sin förmögenhet åt kyrkan och de fattiga, och hwad han ännu hade qwar, wille han gräfwa ned i källaren, för att dock för mißwext spara sig en sparpenning. Först önskade han dock mäta sitt guld, ty räkna det kunde han icke. Han gick alltså till sin granne, en swåra rik man, för att af honom låna en halfspann. Denna granne war en stor girigbuk; under all sin rikedom led han hunger, med korn dref han ett skamligt ocker, sina arbetare bedrog han på deras dagspenning och sina tjenare gaf han icke deras lön. Enkor och faderlösa wäntade hos honom förgäfwes på sin tillhörighet, han lånade endast ut på pant och mot hög ränta, och det oaktadt hade han hwarken hustru eller barn.

I denna halfspann woro stora sprickor, genom hwilka den rika girigbuken lät, när han mätte i säden åt sina fattiga daglönare, största delen af kornet falla tillbaka på högen. I deßa sprickor föllo nu några små silfwerstycken, som den giriga grannens falköga snart upptäckte. Han uppsökte alltså den som lånat måttet och frågade honom hwad han mätt dermed. — "Haßelnötter" swarade stammande den tillfrågade. Då skakade ockraren på hufwudet, wisade silfwerpenningarne och hotade honom med domaren och skarprättaren; då

lofwade han honom allt, om han upptäckte sanningen; och småningom aflockade han på detta wis den tillfrågade, den stora hemligheten om de omätliga skatterna.

Hela weckan eftertänkte girigbuken, huru han på en gång skulle kunna föra hela skatten ur grottan, utan att låta de andra undgå sig, hwilka kunde befinna sig i bigrottor och under jorden. Och sedan öfwertänkte han inom sig, huru han dag och natt skulle räkna sina skatter, huru han småningom till hälften för intet småningom skulle köpa den ena åkern efter den andra, tills han slutligen kunde bli grefwe eller furste.

Den andra tyckte icke mycket om att den afundsjuke grannen besökte grottan: men alla böner woro fruktlösa. Genom den rikas hotelser lät han slutligen förmå sig att lofwa ännu en gång gå till den lilla klippdörren; der skulle han mottaga de af ockraren fyllda säckarne. Widare gjorde de aftal, att dela mellan sig allt guldet, skänka $\frac{1}{10}$:del deraf åt kyrkan och köpa alla fattiga i byen nya kläder.

Men i djupet af sitt hjerta ernade girigbuken störta den andra, när han ej widare behöfde honom, i den djupaste afgrund, ge kyrkan endast några silfwerstycken och de fattiga ingenting.

Då den wäntade söndagen kom, gingo de tidigt om morgonen på wägen till grottan. Girigbuken släpade med sig en skofwel, en dugtig yxa och en stor säck, af tre halfspann, och 100 mindre säckar. Bonden uppmanade honom för sista gången, att afstå från en sådan girighet, — men ockraren gick under förbannelser och tändernas skä-

rande framåt. Nu woro de wid dörren: bonden intog sin post, men war illa till mods af fruktan.

"Dörr, öppna dig!" ropade girigbuken med djup och kraftfull stämma. Dörren öppnades: "dörr gå igen" ropade han åter, och dörren tillslöts på hans befallning. Knappt war han inne, förrän han såg faten och kistorna fulla af guld och ädelstenar; i hastigheten beräknade han skatternas storhet, och började sedan med darrande hand att fylla säckarne.

Då kom ur det inre af hålan, en stor, swart hund med lågande ögon, långsamt fram och lade sig på skatterna. Den förskräckta ockraren fick en häftig swindel, lät säckarne falla och hunden wisade honom sina tänder och tjöt förfärligt: "hwad har fört dig hit, du ockrare?"

Af fasa föll girigbuken till marken, och kröp på alla fyra till dörren, men i denna ångest glömde han orden: "dörr gå upp", och ropade blott: "dörr gå igen!" och dörren war stängd.

Länge wäntade honom bonden med klappande hjerta: slutligen närmade han sig dörren. Då hörde han ett doft skri och buller, blandadt med hotande hundtjut: snart blef det åter tyst. Då började man ringa i kyrkan: han bad ett fader-wår, korsade sig, och klappade sagta på dörren, utropande de bekanta orden. Dörren sprang upp, han trädde in i grottan och ryste för den förfärliga anblick, som här mötte hans ögon. Ockrarens blodbestänkta lik låg utsträckt på säckarne och fat och kistor med guld, silfwer och ädelstenar sjönko långsamt för hans ögon till jorden.

8.

Bergstörtaren och Ekuppryckaren.

En jägarhustru i skogen gick att plocka bär, och födde då twå twillingar. Båda woro goßebarn. Modren dog i barnsängen. Ingen amma gaf barnen di, utan en warghona war den enas, och en björnhona den andras amma. Warginnans skötebarn hette Bergstörtare, björninnans Ekuppryckare. Den förra störtade till marken bergen, den sednare de starkaste ekar lätt som ax. Bröderna älskade hwarandra innerligt, derföre följdes de åt på wandringar, att se werlden. En gång stannade de framför ett berg, som stängde wägen, det uppryckte den ena brodren, likasom en annan gång den andra en ek. Då de woro uttröttade af denna kraftansträngning och lagt sig att hwila på en äng, kom till dem en liten man och frågade om de ej wille låta honom transportera sig hwart de önskade. De hade ingenting deremot, satte sig på en duk med honom och flögo derpå med honom genom luften. "I undren wäl", sade mannen,

"huru jag kan fara så fort. Jag har af en troll-karl fått twå skor. Hwart steg, jag med dem tager, är en mil långt, och om jag springer, twå." Dessa skor tiggde bröderna af mannen. De kommo då ned till en stor stad.

En ofantlig drake dödade i den staden dagligen mycket folk. Kungen hade låtit förkunna: "den som dödar draken, skall hafwa en af mina döttrar till gemål och blifwa thronarfwinge." När bröderna detta förnummit, anmälde de sig wilja döda draken. Den lilla mannen rådde dem derwid, att taga på sig hwar sin sko, för att i hast kunna fly undan draken. De gingo till odjurets håla. Ekuppryckaren stod färdig att med en ek sönderkrossa dess hufwud, brodren att med en klippa nedergöra det. Men då draken kom ut ur hålan, blir ekuppryckaren förskräckt och flyr twå mil bort med ett steg, men bergstörtaren slungade ned en klippa, som föll med dån på drakens stjert. Brodren kom tillbaka, tog en ekstam och högg draken, under det den andra nedwältade en klippa på det sönderslagna odjuret. Konungen gaf dem hwar sin, af sina döttrar och efter hans död delade de sins emellan riket och lefde lyckliga och förnöjda.

9.

Maden.

En köpman for en gång wilse i en skog och fastnade i ett moras. Förtwiflad öfwer sin olycka, började han gråta. Då infann sig den Onde i menniskogestalt, och sade: "Jag will hjelpa dig ur träsket, om du gör till min egendom något som är i ditt hus, men hwarom du ännu ingenting wet." Köpmannen gick in på willkoret och skref under contractet, ty han wißte icke, att hans hustru under tiden födt en wälskapad son. När fadren kom hem, förstod han hela widden af sin olycka och war högst bedröfwad, så mycket mera, ju mera wälartad sonen blef, och ju lättare han förwärfwade sig kunskaper. Som sonen länge undrat på fadrens bedröfwelse, fann sig fadren till slut föranlåten, att berätta honom sin olycka. När sonen det hörde, sade han: "War icke bedröfwad, min fader! Gud skall hjelpa mig, jag will gå till helfwetet, för att taga tillbaka din handskrift." Sonen lät icke afhålla sig, utan anträdde resan.

Genom en mörk skog kom han till den grymma röfwaren Madeys förborgade håla. Denne mördare hade mördat sin egen fader och behållit sin moder till bolerska. Han skänkte ingen, som kom i hans händer, lifwet. Om ock hans moder af förbarmande gömde de wilsekomna i hålan, så hade dock röfwaren med sin fina lukt wäder af menniskokött. Så gick det äfwen nu. Madey fick wäder på den fördolda och war nära att krossas af röfwarens höjda klubba, då denna fick af honom höra hwart han ernade sig. Han skänkte honom då lifwet under det willkor, att han skulle i helfwetet göra sig underrättad om Madeys tillkommande qwal.

Wid morgonens inbrytande lemnade gossen hålan och ankom till helfwetets port. Med wigwatten och små helgonbilder, öppnade han lätt porten. Lucifer trädde honom till mötes och frågade hwad han wille. Gossen swarade: "Jag will hämta det contract, hwarigenom min fader har bortgifwit min själ!" Lucifer, som önskade så fort som möjligt bli honom qwitt, befallte att handskriften skulle honom lemnas; men den lame Tardowski, som brändes af en droppe spilldt wigwatten, wille af hämd deröfwer icke utlemna den. Lucifer ropade då i wredesmod: "Fören honom på Madeys säng!" När Tardowski detta hörde, uppfyllde han Lucifers befallning, ty denna säng bestod af jernstänger, hwarpå skarpa knifwar och nålar och uddar lågo utströdda, under hwilken en ewig eld brann och öfwer hwilken glödande swafwel droppade. — Gossen gick från porten, upptäckte för Madey hans straff och gick hem. Efter

30 år war han blifwen Biskop. Då fann han en gång Madey som en eremit, ty han hade efter gossens berättelse börjat ett botgörande lif, och lät honom bikta för sig under ett äppelträd. För hwarje synd eremiten biktade flög ett äpple, förwandladt till en dufwa, från trädet; och när han biktade sig för fadermordet, bortflög äfwen det sista äpplet, förwandladt till en grå, icke som de andra till en hwit, dufwa. Biskopen bad ifrigt för den ångerfulle syndaren och då han gaf honom aflat, upplöstes röfwarens kropp i fint stoft.

10.

Twardowski.

Twardowski war af ädel börd. Hans sträfwan gick ut på att finna ett läkemedel mot döden, ty han hade ingen lust att dö. Från Krakau beger han sig derföre en midnattsstund till en slätt, Podgorze, och uppbeswärjer Djefwulen, samt gör contract med honom, underteknande det med sitt eget blod. Hans själ skulle Djefwulen ej taga förrän i Rom. — Sedan han ingått contractet, befallte han Satan samla allt silfwer i Polen på ett ställe, och deraf uppstodo silfwergrufworna i Olkurz, och på grufwan lät han ställa ett spetsigt, opp- och ned-wändt berg, som än i dag kallas Falkenfels.

Alla möjliga nycker tillfredsställde Twardowski med sin trolldomskonst. Än red han på målade hästar, än flög han omkring utan wingar, än red på en tupp och jagade genom luften, än satte han sig med sin flicka i en båt och for utan åra och segel uppföre strömmen, än tog han ett solglas i hand och påtände hundra mil derifrån belägna hus och byar. En gång uppbeswor han för kung Sigismund skuggan af dennes aflidna ge-

mål, Barbara Radzivill; då kungen wille omfamna skuggan, förswann synen. De aflidnas skuggor wisade han wanligen i en stor spegel, hwilken ännu finnes i en kyrka i Wongrow (Wojewodskapet Podlachien) med följande inskrift:

Luserat hoc speculo magicas Twardovius artes,
Lusus at ist Dei versus in obsequium est.

En gång förälskade han sig i en skön fröken, som icke wille ge sitt ja, med mindre han gißade hwad för djur låg i en flaska, som hon förewisade. Trollkarlen gißade: "bi", och hittade på samt blef gift med henne. Sämjan måtte icke ha warit stor, ty hon flyttade till ett hus af ler och sålde krukmakaregods, men mannen for dagligen som en rik herre med talrik hofstat förbi hennes bod och lät sina betjenter slå sönder alla hennes waror, och när hustrun förbannade honom, skrattade han åt henne i wagnen.

I en mörk skog infann sig Satan och wille att han skulle begifwa sig till Rom, men trollkarlen beswärjer djefwulen ifrån sig. Denna slungar en tall med roten mot honom och gjorde honom lam, hwarföre han kallades haltfot. Derefter upptäckte Twardowski efter mycken fåfäng möda ett säkert medel att undgå döden. Några år före sitt bortförande befallte han en af sina lärjungar att hugga honom i stycken och lärde honom hwad han dermed skulle företaga sig. Lärjungen basunade att trollkarlen war död, högg honom i stycken och beströk dem med wißa salfwor och satte ihop kroppen som den förr war. Man begrof honom under kyrkogårdsmuren, der han stod 7 år, 7 månader och 7 dagar, hwarefter lär-

jungen på hans befallning gräfde upp honom, wid skenet af 7 ljus, gjorde af likens fett. Hwad under! Twardowskis lik war försmunnet, men i stället slumrade der bland blommor ett skönt barn med hans anletsdrag. Lärjungen tog barnet med sig och det war efter 7 månader fullwext, Twardowski war pånyttfödd. Sin lärjunge förwandlade han till en spindel, för att ingen skulle upptäcka hemligheten.

Slutligen blef Satan utledsen wid denna tjenst, som han stundligen måste förrätta och grep derföre till en list. Han förwandlade sig till en hofbetjent och beder Twardowski, såsom berömd läkare, att ila till sin sjuka herre. Trollkarlen följer budet till närmaste by, der en källare fanns med namnet: "Zur Stadt Rom." Knappt war han öfwer tröskeln, förrän en mängd ugglor och korpar på taket fyllde luften med rysliga rop. Trollkarlen anade listen och tog ett nydöpt barn ur waggan. Då kommer Satan in ganska gentilt klädd i trekantig hatt, en elegant frack och en sidenwest, kortbyxor och skor med silfwerspännen och sidenband, men ack! under hatten framtittade twå horn, ur skon långa klor och på aktern en zirlig swans. — Han kunde icke komma åt trollkarlen, för barnets skull, hwarföre han sökte egga hans ambition: "du är adelsman", sade han, och du wet "verbum nobile debet esse stabile." Twardowski wille icke bryta sitt hedersord, han for med Satan ut ur skorsten och högt i luften, så att städer föreföllo honom som flugor och Krakau med sina torn som spindelfötter. Då han war så högt, att Karpaternas örn icke der rör luften

med sina wingar, så uppstämmer han en andlig sång, som han i sin oskulds= sin ungdomstid diktat till Guds moders ära. Hans röst flöt bort i luften, men herdarne på bergen hörde sången från de gråa molnen. Sedan han slutat sången, finner han sig liksom fastnaglad i luften och kamraten förswunnen. En röst tillropade honom: "Så hänger du till yttersta dagen mellan himmel och jord!" Spindeln spann från hans öra en tråd ned till jorden och på den klade den att med berättelsen om hwad han hört trösta sin olyckliga mästare. Folket wisar än i dag, när fullmånen strålar i hela sin herrlighet, en liten fläck på himlen, som wore trollkarlen Twardowskis kropp.

11.

Boruta.

Boruta är en beryktad djefwul, som än i dag huserar i ruinerna af slottet Lenczyca i Mazowien. Många århundraden har han lefwat, och särdeles i gamla tider hörde man ofta masuriska adelsmän säga: "må Boruta qwäfwa honom eller bryta halsen af honom!" hwarefter denna djefwul icke försummade att på deras fiender werkställa denna hämd.

Icke långt från slottet bodde en okänd adelsman, af oerhörd styrka. Ingen kunde mäta sig med honom i duell, ty wid första hugget slog han wapnet ur sin motståndares hand. Hade han blott fattat posto med ryggen mot huset, så kunde hela grannskapet ingenting uträtta mot honom. Han kallades för sin styrka och sin förmodade hjelp af djefwulen, men till åtskillnad från denne, emedan han brukade bära en grå kappa, Grå-Boruta. Ingen tordes reta honom, alla undweko honom; i sjelfwa wärdshuset gingo de druckna adelsmännen, när de redan woro inbegripna i strid, då de

hörde Grå-Borutas röst, ut, för att färga sina kala hjessor med blod.

Denna wördnad gjorde den starka mannen stolt och han hotade ofta, att wrida halsen af den werkliga Boruta, om han kunde råka honom, och röfwa de skatter, som woro under hans uppsigt. Då skallade ofta, som man snart erfor, i ugnen eller derbakom ett hånskratt. Grå-Boruta plågade, när han drack, och han kunde dricka, så att ingen masurisk adelsman deri öfwerträffade honom, egna första skålen åt sin namne, djefwulen Boruta, och strart hörde man en tydlig röst ropa: "Tack, Herr Broder!"

Grå-Boruta hade mycket pengar, men snart hade han rumlat bort alltsammans. Han beslöt derföre att på obestämd tid låna några säckar guld af sin älskade broder Boruta (så kallade han djefwulen Boruta).

Wid midnatten påtände den djerfwa adelsmannen sin lykta och gick med dragen sabel ned i slottets djupa hwalf. Twå långa timmar irrade han omkring i de krokiga gångarne; slutligen upptäckte han en dörr, som war förborgad i murens bakgrund. Med ett slag föll dörren till marken; för adelsmannens ögon syntes glänsande skatter och i wrån, på en stor guldklimp, satt Boruta i skepnaden af en uggla med lågande ögon.

Den djerfwa adelsmannen bleknade och darrade wid denna förfärliga anblick. Ångestswetten dröp från hans panna, dock fattade han sig strart och bugade sig ödmjukt, sägande: "Min älskade Herr Broders ödmjukaste tjenare!" — Ugglan nickade med hufwudet och gaf wår Grå-Boruta

åter något mod. Han bugade sig ännu en gång och började fylla sina fickor och säckar med guld och silfwer. Det blef honom så tungt att han icke kunde wända sig från ena sidan till den andra.

Redan började det dagas och adelsmannen fortfor att med giriga händer gripa efter de gyllene skatterna. Slutligen woro alla hans fickor fulla och han började stoppa munnen full; och som denna icke war så liten, fick han äfwen deri en artig hop. Sedan bugade han sig åter för ugglan och lemnade hwalfwet. Men knappast war han på tröskeln, då dörren af sig sjelf gick i lås och hans högra fot gick af.

Haltande och med blod betecknande sina spår kom han skattbelastad till sitt hus, men hans kraft war förswunnen; han lät guldet falla till marken och sjönk kraftlös till jorden. Ifrån denna tid hade han mycket guld, men hans helsa war borta för hela hans återstående lif. I en duell med en granne blef han, som förut med sitt lillfinger omstörtat hwarje annan, slagen till döds. Hans hus blef för alltid obebodt. Man berättar att Boruta ofta wisade sig i hans slott och småningom släpade skatterna till deras förra förwaringsrum. Än i dag wäxer högt gräs på Grå=Borutas borggård och hans boning är en hemsk ruin.

12.

Iskrzyzki.

Icke långt ifrån Tarnow bodde en adelsman, som behöfde en Inspector. Då kom en obekant man till honom och sade att han hette Iskrzyzki och bad om tjensten. Herren antog honom, man kom öfwerens om willkoren, contract underskrefs, men då fann Herrn att Inspectoren icke hade menniskofötter utan äkta hästfötter.

Den goda Herrn blef förlägen och wißte en tid icke huru han skulle göra; — slutligen uppsäger han den nya Inspectoren, men denna swor öfwer contractets brytande och förswann, sedan han försäkrat sig detta oaktadt skola uppfylla alla sina tjensteplikter. Derpå tog han spisen till sin boning och uppfyllde derifrån sin tjenst. Småningom blef herrskapet nöjdt med honom och anförtrodde till och med, under sin bortowaro, sina barn i hans wård.

Dock tyckte husfrun illa om, att grannqwinnorna sade, det djefwulen näslat sig in i huset. Hon bad derföre sin man, att för en kort tid

flytta till ett annat ställe. Mannen ger sitt bifall och wagnen far af. Nu trodde frun sig ha blifwit af med djefwulen, men när wagnen war nära att stjelpa, ropade en stämma bakifrån wagnen: "War icke rädd, nådi' fru! Iskrzyzki är ännu alltid hos Er."

Då förstod herrskapet att de ej kunde blifwa af med den trogna tjenaren och wände tillbaka till sitt hus och lefde i endrägt med honom, till deß contractet war tilländalupet.

13.

Grodan.

En rik furste hade tre söner, twå kloka, en dum. Då de blifwit fullwuxna önskade han skaffa dem gemåler. Han gaf dem derföre bågar och pilar och tilltalade dem på följande wis: "Ni ären redan stora och starka; jag will före min död se mina sonsöner och edra gemåler med sina behag lifwa de eljest dystra palatsen. Här hafwen I pilar; gån hwar och en hwart pilen flyger, att söka er en gemål." — Den äldstas pil föll ned på balkonen af ett marmorhus, der den gulblockiga jungfrun stod och spann sitt lin med hwita händer. Jungfrun war en riddares dotter, som egde många slott. Fadren och dottren gåfwo sitt bifall.

Den andra sonens pil flög ned i skuggan af en lummig lind. Der stod en swartlockig jungfru och samlade honung. Hon war dotter af en landtman, som egde twå hus, ett af träd, ett af sten. Det blef äfwen här bröllop af.

Och den yngsta wandra sorgsen och tankfull med sin sköna båge. Hans pil föll ned på andra sidan om floden, midt bland dy och träsk.

Han rodde dit och fann en gräslig groda, som med stora ögon såg på honom. Sonen tog henne dock till hustru, och lät folket hylla henne. Men fadren war bedröfwad deröfwer att hans son fått en groda till gemål.

På den gamla drottningens namnsdag bakade swärdöttrarne ifrigt ett kosteligt bröd. Den yngsta sonen gret deröfwer att hans brud ej kunde göra detsamma, men grodan såg då rörd på honom och sade: "War ej sorgsen, min man, äfwen jag kan baka bröd." Genast wisade sig 7 flickor och bakade ännu bättre bröd, som från grodan sändes till den gamla drottningen. De båda afundsamma swärdöttrarne började då sticka en gördel af guld och silfwer åt sin swärmoder, men grodan lät sticka en ännu dyrbarare af guld och diamanter.

På en annan den gamla furstinnans namnsdag sutto de båda swärdöttrarne skönt klädda hos henne. Då det började regna, sade den yngsta prinsen: "Nu badar sig min gemål", när det blixtrade: "Nu kläder sig min gemål", och när det åskade: "nu kommer min gemål farande!" De andra skrattade åt dessa dumma utrop, men grodan hade bedt sin man desamma göra. Snart kommer ock en i guld klädd, underskön qwinna in i salen och kastar sig till den gamla drottningens fötter. Alla äro förtjusta öfwer den i prinsessa förwandlade grodan. Men hennes gemål skyndar hem, utan att säga något. Man sätter sig till bords, de båda swägerskorna äro afundsjuka på den yngstas behag. Plötsligen störtar den förwandlade prinsessan från sin stol i förtwif-

lan; då instörtar hennes gemål, full af glädje, och ropar: "Jag har brännt upp grodans fula skepnad, som dolde min gemåls hulda behag!" — "Lef wäl för alltid", ropade hon bestört; "snart skulle jag för alltid åter bli menniska, men nu har förtrollningen återwunnit sin magt," sade hon och förswann. Den unga fursten wandrar sedan omkring, sörjande, att söka sin gemål, men finner henne aldrig.

Kung Trojan.

Servisk Saga.

"Solen ren gått ned och redan lysa
Stjernorna och månen, och på ängen
Glänser daggen — Sunnan somnat; blåser
Ock han än, han glöder ej, men swalkar.
Derför, Knape, för min häst till porten.
Hwarje uppehåll förlorad tid är.
Ren mig wäntar ju swartögda tärnan.
Stormen — örnen flyger ej mer snabbt än
Hästen far med mig, som blott om natten
Lefwa kan; den kort är, lång är dagen."
Sade Trojan, tappra Serverkungen,
Som ej kunde lida solens strålar,
Aldrig skådat dagens klara stjerna.
Föll en stråle blott på Trojans hufwud,
Skulle det förbunsta som ett regnmoln,
Liket lösas upp och bli som daggen.
Trogna Knapen hästen tog ur stallet;
Trojan uppsteg, skyndade sig dädan,
Glad han hördes jubla: "Ack hur friskt, hur
Swallande är luften. Nu är min tid.

Stjernor lysa wäl och månen lyser,
Men de bleka strålar wärma icke
Daggens perlor, hwita som koraller,
Hölja ängen, och i hwarje droppe
Ser jag stjernors bild och månens anlet.
Hwilken tystnad råder, hwilken stillhet!
Intet stör min tanke, knappast ljuder
Ugglans olycksröst från dystra skogen." —
"Herre", sade Knapen, "heldre ser jag
Solen och den heta dagen, fast deß
Strålar glöda hett, än nattens skuggor.
Blind är då jag, swart är skönsta färgor:
Rosens, fläderblommans och violens.
Nattetiden sofwer allting: foglar,
Djur och menskor. Wandrarn endast ser från
Något ensamt torp ett ljus, hör husets
Trogna wäktare på wargar skälla;
Echo skallar widt. Som hafwets wågor,
Liksom wågens böljor gå för winden,
Så åt alla sidor, sprides echot.
Ingen fogel bryter nattens tystnad.
Wårens sångmö, lärkan, wäckes först af
Solens strålar, flyr med glada wingslag
Öfwer skogen, helsar dagens ankomst;
Men om natten sofwer hon som andra
Wäsenden, att styrka sina krafter.
Herre, endast wi i nattens skuggor,
Wi i midnattsdunklet ständigt jaga."

Fjerran från ett präktigt slott sågs skimra;
I hwart fenster strålade ett ljussken.
Trojans mö der wäntade hans famntag,
Och han lät allt flera piskslag träffa

Hästens rygg, att han lopp snabb som pilen,
Öfwer bro af lind och stenlagd borggård.
Sprang så ned och gick i kända salar.
Knapen länge stod och höll wid tygeln
Hästarne, till sömnen ögonlocken
Tyngde ned. Till slut han spratt ur sömnen.
Redan tuppen gol. "Nu jag min konung
Måste wäcka, lång är wägen, dagen
Börjar redan gry." Så tänkte Knapen,
Gick till sofgemaket och på dörren
Knackade, men wred Kung Trojan talte:
"Stör mig ej i sömnen, jag wet bättre,
När som dagen gryr, min bortgångs lösen,
När som solen första strålen sänder.
Wänta utanför med wåra hästar."
Knapen gick och wäntade till deß han
Morgonen såg gry; förfärad lopp till
Sofgemaket och förtwiflad ropte:
"Herre wakna, jag såg morgonrodnan.
Dröjer du ett ögonblick, dig döda
Solens strålar." — "Genast" swarte Trojan,
"Är till häst jag; innan solen glänser,
Är jag redan hemma i min borgsal." —
Öfwer bro af lind och stenlagd borggård
War han knappast, förrn från bergen lyste
Dagens stjerna. "Solen!" ropte Knapen.
"Alltså nalkas dödens stund", sad' Trojan,
"Jag will stiga af och trycka kroppen
Till den wåta marken. Kasta på mig
Manteln, hämta mig wid solens nedgång."
Och han steg af hästen, tryckte kroppen
Till den wåta marken. Knapen lade
Manteln på och ilade till slottet.

Lugn war dagen, ingen windflägt kändes,
Solen brände likson eld och Trojan
Under manteln darrade af ångest,
Darrade af hetta, swor att mer ej
Wänta, om han lefde, morgonrodnan.
Herdar wallade då hwita hjordar,
Sågo hur en mantel låg på jorden,
Togo upp den, fastän Trojan ropte,
Dem beswor wid allt hwad heligt nämnes:
"Läggen åter manteln på mig, låten
Ej i solens låga mig förbrännas!"
Bad förgäfwes och beswor, ty solen
Lodrätt stråle sände på hans anlet.
Plötsligt teg han, ren hans ögon woro
Twenne wattendroppar: hals och hufwud
Jemte bröstet flöto, snart war kroppen
Till en tår förwandlad. Trojans lik snart
Lyste en sekund likson en daggtår,
Dock till slut war äfwen droppen torkad.

Solen nedgick. Knapen kom med slottets
Tjenarskara, för att hämta Kungen.
Trojan war ej mer. Blott manteln fans der.
Händer wredo de och tårar gjöto,
Men förgäfwes, wäckte icke Kungen.
Men hans slott är nu en hop ruiner.
Solen, hwilken i hans salar aldrig
Blickat in, nu lyser swalors nästen
Der och torkar deras wåta wäggar.

Grå Kappan
eller
Prinsen Rosimandro.

I forngamla tider bodde en gång en mäktig Konung på sitt slott, som war beläget i den yppersta staden af hans rike. Han war af Gud myc- ket wälsignad både med klokhet och goda råd; samt i utwertes måtto af alla de skönaste rikedomar, guld och ädla stenar. Detta allt skattade han dock ganska ringa emot den nåden Gud gifwit honom, att äga en ganska förträffelig gemål, hwars ödmjukhet i hjertat och wänliga uppsyn öfwergick alla Drottningars på den tiden. Hon hade ocksä genom trofast huldhet åt sin Herre och man födt tre Prinsessor, ljufliga för hwar man att skåda, likasom de skönaste rosenknoppar i den doftande aftonskuggan.

Sedan nu en wacker tid framlupit, så att den äldsta Prinsessan stod i sitt sextonde år, men den yngsta i det fjortonde, så började den milda

glansen af deras skönhet allt småningom så utspricka, att föga någon kunde se dem under ögonen, utan bäfwan. Allramest war dock den yngsta, Jucunda, kär för sin Fader, Konungen. Bittida om morgonen af alla war hon hos honom, senast om aftonen. Men derföre wille Gud, att de skulle pröfwas, och stärkas efter som de alla woro ganska gode.

Nu åker Konungen en dag ut till att jaga, med en oändelig skara af ryttare, jägmästare och hundar. Sedan han kommit in i den stora wilda skogen, som ligger några mil ifrån hans stad, åker han fram till jagtslottet, som war byggdt på en swart berghäll bland åldriga furar. Här sätter han sin wagn, stiger så på en brun hingst, och i följe af sitt hoffolk jagar han omkring hela dagen. Nu wardt det ju ganska brottom för hjortar, hindar, wildswin och björnar, hwaraf Konungen nederfällde en osägelig mängd. När det sedan led mot solgången, lät han blåsa i hornen så att folket åter samlades till det behageliga jagtslottet; hwarest alla om aftonen, sedan de berättat om sina skott, blefwo allt för wäl undfägnade, ej mindre med goda rätter, än med win och mjöd. Ruset gjorde om natten större delen af dem stormande, så att hwar och en grep till sin häst och red hem till staden, utan att bida på deras Herre, såsom rätt hade warit.

När sluteligen Konungen satte sig i sin wagn, att åka, war det kolmörkt om natten, och han war ensam. Kusken körde nu en stund, såsom man tyckte, godt och wäl; men slutligen blef han nog warse, att wägen war borta. Hwarföre han

ändå ej wille säga något åt sin Herre, utan styrde mellan träden, så godt han kunde. När nu hästarne på ett ställe stannade twärt af, och ej wille gå längre, fast han slog dem ganska bittert; så blickade han upp, och såg i mörkret med mycken fasa, huru en grå kappa stod midt framför hästarne och hindrade dem från att gå. Derföre wek han af till wenster, för att komma fram på ett annat ställe, men si, han körde icke många steg, så stod den grå kappan ändå i wägen. Då Konungen till slut reste sig upp med wrede och frågade om winet hade gjort både kusken och hästarna galne; wände han sig om och sade föga annat än i tårar: O min nådige Herre och Konung, låt nu hugga sin tjenare bit från bit, efter som jag als icke mera duger till kusk, det embetet jag förr dock icke så illa skötte. Wille nu min Herre och Konung bara se, huru ett faseligt troll, till utseende såsom en grå kappa, står midt för hästarne! och det blir oß wißt ej lätt, om icke fast omöjligt, att komma det förbi i natt.

Då blef Konungen grym till sinnes, reste sig upp med sin lans i handen, och sade: Jag förbannar dig, du arga gast, och beswärjer dig, att återgå till helfwetet, derifrån du är uppstigen. Men grå kappan stod lika fullt qwar, swarade ej heller ett ord. Kusken styrde nu om wagnen åt alla håll, men aldrig fick han köra sex steg; ty samma kappan stod alltid emot. Hwarföre både han och Konungen omsider blefwo ganska ömse i hågen, och tänkte falla till fota, bedjande; emedan det såg dem illa ut, att nånsin komma hem. Sade Konungen: Min Herre, eller Furstinna, (ty

icke wet jag af hwad kön I mågen wara) waren icke nu alltför sträng emot eder tjenare! Ja ända till tredje delen af mitt rike will jag bjuda eder, blott I nu släppen mig fram gunstigt, samt icke beslån oß med någon ond sjukdom på wägen.

Härwid reste sig grå kappan upp, och började tala, så underligt, att håren reste sig på hästarnes öron. Icke tredje delen af ditt rike, käre Konung, icke heller af ditt guld will jag hafwa; men det måste du swärja mig med en ed, att det första lefwande du råkar, när du kommer åkande hem till din stad, det skall du skicka hit åt mig i skogen.

Tänkte nu Konungen så här wid sig sjelf, det måtte nog wara Gratiana, min wackra pudelhynda, som i dag ätit sig mätt af feta gräfswin; hon skall wäl först komma mig till mötes, wiftande på swansen till en undfägning, som wanligt; och ehuru det kunde wara synd om kreaturet, blir dock intet annat att göra, för att få slippa hem. Derföre reste sig Konungen upp mot grå kappan, och swor en ganska dyr ed, att det första lefwande, som mötte honom wid hemkomsten, det skulle han skicka åt honom till skogs. Derwid förswann trollet, och Konungen reste hemåt.

Men efter solen nu begynte uppgå i gryningen, och Konungen icke ännu war hemma, så tyckte den yngsta jungfrun, Prinseßan Jucunda, det war alltför stor ångest, att sitta inne, icke wetande hwad öde som kunde hafwa träffat hennes fader. Kastade hon derföre en tun duk öfwer bröstet, och skyndade så ned genom staden, för att möta honom, hwilket hon också gjorde i sjelfwa

stadsporten. Och sedan hon derföre bedt kusken stanna, hoppade hon så lätt, liksom den sköna Zephyr, in i Konungens wagn, och föll kring hans hals med många tårar, samt än flere kyßar.

Ack Gud, mån tro jag nu är gjord till Domaren Jeftha, och du har blifwit likson Jefthas dotter! mitt fromma älskeliga barn, huru sprang du mig så glad i armarne, och wißte icke, att du sprang neder i helfwetet! O förbarma sig Gud! — så ropade Konungen af alltför mycken bedröfwelse, och ehuru Jucunda tog sina ljusa lockar och borttorkade dermed hans tårar, kunde han dock ej låta bli det. Wille han dock för henne icke säga orsaken, befallte äfwen kusken, att tiga. När de nu under mycken tystnad och sorg kommit till slottet; bjöd han sin äldsta dotter rusta sig i ordning, och sände henne så åt skogen, sägande i sina tankar, jag måtte dock behålla den dotter, som jag hafwer mest kär. Men då hon kom åt skogen, mötte hon grå kappan, som nickade och bad henne wända om hem, med deßa ord: Sköna Prinseßa, helsen J eder Herre och fader, att han minnes på sin ed; gaf henne så ett hårband af perlor och granater, samt lät henne gå. — Nog kan du nu tänka, huru nu Konungen föll i gråt, när han fick detta swaret: sade så om ingenting, men sände åter ut sin andra dotter. — Dock likwäl blef hon lika artigt mottagen, så att hon fick en halskedja af guld och rubiner samt befallning att säga Konungen de samma orden. Ack huru det swider i bröstet, när man skiljes från sitt eget barn, som man mest älskar! Det kände nu Konungen, hwarföre han blef ganska blek; dock för

den dyra eden skull, tog han sin yngsta mö, hwilken hans Gemål med så mycken huldhet åt honom gifwit, och sedan han wäl hundrade gånger kyßt henne, berättade han henne om sin sorg, och hwad som hade händt om natten. Men hon sade, gråten icke I, min fader, jag är ju ganska glad, att jag ensam får dö för mina syſtrar, och I blifwen alla frälste från detta troll.

När hon nu kom till skogsbrynet, helt enfalldig och munter till sinnes, just som Gud skulle bo inom hennes hjerta, så lade hon sig der att sofwa. Men då wardt det hastigt, likſom alla wackra Änglar skulle hafwa blåst omkring henne ångor af liljor och många sköna rosor, så att hon slutligen helt underligt signade ned med wänstra kinden emot tufwan. Strax tyckte hon också, att hon alldeles war uti en ganska ljuflig dröm, gående fram och tillbaka i ett ståtligt rum, der taket war fint silfwer, wäggarne guld, och golfwet bara en spegel, der hon gick på. Derföre undrade hon också ej litet, att när hon tittade nedåt i golfwet, såg hon dock icke sig sjelf i denna spegel, utan just som ett annat än grannare rum, deruti hon märkte en Prins gå med nog sörjande åtbörder, annars så oändeligen skön till uppsynen, att hon blef helt warm i bröstet. Då hon af denna bild wardt så djupt betagen, att hennes läger tycktes henne för trångt, började hon oroligt röra omkring sig med armarne och fötterna; hwarföre hon låg i skogen: hwarpå hon waknade och så förswann hela den älskeliga gestalten. — Men i skogen hördes ett så gräsligt tjut, att hon reste

sig förfärad upp; och si, då stod den grå kappan wid hennes sida, den der med många bugningar bad henne als icke tycka illa wara, men endast följa med sig bort åt heden. Såsom ännu den kära gestalten syntes för Jucundas innersta tankar så att hon deraf war ganska het, wißte hon föga hwad hon såg eller gjorde; — följde således i all tysthet efter. Men när de wandrat en stund igenom heden, kommo de till en däjelig dal, hwarest ett ganska grannt Slott låg beläget. Wid denna syn waknade Prinseßan upp, likasom af häpnad: men då hon såg den grå kappan wid sin sida, kunde hon ej hålla sig ifrån, att uppgifwa ett anskri. Dock blef icke kappan häraf wred, utan bugade sig med mycken wördnad, bedjande henne wara utan sorg. Så gingo de nu bägge in i dalslottet, hwarest rummen innti woro alltför prägtiga. Också är det wäl icke wärdt, att här beskrifwas, ty det war alltsammans en förtrollning för Jucundas ögon, så att då hon stod wid något diamantfönster i sidenrummen, och tittade ut åt, så såg hon derigenom de aldra täckaste landskaper af breda strömmar, pomeransskogar, ängar, trädgårdar och åkrar, fast hon ganska noga wißte, att om hon gick utur slottet, fans ingen ting annat än den lilla dalen, och deromkring den ängsliga skogsheden. Nu undrade hon wäl härpå, men efter som inne i slottet fanns de mest utwalda ting, bekymrade hon sig icke deröfwer, utan lät allting wäl wara.

Dyrkanswärda Prinseßa, sade till henne grå kappan, hela detta slottet hörer eder till, att bo uti, och bruka allt hwad eder bäst lyster. Och

som jag nog wet, att min skamliga fulhet beswärar er, så skolen I alldeles slippa se mig hela tiden, blott måltiderne skall jag wara hos eder till en behaglig tjenst. Här finnes wäl icke någon af det slaget, som kallas Menniska, till ert sällskap; men deröfwer bören I als icke gråta, om I noga betrakten allt hwad som i deßa rum står eder till buds. Här hafwen I, i det gröna taftsrummet, ett ganska rikt Bibliothek, der I skolen finna läsning af de raraste slag, både om det lyster er att weta, huru Werlden först blef skapad ur ett ägg; eller att känna, huru den underliga fisken Dannes hwar dag steg upp ur hafwet till Babylon och lärde folket plöja; eller om det snarare roar er, att läsa sagor om kärlek, om Robert Arbrisel, och andras gruftiga ståndaktighet. — Wiljen I nu måla, så hafwen i här det hwita alabaster-rummet, der så utwalda taflor af alle store Mästare, samt bakom gardinfransarna guldskålar fulla med färgor och penslar stå till finnandes. — Der framme hafwen I åter igen en sal, hwarest i porslinswaser stå planterade de däjligaste blommor, äfwensom små träd af myrten och cypreß, men midt ibland dem ett stort kar af perlemor, omslaget med tjocka band af guld, hwaraf I tydligt kunnen märka, att I der skolen bada under rosornas skygd, så ofta Solen blir er för stark i de andra rummen. Och behöfwen I blott wrida om silfwertappen i sidan på den här carneol-krukan, så skall genast ett alltför swalt och dråpeligt watten forßa ner i karet. — Önsken I annars förlusta er med lek, så gån blott in i den blå azurkammaren, der I skolen finna i ordning

alla de yppersta leksaker: dockor, som sjelfwa kunde springa, löjliga att betrakta, med mjöl i hufwudet, besynnerligt fundersamma i uppsynen, just som hela werldens wäl hade satt sig på deras axlar: äfwen finnen I der muntra ekorrar, hoppande i golf och tak, som emellanåt med ludna swansar gifwa dock sällskapet örfilar, så att matronorna ramla ändalångs öfwer doktorerne, de der i häpnaden mista alla utanläxor; hwartill kommer en hop björnar, dansande och morrande, alltsammans nog paßande, att uppmuntra tunga sinnen. — Men i det här rosenröda sidenkabinettet står min alldraskönaste Prinseßas fagra hwilosäng, uppbäddad af mig sjelf, stoppad med fasahn-dun, omgifwen af festoner, som blifwit wirkade af gröna påfogelswansar, och som i taket äro uppfästade med kärlekens pilar. — Icke will jag widare omtala, ty I kunnen sjelf märka allting, som för eder är anstaltadt; blott ett will jag säga eder, nemligen att I icke sån wandra ut ur detta slottet; samt, det som är aldramärkligast, att I alldeles icke skolen fördrista eder, att lyfta upp den här Luckan, som sitter i edert gula förmak; ty den stund, I derunder titten, warden I olycklig.

Sedan han så talat, och lemnat Prinsessan allena, kunde hon aldrig nog mätta sig af förwåning, med att allt betrakta. Också tyckte hon gulkappan icke heller wara så alldeles wederstygglig, efter han gjorde henne platt intet omak, men endast wiste sig och ganska trofast paßade henne upp, då hon åt wid sitt bord. Nu tyckte hon att detta just war ett paradis; hwarföre hon med allrastörsta noggranhet gick igenom allt det myckna och

prunkande, som fanns i slottet. Innan hon hade skådat det hwart för sig, gick en hel wecka öfwer, som hon ansåg blott hafwa warit som en timme. Sist om lördagsaftonen, då allt war slutadt, hwarwid hennes lust kunde fästa sig, klädde hon af sig och gick i badet. Men när hon deruti satt, waknade hos henne ganska wemodigt alla inre minnen; då hon tyckte sig se, huru hennes far satt gråtande och blek. Då kunde hon på intet wis hindra, att icke en ström af tårar flöt ned i badkaret, hwarwid hon suckade mycket swårt, sägande, jag usla qwinna, hwad återstår för mig i denna bittra enslighet, annat än att dö i mina unga dagar. Ack huru innerligen qwalmig och tung synes mig icke all denna swårmodiga prakt, der jag intet menskligt wäsen har att tala med och wara hos. Mycket mera suckade hon, men sedan hon åter stigit upp ur perlemo-karet, gick hon efter några timmar till hwila; då hon småningom under heta tårar somnade in. Nu uppsteg i hela hennes wäsende en rolig domning, så att hon glömde all ting, men tyckte åter, att hon såg den unga älskeliga Prinsen för sina ögon. Icke hörde hon af honom det minsta ord, men under det att de bägge sågo på hwarandra med de allramildaste ögon, så tyckte hon sig derwid så salig, att hon gerna wille dö deraf, blott att de bägge finge liksom följas åt. Härwid gungade hennes barm i sömnen så swalt och ljufligt; wardt ocksä hennes kinder nog fylliga af from glädje och enfalldig kyskhet; fast hon sjelf ej förstod meningen dermed; blott att hon brann af oskuld och älskog, kunde Änglarne märka.

Om morgonen då hon waknade och fann allt hafwa warit en dröm allenast, öfwerföll henne en osägelig jemmer. Hela slottet syntes henne såsom en stygg ödemark, och lust fann hon ingenstädes. Ehuru hon nu framsläpade sitt lif på detta sätt ett helt år, återkom dock aldrig mera den ljufliga drömmen, så att hon hade als ingenting till sin tröst. Härigenom wardt hon slutligen alldeles förstockad och kall, liksom utan alla känslor eller hågkomster, hwarken om ett eller annat. Och som det nog ofta plär hända med qwinnor, att då de blifwa småsinniga, utan högre lif eller wett, så börjar hos dem en alltför dum nyfikenhet regera, så gick det också med Jucunda. — Hon wardt nu upptänd af en stor girighet och håg, att få utspana, hwad som kunde finnas under den förbudna luckan. Alltså hade hon ingen ro, att sofwa eller äta. Hwarför hon slutligen mente så här, jag skall passa på, när min fördömda kappa är borta; sen måtte det wäl icke wara så grufligen farligt, att se åt om den saken.

En wacker dag stod hon i ett fönster, och såg huru grå kappan gick utanföre på åkrarne med mycket bestyr, samt hur han hoppade öfwer gerdesgårdarne allt längre och längre, så att hon slutligen icke als mera såg till honom. Nu, din satan, är du wäl nog ur wägen, sade hon, och gick derpå helt wackert in i förmaket, böjde sig sakta till golfwet, och lyfte upp luckan. — Dock, wips slog hon den åter igen med en gräslig häpnad: ty wet du hwad hon såg? jo derinunder stod ändå grå kappan, helt lik sig. Tyst och blek gick hon åter bort; hwarföre, när hon såg ut genom

komma fönster, lär det bli swårt att beskrifwa hennes förundran, när hon långt borta ur fjerran såg grå kappan, huru han tycktes nu åter komma tillbaka från sina syßlor, och nalkades slottet, med stora skutt. — När han kom in, gick han helt stursk fram till Jucunda, och sade: Hörpå min Prinseßa, hwad såg Ni under luckan?

Men hon blef af den frågan så mycket bestört, att tungan liksom isades, och hon föll till golfwet af en kall däning — Så låg hon nog länge; men ändtligen kände hon lifwet komma åter; hwarföre hon reste sig upp darrande, och si då war hela Slottet förswunnet, men hon satt på en ensam bergshäll, i wilda skogen. När hon alltså reste sig upp, tänkande gå hem till sin Far, fick hon als icke rätt på någon wäg, men märkte snart nog, att detta war en helt annan skog, der hon intet spår kände. Så wankade hon omkring i ser dygn, utan mat eller dryck, hwar öre hon blef så obegripligen matt, att hon om qwällen dignade omkull på en sten.

Här låg hon till ljusa morgonen, då en Prins från obekanta länder, som war ute på jagt med sitt folk, blef dragen hit åt trakten af en Dofhjort, men stannade nu, betagen af den sköna qwinnan, som han såg. När hon waknade, föll han till hennes knä, sägande af innersta lust: Sköna gudinna (ty jag wet ännu icke, om I ären menniska) af kärlek är jag så alldeles bestört, att jag intet annat önskar, än att I wiljen följa hem med mig till mitt rike, och warda min Gemål. — Såsom nu Jucunda af så myc= ken sorg och hunger war alldeles förbistrad, så att

hon knappt wißte hwad hon gjorde, ej heller något forntida mindes, så neg hon ganska ödmjukt för Prinsen, och följde honom åt. Han war Konung öfwer ett mägtigt rike långt bort; hwarföre, när han kom upp på sitt slott, anrättade han straxt ett ypperligt gästabud, och wigde sig om aftonen tillsammans med Jucunda, så att hon wardt hans Drottning. Blott ett är underligt, som ingen wißte, men som Prinsen tänkte wid sig sjelf: att medan de bägge stodo i brudstolen, och inför Presten afsade äktenskapsordena, kände Prinsen sig betagen af en sådan dwala, att han ingenting såg eller hörde, mycket mindre kunde tala. Likwäl hade ingen annan märkt detta, och när Presten frågade honom om eden, hade man rigtigt från honom hört de orden, som i wigseln borde sägas: Hwilket war besynnerligt.

När nu ett knappt år war förlidet, så att det nog syntes på Drottningen att hon war hafwande, så lades hon slutligen ner på sängen. — Men om natten, sedan hon hade födt sin goße fram, och alla andre sofwa, såg hon hastigt, huru som grå kappan stod wid sängen hotande, och sade: Hörpå min Prinseßa, hwad såg Ni under luckan? Af bäfwan och ledsnad tordes hon als icke swara, utan wände allenast bort hufwudet åt wäggen, hwarpå grå kappan tog ifrån henne det nyfödda barnet, samt strök blod om hennes fingrar och mun. När nu folket waknade och såg, att Drottningen war förlöst, men funno intet barn, blott att hennes mun och händer woro blodiga, skälfde de tillsammans, menande henne wara ett troll, som åt upp sitt eget foster, hwarföre de

kommo öfwerens, att icke underrätta Konungen om denna stora sorg, utan togo i stället en hundwalp, sägande, att hon af en olycka fått ett mißfödsel. Konungen bedröfwades wäl häröfwer ganska illa; dock kunde han icke aflåta, att tillbedja sin gemål, efter hon war någon ting så osägeligt intagande; ej allenast till ansigtet, utan till ljufliga seder och umgänge i tal och swar. — Nu kom det andra året, då det wardt med henne på samma sätt, och om natten, sedan hon hade födt, stod åter grå kappan wid hennes sida sägande: Hörpå min Prinsessa, hwad såg Ni under luckan? och när hon af förbistring ingenting härpå swarade, gjorde han just som förra gången; ty han tog bort hennes barn och strök henne sjelf med blod kring mun och händer. — Men när också tredje året kom, och allting hände på samma sätt, då kunde folket icke afhålla sig från sin bestörtning, så att de omtalade för Konungen, huru Drottningen alla tre gångerna ätit upp sina barn, och warit blodig, då de waknat. — Ack, utropade nu Prinsen af mycken jemmer, hwilken faselig olycka har jag icke bringat öfwer mitt hus och allt mitt rike, eftersom jag märker och nog tydligt inser, att jag på heden har träffat för ett Skogsrå, som, fast än hon skapar sig kyskt och däjeligt, likwäl är endast ett troll, icke skonade att äta upp sina egna små barn. — Så tog han då Jucunda inför sig, med mycket hårda ord och slag, som han tillfogade henne; och ehuru hon med ödmjukt tålamod led så grufligen, och wisade sin sorg med oskyldiga tårar, så stötte dock Konungen henne ifrån sig, då hon låg för hans fötter; menande hennes heta tårar

wara endast lögn: efter hon för honom icke torde uppträcka någonting om grå kappan. Nu tillredde Prinsen ett stort bål på torget utanför borgen, der troll brukade brännas till döds. Det ämnade han åt Jucunda, som han emellertid hade kastat i ett swart fängelse: fast mången gång hans hjerta ännu slog af mycken sorg, när han tänkte på huru högst älskwärd hon war.

Då nu dagen war fullbordad, och facklorna nära att sättas i bålet, så fördes Jucunda fram barfotad och mycket trasig, såsom hon hade legat på bara golfwet i fängelset. Wäl war hon blek, dock syntes hon icke bestört, utan ganska glad och mycket ödmjuk, såsom hon skulle gå till försoning och upprättelse, men als icke till bålet. Bäst när hon gick, och Konungen stapplande mottog henne wid bålet, stod åter grå kappan wid hennes sida, ropande: Hör på min Prinsessa, hwad såg Ni under luckan? — Hwaraf Jucunda blef ganska harmsen och förbittrad, efter hon nu gick i andra tankar, menandes så komma till lycksaligheten i himmelen efter döden, samt att hon före sin afgång wäl skulle slippa, att widare beswäras af detta otäcka troll, som gjort henne så mycket ondt. Efter hon nu war upptänd af en sådan ledsnad, icke heller trodde sig något mera kunna förlora på jorden, steg hon helt dristigt fram, och ropade med bitterhet: Jo just dig, din förbannade gråa kappa, war det som jag såg; dig som jag hatar af lif och själ!

Och i samma stunden föll kappan, liksom en grå aska till jorden, men i deß ställe stod der en ung Prins, så skön, att deß make blir swår att

söka; han war alldeles lik den, som fordom Jucunda sett i sin dröm, föll han ocksä nu ner i allas åsyn för hennes fötter, ropade med många tårar:

O min allra ädlaste Prinseßa, huru kunnen I wäl förlåta mig allt det myckna onda, som jag nu gjort eder på många år? Men wißten I dock, huru jag brunnit af allra wänaste kärlek till eder, fast ett grufweligt öde warit mig pålagdt att bära, så skulle I icke wara mig så omild. Här hafwen I nu edra tre små Prinsar, hwilka jag tagit och fostrat, eftersom de werkeligen äro mina; ty jag har rätt.ligen blifwit wigd till eder, men icke denne Konungen, som här står: och deßa barn äro äfwen mina barn med eder. Kommer nu genast min älskeliga gemål, och följen mig hem till mitt rike, som ligger ganska långt härifrån, der I skolen lefwa sälla dagar, och äfwen få wackra tidningar om eder fader, mor och syskon. — Nu hördes ett gräseligt gny af den andra Konungen och hans folk, som icke wille släppa bort Jucunda, utan mente, detta war allenast ett nytt trolleri, för att tjusa deras ögon med. Men hon lade sig genast hårdt i den ankomne Prinsens famn, som hon så länge älskat; hwarpå han drog ut sitt blanka swärd och röjde dem så wäg genom hopen. Der sågo de snart, hwarest twå sköna grå hästar stodo sadlade i guld och pärlor, och en stor skara raskt krigsfolk. Hwarföre de bägge genast satte sig upp och redo derifrån.

Då nu Jucunda grufligen mycket undrade öfwer allt detta, tog Prinsen till ordet, och sade henne, med den ljufligaste röst: Du, min allra

skönaste gemål, hör nu på huru olycklig jag warit, efter jag icke allenast sjelf lidit (det jag ringa aktat), utan äfwen måst se dig i så stort bekymmer. Rosimandro är mitt namn, widt berömdt i många länder. Men ännu war jag knappast tjugu år, då jag på kämpafärder war långt kommen hemifrån, och trött efter en lång drabbning, lade mid ensam att sofwa wid en ström. När jag waknade, satt wid min sida en qwinna, så ful, som det argaste spöke. Hon berättade, huru hon blifwit upphettad af kärlek till mig, sade huru mägtig hon war i swartkonster, och lofwade mig tusen präktiga ting. Drag du till helwetet, Troll, ropade jag och gjorde ett kors för min mun: mån man kan på en gång älska och hata en? huru will du då, att jag skall älska en sådan djefwul som du är? — Häraf blef hon ettergrön i ansigtet och ropade öfwer mig, likssom hon skulle hafwa slåsat eld: På en gång hata och älska en! O du allraotacksammaste och nedrigaste menniskobarn, så gå, och drag långt härifrån i den nya gestalt, jag skall gifwa dig; hwarefter hon kastade en gemen grå kappa öfwer mina axlar, med den werkan, att jag nästan miste allt wett, och blef alldeles osynlig, men den grå kappan, som jag bar, hon syntes ensam öfwerallt, hwart jag gick. Gå, ropade hon, du olycksalige, som försmått mig, och det du förebrått mig, skall just hända dig; ty det säger jag till ett jerntecken, att förr skall du icke blifwa qwitt denna skepnad, än du fått en Prinsessa, som på en gång af all sin magt älskar dig, och med hwilken du blifwit wigd, så att du med henne aflar tre Prinsar: men

hwilken tillika så grufligen hatar dig, att hon bleknar och wänder sig bort wid din åsyn, samt slutligen, ehuru hon af dig har tre barn, likwäl förbannar dig, ropande, att hon hatar dig af lif och själ.

Under all denna berättelse kunde Jucunda swårligen hålla sig från många tårar öfwer ett så bistert öde, som träffat den ståtliga Prinsen; men kunde dock icke annat än le af mycken fromhet i sitt hjerta, då hon betänkte, huru ödet i alla stycken så underligt sammanlänkat sagan, att ett så ganska swårt jerntecken blifwit uppfyldt till alla delar, och trolldomen således bruten. Hwarföre, sedan de båda hemkommit, och ljufligen gråtit en stund tillsammans, höll Rosimandro sin Jucunda så kär, att han icke kunde se något älskwärdare på jorden.

Den trogna Hunden.

En Bonde hade en trogen Hund, som hette Sultan, och war så gammal, att han ej mer kunde bita ifrån sig. En gång stod Bonden med sin hustru på gården, och sade: "i morgon skjuter jag ihjäl den gamla Sultan, han duger ändå ej till något mer." Det gjorde Hustrun ondt om hunden, och hon sade, "den har tjent oß i så många år, att wi borde gifwa honom nådebröd." "Åh! sade mannen, du är wäl inte rätt klok; han har ju icke en tand i munnen, och tjufwarne äro ej mer rädda för honom; under den tid han tjent oß har han fått sin goda föda, nu duger han ej mer, derföre kan han wandra all werldenes wäg."

Hunden, som ej låg långt derifrån, hörde allt hwad som sades, och blef bedröfwad öfwer att den följande dagen skulle wara hans sista. Han war god wän med en Ulf; till den gick han om aftonen, och berättade det öde som förestod honom. "War obekymrad, sade Ulfwen, jag will gifwa dig ett godt råd: I morgon bittida gå bonden och hans hustru ut, att slå hö, och taga deras lilla

barn med sig. Medan de arbeta lägga de barnet i skuggan bakom gärdesgården: lägg dig då bredewid, som om du wille wakta det. Så skall jag komma från skogen och snappa bort barnet; du springer efter af alla krafter, som om du wille taga det ifrån mig. Jag låter det falla, och du bär det tillbaka. Då tro de, att du räddat det, och äro nog så tacksamme, att de ej göra dig något ondt, utan twertom kommer i dubbelt större nåd, och sedan lär wißt ingenting fattas dig."

Med detta förslag war Hunden nöjd, och det blef rigtigt utfördt. Bonden skrek, då han såg Ulfwen springa bort med barnet: men då den gamle Sultan förde det oskadt tillbaka, blef han glad, klappade honom och sade: "Dig skall intet ondt wederfaras, du skall ha nådebröd så länge du lefwer." — Derpå sade han till sin hustru: "gå genast och koka gröt af Hwetemjöl åt den gamle Sultan, den behöfwer han ej tugga, och min hufwudkudde skall han ha att ligga på." — Från den tiden hade Sultan så godt han kunde önska sig.

En dag besökte Ulfwen honom, och gladdes öfwer hans lycka. "Hör Landsman!" sade han, "du blundar wäl på ena ögat, om jag ibland knipper ett af din Husbondes feta får. Det är swårt att slå sig igenom werlden nu för tiden." — "Nej, sade Hunden, det kan jag ej tillåta, ty min Husbonde blir jag trogen." — Ulfwen trodde ändå, att det ej war hans allwar, och kom om natten, för att hämta sig en god stek; men den trogna Sultan gjorde ett sådant allarm, att folket kom ut och Ulfwen måste ta till flygten, hwar=

under han ropade till hunden: "du dåliga karl! det skall du ej ha gjort för intet."

Morgonen derpå sände Ulfwen ett Wildswin till Hunden, med utmaning att de skulle mötas i skogen, och der afgöra sin träta. Hunden kunde ej få någon annan hjelp, än en trebent Katt. Då de nu följdes åt till skogen, linkade den stackars Katten erbarmligt, och satte swansen i wädret af smärta. Ulfwen och hans sekundant woro redan på det utsatta stället; men då de sågo Hunden komma, trodde de att han hade en sabel med sig, ty derföre ansågo de Kattens swans, och som han hoppade på tre ben, så wißte de ej annat än att han hwar gång tog upp en sten, för att kasta på dem. Då blefwo begge förskräckte, så att Wildswinet gömde sig i buskarne och Ulfwen kröp upp i ett träd. Då Hunden och Katten hunnit fram, blefwo de förundrade, att ej träffa någon. Men Wildswinet hade ej kunnat gömma sig helt och hållet i löfwet, utan öronen stucko fram. När Katten såg sig om, och Swinet klippte med öronen, trodde han att det war en Råtta, som rörde sig, sprang till och bet af hjertans grund. Då reste Swinet sig, skrek med full hals, sprang allt hwad det kunde, och ropade: "der uppe i trädet sitter den sannskyldiga." — Hunden och Katten sågo och blefwo warse Ulfwen, som nu måste blygas att ha warit så rädd, och ingick förlikning med Hunden.

Tumme Liten.

Det war en gång en wedhuggare och hans hustru som hade sju barn, alla goßar. Den äldste war tio år och den yngste sju. Om man förundrar sig öfwer att de hade födt så många barn inom så kort tid, så blir det lätt förklaradt derigenom, att wedhuggarens hustru ej brukade gå länge hafwande och deßutom alltid födde trillingar. De woro ganska fattige och de många barnen woro dem till beswär, emedan ingen bland dem ännu kunde förwärfwa sitt bröd. Hwad som mest bekymrade dem war, att den yngsta war ganska klen, ömtålig och tyst, ehuru godhjertad. När han föddes till werlden war han icke mer än en tum lång, en omständighet, som förskaffade honom namnet Tumme-liten. Detta stackars barn war husets sorg och deßutom den, som alla hade att klandra, alltid hade han orätt. Emedlertid war han i sjelfwa werket den qwickaste och den förståndigaste bland alla sju wedhuggarens barn, och om han felade litet, så war han deremot så mycket uppmärksammare. Nu kom äfwen ett ganska hårdt år och det fattiga folkets nöd blef så

stor, att de slutligen beslöto att skicka alla sina barn ut i werlden för att sjelfwe söka sitt uppehälle. En afton då barnen redan lågo i sin sömn och wedhuggaren med sin hustru, ännu sutto fundérande öfwer sitt hårda öde wid spisen, sade mannen: Mor wet du hellre än wi se barnen dö omkring oß i swält, må wi skaffa ut dem i werlden; men som wi aldrig skulle bli af med dem om de hittade tillbaka hem, så will jag i morgon föra dem med oß ut till ändan af skogen, så långt att de ej hitta tillbaka; och under det de leka smyga wi oß bort. Ack, sade gumman, will du då så kasta dina barn if'ån dig; jag samtycker aldrig till ett så grymt förslag. Mannen anwände också länge fruktlöst den wältalighet deras nöd ingaf honom, ty hon war wäl tryckt af stor fattigdom, men war ännu mera mor. Slutligen gaf hon likwäl wika då hon rätt betänkte fasan att se sina sju barn förhungra. Försynen wårdar sig wäl om deßa barnen, tänkte hon, då deras föräldrar ej kunna det, och så lade hon sig gråtande, för att genom sömnen komma till en stunds glömska af deras lidande. Tumme-liten hade likwäl hördt allt detta, ty då han märkte att talet fallit på honom och hans bröder, smög han sig oförmärkt ur sängen och gömde sig under den pall, hwarpå modren satt, han kunde således höra allt hwad som sades utan att blifwa sedd. När hans far och mor släckt elden på spisen och lagt sig, smög han sig äfwen i sin lilla säng, men kunde ej sofwa för de tankar som syßelsatte honom öfwer hwad nu wore att göra. Tidigt på morgonen uppsteg han och gick till en klar, sorlande bäck,

der han fyllde sina fickor med små hwita stenar. Straxt efter hans hemkomst begaf man sig på wägen och Tumme-liten upptäckte intet af hwad han wißte för sina bröder. Fadren förde barnen i en del af skogen, som war så tät, att de ej sågo tio steg framför sig. Der började han hugga och barnen att göra små pipor att blåsa på. När föräldrarne sågo barnen rätt sysselsatte, flydde de på en gångstig, som snart förde dem ur barnens åsyn. När barnen funno sig ensamne, började de gråta af alla krafter. Tumme-liten lät dem gråta ut, ty han wißte wäl huru han skulle hitta hem. Han hade, då de gingo ut, på små afstånd, fällt en af sina små stenar och han behöfde blott på gångstigarne leta sig tillbaka efter deßa små hwita stenar. Han sade derföre slutligen till bröderna: gråten icke, jag wet wägen, och skall föra er hem. De följde honom sorgsne och han höll ord, ty genom stenarna, som wid alla korsstigar wisade den wäg, som de kommit, hittade han rigtigt rätta wägen hem. De wågade ej genast gå in, utan ställde sig utanför dörren att höra efter hwad far och mor derinne sade. Wedhuggaren och hans hustru hade knappt kommit hem förr än de erhöllo 10 Riksdaler från egendomsherren, som han så länge warit skyldig dem att de trott sig aldrig få dem. Wedhuggaren hade då genast skickat sin hustru till staden att köpa kött och det tre gånger så mycket som till ett wanligt kok, ty de woro alldeles utswultne. När Gumman nu war hemkommen, köttet kokadt och båda ätit sig wäl mätta, sade gumman: ack Wilhelm! hwad göra nu wåra stackars barn, kanske äro de redan upp-

åtne af wargarne? Du war ganska hård, ser du Gud hjelpte oß och nu hafwa wi skäl att ångra wår mißtröstan. Nu hafwa wi mycket qwar, som de kunna blifwa mätte af, då de likwäl snart dö af hunger, ack om jag nu hade dem här! Ack, om jag nu finge se dem äta sig mätta! Wi äro här! ropade i detsamma alla barnen utanför dörren der de hört modrens klagan. Hon skyndade att öppna dörren, och föräldrarnas glädje war alldeles obeskriflig att återfå sina barn nu då de hade något att gifwa dem. Föräldrarne fägnade sig snart åt barnens matlust! en glädje, som för dem war alldeles ny. Det war nu åter allt i sin ordning till deß de 10 Riksdalerna woro slut. Då återkommo bekymren och wedhuggaren segrade åter på modrens ömhet med sitt beslut att skaffa barnen ut i werlden; men denna gång skulle de föras än längre, så att de ej skulle kunna komma tillbaka. Tumme-liten hade nu äfwen hört hela förslaget och förfärades nu mindre än första gången, ty han tänkte på samma sätt leta sig hem. Men när han om morgonen, då detta skulle ske, uppsteg ganska tidigt och wille gå att samla sina stenar, fann han dörren riglad. Tumme-liten blef likwäl icke rådlös, ty så snart han af modren fick, som bröderna, ett stort stycke bröd till frukost, gömde han sitt stycke, och beslöt att med brödsmulor gifwa sig samma märken som med stenarne. När föräldrarne fört dem dubbelt längre än förra gången, flydde de åter. Nu war åter Tumme-liten oförfärad, och sade till bröderna: jag hittar nog åter wägen; men huru sorgsne blefwo de ej då hann fann sig mißlyckad deri af den obe-

räknade omständighet, att brödsmulorne hade smakat sparfwarne i skogen rätt wäl, och icke lågo qwar, som småstenarne, för att wisa hemwägen. Nu gingo de således på winst och förlust och kommo wilse. Natten inbröt äfwen, och med den ett owäder. De hörde på alla sidor wargar tjuta, ett hällregn genomblötte dem, de föllo ofta i mörkret och woro med ett ord i den jemmerligaste belägenhet. Slutligen påfann Tumme-liten att uppklättra i ett högt träd för att se sig omkring och han gjorde det ej utan fördel; ty på mycket långt afstånd tindrade ett ljus. När han nedkom ur trädet såg han wäl ej mera ljuset, men han tog med sina bröder wägen åt det håll der han sett ljuset och efter en stunds gående kom han till slutet af skogen der ljuset åter wiste sig. Nu följde barnen detta sken, som likwäl ofta förswann ur deras åsyn så ofta de nedkommo i en däld. Slutligen framkommo de likwäl till det hus der ljuset lyste och bultade på dörren. En beskedlig gumma kom ut för att se hwilka så sent kunde komma, och fann sju små barn. Tumme-liten sade henne att de gått wilse och att hon af barmhertighet måste gifwa dem herrberge öfwer natten. Den goda gumman, som rördes till tårar af deras usla belägenhet och wackra utseende, sade gråtande: ack mina stackars barn, ni weta ej hwart ni kommit. Här bor en menniskoätare, som anser små barn som en läckerhet. Tumme-liten och hans bröder ryste och bäfwade, men hwad war att wälja? Ack! sade Tumme-liten, kära mor om wi stanna derute i skogen, så äta wargarne wißt upp oß i natt, tag derföre emot oß, det är i alla fall bät-

tre att i morgon bli uppäten af er man. Han är likwäl menniska och ingen warg, och torde kanske bewekas att skona oß om wi och ni be rätt wackert. Gumman, som hade ett medlidsamt hjerta, tänkte: kommer tid, kommer råd, och tog in barnen för att låta dem så wärma och torka sig. Hon hade deßutom i grytan en fårstek för sin mans aftonmåltid. De hade knappt kommit fram till spisen förr än det bultade twenne gånger hårdt på dörren. Det är min man, sade gumman, skynden er under sängen. Barnen flydde till denna osäkra fristad; gumman öppnade och menniskoätaren inkom. Steken war wäl ännu blott halfstekt, men hon smakade menniskoätaren så mycket bättre, då bloden ännu rann. Sedan han stillat sin första hunger, började han wädra. Här luktar lefwande menniskokött sade han. Ack nej, sade gumman, det är blott af fåret jag nyß slagtade, du ännu känner den friska lukten. Så, gamla häxa, återtog menniskoätaren, tror du icke, att jag känner skilnad på lukten af fårkött och menniskokött. Här hänger ej rätt tillsamman, hwad är der under sängen, der lukten kommer från? I det samma skyndade han dit och fann de stackars hopkrupna barnen. Nå se det war ett fynd! utropade menniskoätaren glad. Nu har jag werkeligen något att bjuda mitt fremmande, trenne mennisko-ätare, som komma till mig om några dagar, och du gamla troll wille smyga undan dessa läckerbitar. Jag kan ej nog förundra mig, att jag ej långesedan ätit upp dig gamla godhjertade kreatur. Barnen föllo på knä bedjande om förskoning, men denna menniskoätare war den grym-

maste bland alla som de kunnat träffa, och gick, i stället för allt swar, efter en stor knif, den han började bryna på en sten. Laga till sås, sade han till sin hustru, jag will redan i afton undfägna mig litet af den goda slagten. Ack så du slösar, gubbe lilla, sade den goda gumman, har du ej i wisthuset en hel kalf, twå får och ett halft swin nyß slagtade. Wore det ej bättre att först göda de der magra barnen. Så tänkte jag göra och sedan owäntat fägna dig med läckerbitar. Tänkte du det gumma, sade han något mildare. Ja må ske, men gif dem nu bra mat, ty äta och sofwa måste de om de skola få hull, till deß mitt fremmande kommer. Sedan menniskoätaren i glädjen supit mer än wanligt, blef han rusig och lade sig att sofwa.

Menniskoätaren hade sju döttrar, ännu ej större än just wid de år som de nyß ankomne gästerne. De hade wäl en ganska wacker hy emedan de som fadren gerna åto rått menniskokött, men ögonen woro små, grå och runda, näsorne små och trubbiga, tänderna hwita, men glesa och långa. Ännu woro de wäl ej så elaka, men de tycktes wilja blifwa det, ty då fadren kom hem med små röfwade barn, funno de ett särdeles nöje i att bita dem för att få suga i sig warm blod. Deßa flickor sofwo redan till all lycka, när Tumme-liten och hans bröder kommo. De lågo alla i en säng och hade guldkronor på hufwudet. Sedan gumman lagt de sju goßarne i en annan lika stor säng som den, hwari flickorna sofwo, lade hon sig hos sin tungt insomnade man och somnade äfwen snart. Tumme-liten och hans bröder

somnade deremot ej så lätt, likwäl war till slut Tumme-liten waken. Nu steg han upp, tog nattmößorne, som den goda gumman satt på honom och hans bröder, af deras och sitt hufwud, gick äfwen till flickornas säng och aftog dem deras guldkronor. Guldkronorne satte han på sitt och sina bröders hufwuden, och nattmößorne på flickornas. Hans förmodan slog ej fel. Menniskoätaren hade något efter midnatten ej wäl bortsofwit sitt rus förr än han waknade, och genast ångrade att han uppskjutit goßarnes slagtande. De kunna ju slippa undan mig, tänkte han, och det är bäst att göra strax hwad som kunde blifwa för sent. Han steg nu derföre upp, tog sin stora knif och gick till goßarnes säng, men när han kände att alla hufwuden hade guldkronor, sade han: Nå jag är nu bra yr i hufwudet som så går miste. Nu hade jag just kunnat göra en wacker slagtning i min halfsylla. Derpå gick han till sina döttrars säng, och som han der kände blott nattmößor, woro alla sju i största hast slagtade. Så, nu kan jag wara säker om min kost, sade han, i det han åter lade sig.

Tumme-liten, den enda som warit waken, och ej litet bäfwat när menniskoätarens kalla hand känt på hans hufwud, wäckte sina bröder så snart menniskoätaren somnat. Skynden er, kläden er, nu är tid att fly. Goßarne hoppade ej utan fara ut genom fönstret ner i trägården och klättrade med största swårighet öfwer trägårdsplanket. Utkomne, skyndade de sig allt hwad de kunde; men hunno ej långt förr än det dagades och menniskoätaren waknade. Han wäckte då genast sin hust-

ra, och för att skämta litet med henne, [illegible] han, gå nu upp och kläd på dina små-goßar go[illegible]ar-ne. Gumman stod upp, icke litet förundrad [illegible] sin mans milda lynne. Men huru stor blef [illegible] hennes förskräckelse då hon, sedan hon funnit go[illegible]sarnes säng tom, kom till sina döttrars och såg dem alla, med afskurna halsar, simmande i [illegible] blod. Ack himmel! utropade hon, och som qwinfolk bruka göra wid dylika tillfällen, dånade hon. Mannen, förfärad af ropet och hustruns fall, skyndade äfwen ur sängen och blef ej mindre förfärad wid hwad han såg. Likwäl dånade han ej; de bytingarne, utbrast han, de skola dyrt få plikta, och sedan han genom en kruka watten, den han kastade sin hustru i ansigtet, bragt henne till sansning, sade han: skynda dig, gif hit mina byxor, och mina sju-mils stöflor. Jag skall snart hinna dem. Påklädd, hastade han ut, och som han tog med sina sju-mils stöflor sju hela mil i hwart steg, steg han rätt många gånger, under sitt letande åt alla håll, öfwer de små goßarne, som pallrade i skogen, knappt några hundrade steg från hans boning. Han steg från berg till berg, och Tumme-liten som snart blef deras förföljare warse, rådde sina bröder att gömma sig i en grotta, som de funnit under en bergshäll. Sjelf kröp han äfwen in, men som sju mils steg hafwa den olägenheten att trötta mycket, så måste menniskoätaren snart hwila sig, och då förde händelsen det så att han satte sig på samma bergshäll hwarunder goßarne lågo. Uttröttad, som han war af letandet, insomnade han genast och snarkade så gruf-

ligt, att barnen nu bäfwade, snart sagdt mer än då knifwen wäßades. Nu sade åter Tumme-liten till sina bröder: skynden er att fly, och som min fars hus nu redan kan ses, så hinna wi nog hem förr än menniskoätaren waknar; jag will emedlertid söka skaffa något i huset hwaraf wi kunna lefwa, så att wi ej mera för hungersnöd behöfwa blifwa utsöfte. Bröderna hunno lyckligt hem och Tumme-liten lyckades det äfwen att draga af menniskoätaren de der sju mils stöflorna, dem han genast drog på sig sjelf. De woro wäl först alltför stora för honom, men som de woro af en undergörande art, så hände att de genast fogade sig efter hans fötter och ben.

Tumme-liten, som nu började spekulera på hwarjehanda sätt att förtjena penningar genom de underbara stöflorna, fick weta att Konungen war i stor orolighet öfwer sin armee, som på 200 mils afstånd från hufwudstaden war nära att gifwa en afgörande slagtning mot fienden. Genast inställde han sig hos Konungen, lofwade mot hederlig belöning, att före aftonen skaffa honom underrättelse från armeen, blef lofwad dubbelt mot hwad han begärt, och höll ord. Nu blef han dageligen nyttjad af Konungen så länge kriget räckte, och förtjente ganska mycket. När freden afslutades, till Konungens fördel, erhöll han ännu ytterligare en stor Kunglig gåfwa, och som han ej ännu tröttnat att förtjena penningar blef han nu under fredstiderna alla älskares och älskarinnors breffförare. Dermed förtjente han icke mindre, ty kärleken är äfwen konungsligt frikostig. Åt gift folk förde han wäl äfwen stundom bref, men blef så

dåligt betald, att han ej brydde sig om att föra det tillbaka. När han förnött sina bästa år som kärlekens postiljon, satte han sig i ro på samma ort der han köpt sina föräldrar och bröder så stora egendomar, som någonsin de man i wåra dagar winner på utländska lotterier. Han hade under all tid han nyttjade sina underbara stöflor, dagligen hälsat på sina föräldrar och gifwit dem och bröderna sköna presenter, från de många stora städer han besökte. Hade han i sina första barnaår blifwit förskjuten och föga afhållen, så blef han desto mera älskad sedan han fick tillfälle att gagna de sina och så gerna gjorde det.

Moral.

Man fägnar sig åt wackra barn; man är ofta dråttwist mißnöjd mot de som fått mindre fördelaktiga kroppsegenskaper; men ofta segrar en kraftfull själ öfwer en swag och oansenlig kropp, och som i denna saga har man ofta sett det barn med tiden blifwa en hel familjs stöd, som i barnaåren ansågs för husets olycka.

Sanct Pehr
och
Broder Lustig.

Det war en gång ett långwarigt krig, och då det blef slut fingo många Soldater afsked. Broder Lustig fick ocksä sitt afsked, och ingenting mer än litet kommißbröd och fyra skilling i penningar; dermed drog han sina färde. Men Sanct Pehr hade, som en fattig tiggare, satt sig utmed wägen, och då Broder Lustig kom, bad han honom om en allmosa; då sade denne: "käre wän! hwad skall jag gifwa dig? Jag har warit Soldat och fått mitt afsked, och för resten ingenting utom litet komißbröd och fyra skilling, och när det är slut, så måste jag tigga så wäl som du, men något skall du i alla fall få." — Derpå delade han brödet i fyra delar, gaf Apostelen den ena delen och tillika en skilling. Sanct Pehr tackade honom, gick längre fram och satte sig åter som tiggare, men i en annan skepnad, utmed wägen, som Sol=

daten skulle gå, och då han kom, bad han honom, likson förra gången, om en allmosa. Broder Lustig sade som förut, och gaf honom åter en fjerdedel af brödet och en skilling. Sanct Pehr tackade, gick längre fram, satte sig i förwäg som en annan tiggare och bad Broder Lustig om en allmosa. Denne gaf honom äfwen nu tredje fjerdedelen af brödet och tredje skillingen. Sanct Pehr tackade, och Broder Lustig fortsatte sin wäg, men hade nu ej mer än en fjerdedel af brödet och en skilling. Dermed gick han in i ett wärdshus, åt sitt bröd och köpte dricka för skillingen. Då han slutat, gick han widare, och då mötte han åter Sanct Pehr, men i en afskedad Soldats skepnad, som sade till honom: "god dag kamrat! kan du ge mig ett stycke bröd och en skilling till dricka." — "Hwar skulle jag taga det ifrån?" swarade Broder Lustig, "jag har fått mitt afsked, och för öfrigt intet utom litet kommißbröd och fyra skilling i penningar; tre tiggare har jag mött på landswägen, hwar och en af dem har jag gifwit en fjerdedel af mitt bröd och en skilling i penningar. Nu är jag pank, och om du nu inte har mer än jag, så kunna wi följas åt för att tigga." — "Nej, det kan just icke behöfwas, swarade Sanct Pehr; jag förstår mig litet på Doktoriet, och dermed kan jag nog förtjena mig så mycket som jag behöfwer." — "Men jag, sade Broder Lustig, förstår mig allsintet på sådant, derför får jag wäl gå ensam och tigga." — "Du kan följa med mig, sade Sanct Pehr; om jag förtjenar något, skall du få hälften med." —

"Det war rätt bra", sade Broder Lustig, och så följdes de åt.

De kommo till en Bondstuga, och som de hörde en ömkelig jemmer och klagan derinne, så gingo de in. Der låg Mannen och drogs med döden, och Hustrun gret och jemrade sig. "Håll opp med ert gråtande," sade Sanct Pehr, "jag skall göra er man frisk," tog en salfwa ur fickan och botade i ögonblicket den sjuke, så att han stod upp alldeles frisk. Mannen och Hustrun sade nu i deras hjertans glädje: "hur skola wi belöna er? Hwad få wi gifwa er?" Men Sanct Pehr wille ej emottaga något, och ju mer de trugade honom, deß mer wägrade han. Men Broder Lustig stötte Sanct Pehr på armen och sade: "tag emot du! tag emot du! wi behöfwa det nog." Slutligen bad Bondhustrun att Sanct Pehr åtminstone skulle emottaga ett Lamm, men han wille alldeles icke. Då stötte Broder Lustig honom i sidan, och sade: "tag då emot din dumma f—n; wi behöfwa det ju!" Sanct Pehr swarade: "ja, jag skall emottaga Lammet, men jag bär det icke; will du ha det, så får du sjelf bära det." — "Derpå har ingen nöd," sade Broder Lustig, och tog Lammet på axlarna. De gingo nu widare, och kommo till en skog, men då började Lammet bli tungt för Broder Lustig, och han deßutom ganska hungrig, hwarföre han sade: "se här är en wacker plats; här kunna wi hwila och steka wårt Lamm." — "Alltför gerna", swarade Sanct Pehr; "men jag förstår mig ej på att laga mat, derföre får du sjelf göra det; jag skall emedlertid gå och se mig litet omkring; men du får ej börja äta, förrän

jag är tillbaka, jag skall nog infinna mig i rät-tan tid." — "Gå du", sade Broder Lustig, "jag skall nog draga försorg om steken." — Sanct Pehr gick nu bort, och Broder Lustig gjorde eld och tillagade steken på bästa sätt sig göra lät. Då steken redan en lång stund warit färdig och Sanct Pehr ej återkom, började Broder Lustig att äta, skar ur hjertat och åt upp det helt och hållet. Strax derefter kom Sanct Pehr tillbaka, och sade: "du kan gerna äta upp hela Lammet, jag will bara ha hjertat, gif mig det." — Då tog Broder Lustig knif och gaffel, låtsade som han sökte efter hjertat, men ej kunde finna det. "Hwart har det då tagit wägen?" frågade Sanct Pehr. "Det wet jag inte", swarade Broder Lustig; "men nu kommer jag ihog mig! ä' wi inte ett par rik-tiga narrar, som söka efter hjertat? ett Lamm har ju icke något hjerta." — "Det war något helt nytt", sade Sanct Pehr, "alla andra djur ha ju hjerta, hwarföre skulle då Lammet wara utan?" — "Nej, kamrat! tänk du bara efter, så skall du påminna dig, att det werkligen ej har något." — "Nå wäl", sade Sanct Pehr, "fins der intet hjerta, så kan du spisa hela Lammet ensam." — Broder Lustig åt och gömde resten i ränseln.

De gingo längre fram och kommo till ett träsk, som de måste wada öfwer. "Gå du förut," sade Sanct Pehr. "Nej", swarade Broder Lustig, "gå du förut;" och tänkte, om wattnet är för djupt för honom, så låter jag bli att gå dit. Då wadade Sanct Pehr öfwer, och wattnet gick honom till knäna. Nu skulle Broder Lustig ock-så gå öfwer, men wattnet steg allt högre och

högre, ända till halsen på honom. Han ropte då: "broder, hjelp mig!" Sanct Pehr sade: "will du då tillstå, att du ätit upp Lammets hjerta?" — "Nej, det har jag icke gjort." Då steg wattnet ända till munnen. — "Hjelp mig broder." — "Will du då tillstå, att du ätit upp Lammets hjerta?" — "Nej, det har jag icke gjort." — Sanct Pehr wille likwäl ej låta honom drunkna, utan lät wattnet sjunka och hjelpte honom öfwer.

De drogo nu widare, och kommo till ett Rike, der de fingo höra, att Prinsessan war döds-sjuk. "Hålla, min bror!" sade Soldaten; "det är en fångst för oss; göra wi henne frisk, så äro wi hulpna för all wår tid." Men han tyckte att Sanct Pehr gick nog långsamt. "Nå tag benen med dig, bror lilla", sade Soldaten, "att wi hinna fram medan det ännu är tid." Men Sanct Pehr gick beständigt långsammare, ehuru mycket Broder Lustig skyndade på honom, tills de slutligen fingo höra, att Prinsessan war död. "Der ha wi det", sade Soldaten; "det är frukten af din sömniga gång." — "War du bara lugn", sade Sanct Pehr, "jag kan göra långt mer än bota sjuka, jag kan äfwen uppwäcka döda." — "Nå, om det är sant, så will jag gifwa mig tillfreds, men då ska wi åtminstone ha halfwa Riket för beswäret." Derpå gingo de till slottet, der allting utmärkte den djupaste sorg, men Sanct Pehr sade till Konungen, att han wille göra Prinsessan lefwande igen. Han blef nu införd till den döde, lät sätta en stor kittel med watten på elden att koka, och aflägsnade alla närwarande, utom Broder Lustig. Derpå skar han lös alla den dödas lemmar och

kastade dem i wattnet, lade dem i kitteln och lät dem koka. Då allt köttet war fallit från benen, tog han dem allesamman, lade dem på bordet i sin naturliga ordning och befallte den döda, stå upp. Och när han tredje gången gjort det, uppreste sig Prinsessan, lefwande, frisk och skön. Konungen blef nu af hjertat glad, och sade till Sanct Pehr: "begär din lön, och om du ocksä fordrar mitt halfwa Rike, så will jag gifwa dig det." Men Sanct Pehr swarade, att han ej fordrade någonting. — Du dummer Jöns tänkte Broder Lustig, stötte Sanct Pehr i sidan och sade: "war då inte tokig, om du ej behöfwer något så behöfwer nog jag." Sanct Pehr wille ändå ej emottaga något, men som Konungen såg, att Broder Lustig gerna wille ha något, så lät han Skattmästaren fylla hans ränsel med Guld.

Nu wandrade de widare, och då de kommo till en stor skog, sade Sanct Pehr: "nu skola wi dela Guldet." — Derpå delade han Guldet i trenne delar. Då tänkte Broder Lustig: "nu har han åter en skruf lös, som gör tre delar och wi äro blott twå." Men Sanct Pehr sade: "nu har jag ganska noga delt det, en del för mig, en del för dig och en del för den som åt upp Lammets hjerta." — "Åh, det har jag gjort!" swarade Broder Lustig och strök hurtigt Guldet till sig. "Du kan tro mig att det är sant." — "Huru kan det wara sant? Ett Lamm har ju intet hjerta?" — "Å jo, kära bror! wißt har Lammet ett hjerta, så wäl som alla andra djur; hwarföre skulle det ensamt wara utan?" "Nå wäl!" sade Sanct Pehr, "behåll du allt Guldet allena, men jag blir ej läng=

re hos dig, utan will gå min wäg ensam." — "Som du will, hjertans bror", swarade Soldaten, "lef wäl!"

Sanct Pehr gick en annan wäg och Broder Lustig tänkte: "det är bra att han går förut, ty han är likwäl en nästan för alfwarsam reskamrat." Nu hade han wißerligen Guld nog, men förstod ej att hushålla dermed utan flösade och skänkte bort det till höger och wänster. Då kom han till ett land, der han fick höra att Prinseßan war död. "Aha, tänkte han, det skall bli bra; jag will göra henne lefwande igen, och låta betala mig, så det förslår." Han gick alltså till Konungen, och tillböd sig att uppwäcka den döda. Konungen hade hört, att en afskedad Soldat drog omkring och uppwäckte döda, och trodde att Broder Lustig war densamme; men som man ej fullkomligt trodde honom, tillfrågade han sitt Råd derom, som sade, att då hans dotter wore död, så kunde han wäl wåga försöket. Broder Lustig lät hämta watten i en kittel, aflägsnade alla närwarande, skar lemmarne från hwarandra, kastade dem i wattnet och gjorde eld under kitteln, alldeles som han sett Sanct Pehr göra. Wattnet kokade och köttet föll af; då tog han upp benen och lade dem på bordet, men förstod ej i hwad ordning de skulle ligga, utan lade allesamman upp och nedwändt. Derpå ställde han sig framför bordet, och befallte den döda stå upp, och gjorde det tre gånger, men Prinseßan rörde sig ej. Då sade han detsamma tre gånger till, men lika förgäfwes. "Prinseßa! statt upp säger jag, eller skall den och den ta dig." Som han sagt detta,

kom Sanct Pehr in genom fönstret i samma skepnad som förr, och sade: "du ogudaktiga menniska, hwad har du för dig? Hur kan den döda uppstå, då du på det sättet har kastat hennes ben om hwarandra?" — "Käre Bror! jag har gjort så godt jag kunnat," swarade Soldaten. "Denna gång will jag hjelpa dig ur nöden, sade Sanct Petr; men det säger jag dig om du en gång till företager dig sådant, så är du olycklig; ej heller får du begära eller emottaga något af Konungen." Derpå lade han benen i deras naturliga ordning och befallte henne stå upp: och Prinsessan stod upp frisk och skön som förut. Sanct Pehr begaf sig derpå ut genom fönstret, och Broder Lustig war glad, att det lyckades så wäl, men förargade sig också deröfwer, att han ej tordes emottaga något. Jag wille wäl weta, tänkte han, hwad han har för flugor i hufwudet; hwad han ger med ena handen, det tar han igen med den andra.

Konungen tillböd Broder Lustig allt hwad han wille hafwa, men han tordes ej emottaga något, dock bragte han det, genom förblommeradt och listigt tal, derhän, att Konungen lät fylla hans ränsel med Guld, och dermed drog han sina färde. Utanför porten stod Sanct Pehr, och sade: "se, hwad du är för en menniska! har jag ej förbudit dig att emottaga något, och likwäl har du låtit fylla din ränsel med Guld." — "Hwad rår jag för det, swarade Broder Lustig, när man stoppar det dit?" — "Det säger jag dig, att om du ännu en gång befattar dig med dylikt, så går det dig aldrig wäl." — "Ah, söta bror! frukta ingenting, nu har jag Guld, och då behöfwer jag

ej gå och twätta benknotor." — "Ja det lär wißt räcka länge; men på det du ej mer skall gå på förbudna wägar, så will jag gifwa din ränsel den förmågan, att allt hwad du önskar dig uti densamma, skall genast wara der. Lef wäl! nu ser du mig aldrig mera!" — "Gud wälsigne dig!" sade Broder Lustig; "det war rätt wäl att han gick; jag skall wißt icke följa dig, du besynnerliga menniska, tänkte han." Men den kraft Sanct Pehr meddelat hans ränsel kom han ej ihog.

Broder Lustig wandrade omkring med sitt Guld, och förslöste alltsammans, liksom första gången. Då han slutligen ej hade mer än 4 sk. qwar, kom han till ett wärdshus, och tänkte: "att hålla på deßa 4 sk. är ej wärdt!" lät så gifwa sig för 3 sk. Win och för en sk. Bröd. Under det han satt och drack, stack luften af gåsstek honom i näsan. Broder Lustig kikade ikring sig, och fick se att wärden hade twå gäß stående i kakelugnen. Då föll det honom in, att hans kamrat sagt, att hwad han önskade i sin ränsel, det skulle komma dit. "Godt! tänkte han, jag will försöka med gäßena;" alltså gick han ut och utanför dörren sade han: "jag önskar att de twå stekta gäßen, som stå i kakelugnen, wore i min ränsel!" Derpå öppnade han den och såg att de båda gässen lågo der. Ack, sade han, det war en skön inrättning; nu är jag en behållen man, begaf sig till en äng, och tog fram stekarna. Under det han satt och spisade kommo twenne Gesäller gående och sågo så begärligt på den ena gåsen, som ännu war orörd. Broder Lustig tyckte sig hafwa nog af en, ropade Gesällerna och gaf dem den

andra. De tackade honom och gingo till Wärdshuset, läto der gifwa sig win och bröd, togo fram gåsen, som de fått, och började spisa. Wärdinnan såg detta och sade till sin man: "de sitta och äta gåsstek; se efter om det icke är en af wåra, som stodo i kakelugnen." Wärden såg efter, men kakelugnen war tom. "Hwad? Ni tjufpack, wilja ni äta gåsstek på det sättet? Betala genast eller skall jag prygla er gula och gröna." De swarade att de ej stulit gåsen, utan erhållit den till skänks af en afskedad Soldat, ute på ängen. — "Ni skall ej sätta warnäsa på mig", sade wärden. "Soldaten har warit här, och han gick som en ärlig karl härifrån, ty honom paßade jag på; men ni äro tjufwar och skola promt betala." Som de ej kunde betala, tog wärden käppen och piskade ut dem.

Broder Lustig fortsatte sin wäg, och kom till ett präktigt Slott, utmed hwilket stod ett dåligt Wärdhus. Han gick in och bad om nattqwarter, men wärden afwisade honom sägande: "här fins ingen plats, huset är fullt med främmande." — "Det förundrar mig, sade Broder Lustig, att de komma till er, och ej till det präktiga Slottet." — "Ja, swarade wärden det är ej narri, att ligga der en natt. Ännu har ingen som försökt det kommit lefwande derifrån." — "Om andra försökt det, sade Broder Lustig, will äfwen jag försöka det." — "Låt ni bli det, det kostar er hals." — "Åh inte skall det kosta halsen heller; gif mig bara nyckelen, samt mat och drick." — Då gaf wärden honom nyckeln, samt mat och drick, och dermed gick Broder Lustig in i slottet,

gjorde sin aftonmåltid, och då han slutligen blef sömnig, lade han sig på golfwet, ty der fanns ingen säng. Han somnade snart, men om natten wäcktes han af ett starkt buller. Han satte sig upp och såg nio swarta onda andar, som slutit en ring omkring honom och dansade. Broder Lustig sade: "dansa ni så länge ni orka, men kom bara mig icke för nära." — Men djeflarna kommo allt närmare och närmare, så att Broder Lustig slutligen blef ond, tog en stol och slog ikring med den. Nio djeflar mot en soldat war likwäl för mycket, så att när han slog till en, ryckte en annan honom i håret o. s. w. "Aj, aj, satans pack!" ropade han, "nu blir det för mycket rasande; men wänta bara litet!" och derpå sade han: "jag önskar alla nio djeflarna i min ränsel." Ett tu tre, så woro alla der; han spände igen och kastade den på golfwet. Nu blef det alldeles tyst, hwarföre Broder Lustig ånyo lade sig, och sof till ljusa dagen. Då kommo wärden och den Adelsmannen, som war ägare till slottet, för att se hur det gått med honom. När de sågo honom frisk och munter blefwo de förundrade och frågade om andarne ej stört honom? "Ah nej," swarade Broder Lustig, "jag har dem alla nio i min ränsel, nu kan ni åter i frid och ro bebo ert slott, ty hädanefter skall det wißt aldrig spöka der." Adelsmannen tackade honom och belönte honom frikostigt, samt erböd, att om han wille blifwa qwar i hans tjenst, så skulle han blifwa försörjd till dödsdagen. Han swarade: "nej, jag är wan att wandra omkring, och will nu fortsätta min wäg."

Derefter gick Broder Lustig till en smedja, lade ränseln med de nio djeflarne uti, på städet, och bad smederna att slå på. De slogo af alla krafter med sina stora hamrar, så att djeflarne höllo en ömkelig låt. När han öppnade ränseln woro åtta döde, men en, som sutit i ett weck, war ännu lefwande, smög sig ut och for åter till helfwetet.

Sedermera wandrade Broder Lustig långt och länge omkring i werlden, men slutligen blef han gammal och tänkte på sin död. Då gick han till en Eremit, som war känd för en from man, och sade till honom: "nu är jag trött att längre wandra omkring, och önskar nu att komma i Himmelriket." — Eremiten swarade: "Här äro twenne wägar, den ene är bred och behaglig, den förer till Helfwetet; den andra är trång och beswärlig, den förer till Himmelen." — "Då wore jag wäl en narr, tänkte Broder Lustig, om jag skulle gå den trånga och beswärliga wägen," begaf sig åstad den behagliga wägen, kom slutligen till en stor swart port och det war Helfwetes-porten. Broder Lustig klappade på, och portwaktaren tittade ut, för att se hwem det war, men då han fick se Broder Lustig, blef han förfärad, ty han war just den nionde djefwulen, som sluppit ur ränseln med ett blått öga Derpå slog han hastigt igen porten, sprang till sin förman och sade: "derute står en karl med en ränsel på ryggen, och will in; men låt honom för all del icke slippa hit, ty då önskar han helfwetet i sin ränsel; han har en gång förskräckligt låtit bulta mig." Alltså ropade de ut till Broder Lustig,

att han skulle gå sin wäg, emedan han der ej fick slippa in. — "Wilja de ej hafwa mig här, tänkte han, så får jag wäl se mig om, att slippa in i himmelriket; på någondera stället skola de wäl taga emot mig." Han wände nu om igen och gick tills han kom till Himmelrikets port. Sanct Pehr höll just wakt wid porten; Broder Lustig kände igen honom, och tänkte: "här har jag bekanta och då går det nog bättre." Men Sanct Pehr sade: "jag tror att du likwäl will in i himmelen?" — "Ja, kära broder!" swarade han, "låt upp porten för mig, på något ställe skall jag wäl in. Om de welat emottaga mig i helfwetet, så hade jag ej kommit hit." — "Nej", swarade Sanct Pehr, "du slipper ej in." — "Nå wäl efter du ej will släppa mig in, så kan du återfå din ränsel, att jag ej mer må hafwa något att göra med dig." — "Gif hit," sade Sanct Pehr, emottog ränseln genom gallret, och hängde den på sidan af sin stol. Då sade Broder Lustig: "nu önskar jag mig sjelf i ränseln." — Ett tu tre war han i ränseln, och satt nu i himlen, och Sanct Pehr måste låta honom bli qwar.

Det Sjelfdukande Bordet, Guld-Åsnan och den Dansande Knölpåken.

Den gamle fader Welten bodde i byen Kriks-kraks, han war en duktig bonde och hade förut länge warit en käck Soldat, som skråmorna och ärren i hans ansigte nogsamt bewisade. Hans hustru war död, men hans söner lefde ännu; de woro Jöns, Tåffel och Mårten.

Den gamle fader Welten berättade gerna om sina slagtningar, wakthållningar, om sin hunger och törst; hur hårdt mångenstädes tillgått, huru många han kapunerat, och huru ofta han warit sjelf i fara att bita i gräset, om han ej förhållit sig så tappert. Han berättade ganska omständligt hwar han här eller der legat i qwarter, hur hans wärdsfolk warit beskaffade, hwad man gifwit honom att äta och dricka, hwad han språkat, och hur många länder och städer, hur många stora Herrar och Prinsar han sett. Hans slägtingar och

grannar hörde ganska andäktigt derpå, när han om aftnarna på gräsbänken utanför sitt lilla hus rätt lifligt berättade sådant för dem; men de uppmärksammaste bland alla woro tre söner, hos hwilka lusten att resa uppwäcktes och blef en liflig längtan. De wille sjelfwa beskåda så många härliga och underbara ting. Byen blef dem för trång, och hade icke mer för dem något behag, emedan de inbillade sig att de skulle göra en owanlig stor lycka i werlden.

Den äldsta sonen, Jöns, sade derföre till sin far: jag will och jag måste ut i werlden, hwarom du berättat oß så mycket, jag trifs icke längre hemma; war god och gif mig mitt möderne-arf. — Jöns, sade fadren, blif hemma ännu 1 eller 2 år och wandra sedan ut i werlden, om du då ännu så will, ty du är i sanning något dum, och de narra och bedraga dig säkert. Men fadren måtte nu tala så förnuftigt han wille, så blef Jöns ändå Jöns, och mente att ingen skulle narra honom, ty dertill wore han för klok och slipad, och wore han nu ocksä litet dum, så skulle han wäl ändå bli en förståndig man genom sina resor, ty han tänkte helt enfaldigt, att om man wore aldrig så dum, så blefwe man likwäl genom resor mäkta klok och förståndig, och komme sig till både ära och rikedom. Så tänkte wår Jöns, och det gifwes Jönsar nog, som tänka på samma sätt. — Nu sade fadren: om du är så enwis och icke låter öfwertala dig, så gifwe Gud att det går lyckligt, men många nog komma wäl att draga dig wid näsan. Här har du ditt mödernearf. — Ah! dra mig wid näsan, då skola de wara bra

skipade, sade Jöns, och stoppade med sjelfförnöjelse sitt arf i fickan, som steg till omkring 30 a 40 Riksdaler, och sade derpå sin far ett wänligt farwäl.

Nu gick Jöns första dagen som han tyckte så långt, att han snart trodde sig wid werldens ände. I en skog mötte honom en liten dwärg, med ett stort och långt skägg, som sade: God afton Jöns, hwart ämnar du dig? Ut i werlden, sade Jöns; jag har redan gått hela dagen, har låtit gifwa mig mitt arf, och tänker wandra hela werlden omkring. — Du tycks mig just en duktig goße, sade den lilla mannen, och lär nog slå dig igenom. Ja, ja, sade Jöns, dumdrygt skrattande, det tror jag nog också. Men, sade den lilla mannen, när man reser måste man äfwen äta och dricka, annars blir man snart kraftlös och kommer slutligen icke ur stället; gif mig ditt arf, så ger jag dig ett bord, som heter Duk opp bord, och när du säger det, så dukar det sig sjelft, och all den mat och alla de drycker du önskar dig, stå genast derpå.

Ett sådant bord behagade, som man kan tänka, wår Jöns öfwer måttan, och han ingick i bytet, ty nu kunde han äta och dricka hwad han wille och det alla stunder på dagen, ty wår Jöns hade alltid god aptit, och åt gerna det som war godt, emedan han hade så fin smak, att han förstod att skilja rökt skinka från potates, och öl från kaffe, om han också blundade.

Den lilla mannen förde Jöns ett par hundrade steg in i skogen. Der stod en liten koja, byggd af måßa och bark. När Jöns inträdde kun-

de han för förwåning ej framföra ett enda ord, ty aftonsolen inbröt genom ett fönster af idel ädla stenar utaf alla färgor. Golfwet war belagdt med sammets-mattor, broderade med rosor af silfwer- och guldtråd, och wäggarna woro en enda stor spegel i hwilken blott guld och ädla stenar skimrade. Kojans tak tycktes så högt och blått som himlahwalfwet, och stjernor skimrade derpå. Men i denna praktfulla koja fanns intet annat husgeråd än en stol och ett bord af simpelt träd.

Der ser du bordet Duk opp! tag ut och försök det, och om bytet ångrar dig, så bär det åter in, och jag ger dig arfwet tillbaka.

Jöns försökte bordet och sade: Duk opp bord! och se bordet war dukadt, och i deß fyra hörn stodo fyra kristall-flaskor med kostligt muntrande win, och midt på bordet sågos de förträffligaste rätter, och Jöns, som hade stark matlust och goda tänder, åt och drack tappert, ty i alla sina dagar hade han aldrig spisat så kräsligt. — Så sannt jag lefwer, sade Jöns, då han ätit sig mätt, den gamle dwärgen är likwäl en åsna som ger ett sådant bord för några lumpna riksdalers arf, på twå weckor will jag taga mina penningar igen, i synnerhet om jag bjuder gäster.

Handtwerks-gesäller kommo wandrande hans wäg fram. Och han bjöd dem samtliga till sitt bord, alla blefwo mätta af rätterna och muntra af winet, och sent på aftonen tog Jöns afsked af dwärgen och sade: det blir wid wårt byte, ni får mitt arf och jag ert bord, derpå wandrade han den wägen han kommit, otålig att hemkomma och wisa sin goda handel för far, bröder, slägt och

wänner. Nu skall det bli ett kalasande, tänkte han. Wid afskedet ropade dwärgen efter honom: akta dig Jöns att man ej narrar bordet af dig! — Ingen fara, går nog för sig, sade Jöns, och bjöd ännu ett farwäl.

Snart gick han in på ett wärdshus, der han med många höflighetsbetygelser mottogs af wärden; likwäl förekom det denne besynnerligt att den dumma Jöns, som i alla fall icke såg klok ut, bar ett gammalt bord på ryggen; men som han war wärd och skyldig sina gäster höflighet, lät han icke märka sig, och sade: högt ärade herr gäst, ni måste i afton nöja er med rätt ringa undfägnad. — Ha! ha! ha! så däligt skall det ändå inte bli, sade Jöns, ni skall hålla till godo med mig, wänta, skall ni få se. Duk opp bord! sade Jöns, sedan han hade satt bordet midt på golfwet, och i samma ögonblick war bordet betäckt med en wacker och ren duk, stekar och pastejer, winer och bakelser stodo der i en prydlig ordning, och wärden och wärdinnan läto ej länge bedja sig att taga plats wid bordet.

Jöns hade wandrat hela dagen och hade hållit twenne duktiga mål, ett med gesällerna och det andra med wärden och wärdinnan, det feltes honom således blott hwila, och att sofwa war just hans starka sida.

Wärden grubblade starkt öfwer bordet. Han hade wäl ett alldeles dylikt; men om han hundrade gånger sade till det: duka dig bord, så hade det i alla fall icke dukat sig. Ack, min gumma, sade han, ett sådant bord skulle wi ha. Så wälsmakeliga rätter kan du icke laga; ett sådant win har

jag i min lefnad aldrig druckit. — Ack, min gylde, elden på spisen, och allt beswäret, och kokerskan, allt det der kunde wi spara in; när gästerna komma behöfde de aldrig wänta, rätterna woro så goda de kunde önska sig, wi kunde gifwa det bästa köpet, alla menniskor skulle komma till oß, och innan kort woro wi stenrika. — Ja wißt, sade wärden suckande; men hwad hjelper det, wi hafwa ju icke ändå ett sådant bord. — Är du en karl? nej en dummer hund, ej wärd ett runstycke; du är ej klokare än den der dummer Jöns, som ej hade bordt låta något märka om sitt bord, hade han blott haft för twå öre förstånd. Gå, tag hans bord och ställ ditt i stället, det fårhufwudet märker det wißt icke. — Drättfånget gods har ingen wälsignelse med sig, och räcker icke till tredje led, sade wärden. Du är ett nöt, återtog gumman, du är ju fyra gånger dummare än den dummaste oxe; lyckan flyger dig riktigt på näsan och du griper ändå icke efter henne, och om en metwurst kommer flygande så gapar du wäl upp, men tar honom icke. Hwad gör du dig samwete öfwer, i morgon eller i öfwermorgon narrar någon bordet af den der dumma pojken, ty alla äro ej lika samwetsgranna stackare som du.

Mannen kunde nu ej motstå all den wältalighet, i synnerhet som han hade en stor lust till det der bordet, och tänkte: min hustru har likwäl icke orätt. Han gick derföre till wår Jöns sängkammare, lyßnade om han sof, och då han snarkade så att fönsterrutorne dallrade, woro borden lätt ombytta.

När wår Jöns morgonen derpå waknade, skyndade han med bordet på ryggen hem.

Hwad, sade fadren när han hemkom, är det du Jöns eller huru? Redan andra dagen kommer du tillbaka? Har du redan länge nog warit ute i werlden, eller har du kanske träffat din lycka? — Ja, kära pappa, det är just jag; jag har warit långt bort till en stor skog, och der såg jag bara trän, men lyckan har jag träffat, det kan ni wara säker på, nemligen det här lilla bordet som jag köpt för mitt arf af en liten dwärg med långt skägg.

Dumhufwud! sade fadren. Nej klokhufwud, swarade Jöns; se intet så grått på mig, ni skall snart erfara hwad mitt bord förmår, och ni skolen alla förundra eder Jag skall i afton undfägna er alla med win, stek och andra rätter, som ni aldrig förr smakat. Ingen kokning behöfwes, och wi kunna bjuda slägt och wänner så många wi wilja, utan att något skall komma att tryta. Wår Jöns tog en betydande mine på sig, och tänkte att han hade sin klokhet att tacka för den lycka han gjort; men så menar ju många, fastän de icke alla heta Jöns.

Besynnerligt är det likwäl, tänkte fadren, och besinnade sig huru den dummaste spån ofta gör den största lycka; han bjöd således utan betänkande sina wänner och grannar, och Jöns höll sig rätt dryg och förnäm, och sade för sig sjelf: de skola nu få spärra upp mun, näsa och öron och se hwad jag är för en man! Och detta skedde äfwen; ty då nu alla woro samlade och Jöns framsatt bordet, sade han: "Duk opp bord," på

det att alla skulle se hwad för en trollkarl han war. Men bordet wille icke duka sig. Och nu kan man wäl tänka huru brydd undergöraren blef. Han började gråta, men fader Welten deremot började dundra som åskan och slog med sin knutna näfwe werkligen ned mot hans ena öra, så att det blixtrade den stackars Jöns för ögonen. Och som nu alltid inträffar wid owäder, så förfogade sig hwar och en hem till sitt, samt glömde ej omtala den släta undfägnaden och utskratta den stackars Jöns och fader Welten.

Men Jöns war likwäl ej så dum att han ju icke kunnat wara ändå dummare, ty dagen derpå tog han bordet på ryggen, gick till skogen för att säga dwärgen att han wille göra ombyte, emedan bordet förlorat sin undergörande egenskap. Men nu återfann han hwarken koja eller gubbe, och alla som han frågade, swarade att en sådan liten man och en sådan koja aldrig funnits der i skogen. Den stackars Jöns gick sorgsen hem, men hade ännu en klok tanke, ty han sade till sin far: I werlden kommer jag icke långt, det märker jag redan, men jag will blifwa en dräng och tjena för mat och lön; antag mig. Det må så wara, swarade fadren, alla kunna icke klifwa upp i werlden, war nöjd i din by och som tjenare. Och derpå tog han honom i sin tjenst för öfwerenskommen lön.

Tåffel, Weltens andra son, tänkte: min kära broder är werkligen något för dum, ehuru han är den äldsta. Jag will också ut i werlden, men jag skall bära mig klokare åt för att göra min lycka. Han begärde derföre af sin far sitt möderne-

(nicht mehr erschienen)

